

Êrê Ɖpũ gâ pâ Jezu Kristê ânê

LUKI

tâ gâ lə fraka

Kumu Ɖpũ

Âdâ kə ta fraka səkə dâ yea

Luki ânê tshə sê tə dokotɔrə kə tâ fraka səye. Tshə sê gâ ndə Palɔ lə aana nê ye, tshə tâ ndje fraka nê Azü-awla. Tshə tâ afraka bishi səkɔ kə Teofilə, ânê tshə sê tə âgbô əzü lə əgɔ Rômə.

Teofilə nə djî ɛte alabə Ɖpũ gâ pâ Êrê Ɖpũ gâ pâ Jezu Kristê gâ ye. Luki mâ əgo ndə kə pa tshə wusê nə ngâ ə pa Ɖpũ ânê tshə djî gâ pâ Jezu Kristê nə kɔ ə sə tə djatra Ɖpũ. Rəkɔ, Luki nə tâ Ɖpũ gâ pâ kə zu Jezu Kristê, gâ pâ kə sə ətshə, gâ pâ kosəra nê ye, gâ pâ kuzu ye gâ ndə kə she ətshə, kpə tâ äwänə lündə aərə nə ânê ə mâ kɔ.

Tê tshəki nə səkɔ, azü əgɔ Rômə zâ əgɔ Isərayalə ə sê gâ pâ azü nə də awlra. Sezarə, âgbô əyîngerə əgɔ Rômə nə, sê tə âgbô makondji gâ pâ aəgɔ nê ânê atrugu əgɔ Rômə nə kô də awlra gâ ye kɔ.

Luki tâ fraka nə ndə kə yisê nə ə pa Jezu sə tə Kristê nə, Awoshe azü ânê Ndjapă pâ ndə kə wla ətshə ndə kə pa tshə she azü nê ye lə kuzu kɔ. Êrê Ɖpũ gâ pâ Awoshe azü səkɔ ânê Ndjapă wlâ ətshə kɔ, sə mbrə amarä nê. Luki nə, də êtê ye, sê sê tə Juwufu ne, tshə tâ fraka nə kə əzü ânê tshə sê sê tə Juwufu ne, âdârə ânê tshə yîsê tshelə âdâ alabə mandu aərə nê Ajuwufu nə kɔ kə sê.

Əpu tshelə fraka səke na rəke

1. (1.1-4) Äwä ênë Luki tâ fraka nə dê nə kɔ
2. (1.5–2.52) Əpu gâ pâ kə zu Jezu də kə zu Zââ Batistə
3. (3.1-20) Kosəra kə mɔ əpu nê Zââ Batistə
4. (3.21–4.13) Batamo nê Jezu də kə tra ətshə ênë Djablo tra ətshə
5. (4.14–9.50) Jezu yîsê əpu ə grî rəka tâ azü lə ashɔ əgɔ Galile
6. (9.51–19.28) Ana nê Jezu mâ Galile ɯrrr ndjɔ mâ Jeruzalamə
7. (19.29–21.38) Kosəra ênë Jezu mâ lə gala Jeruzalamə
8. (22.1–23.56) Aəyo ênë Jezu wû də kuzu ye
9. (24.1-53) Jezu shê

Luki mâ fraka nê ye kə Teɔfilə

1 Âgbô əzü Teɔfilə, azü ênë əndje vôtê kə ta gâ lə fraka aərə ênë ə wûtu lə takpa tâ əzê kɔ ngba ə ngba. ²Əndje pâ ndə nə mata ênë azü nə ênë əndje sê gâ tâ ama aərə nə ə wû də ala əndje â dô tâ əndje tə awomɔ Əpu nê Ndjapă kɔ. ³Âdârə ênë əmə ndje, mə wû tə êrîna ndə kə ta nə gâ lə fraka mbrə əbə kpə tâ äwänə mandânə ênë mə prâ âdâ aərə sê ndjɔ mâ tâ ama nə kɔ. ⁴Ka bə wusê nə ə pa aərə ênë əndje yîsê nə kə əbə kɔ ə sə tə djatra əpu.

Zakari də Alizabatə

⁵Alə ênë Erɔdə sê tə əyîngerə əgɔ Jude kɔ, əbə awotokrɔ sê je, əiri ye kə dê Zakari. Tshə sê lə aangbɔ nê Abia, əiri əwɔ nə kə dê Alizabatə, əbə ätä Aarɔ. ⁶Əndje bishi nê sê tə aêrî azü lə ala Ndjapă ə mbrê tâ əndje də äwänə lîndə âgbô əpu nê Əyîlingû də aərə ênë tshə za ama də nə kɔ.

⁷ Bale, əndje sê sê də əgblə ne mbrə ênë Alizabatə nə sê tə mără. Əndje bishi nê gbô ndje gâ ye.

Əbë trawaya nê Ndjapă pa kə Zakari ə pa tshə sətê əgblə koshe je

⁸ Ndə əbë alə, Zakari sê kə ma kosəra nê ye nê awotokrə lə Anda Ndjapă mbrə ênë əlo kosəra nê aangbə nê əndje kə sê. ⁹ Aawotokrə nə kē Zakari nə lində mandə ərə nê əndje ə pa ətshə ka tshə li ə sho yombo nə mâ tē ətshe ênë ə sə kpî mbrə Əyilingû nə kə. ¹⁰ Əkpû azü nə nê sê kə yu Ndjapă mashu tē alə ênë əndje sê kə sho yombo nə kə. ¹¹ Bale, əbë trawaya nê Əyilingû bē gâ tē Zakari nə ə kâ gâ tē ndəkə gblaka kə sho yombo nə pā nə kə. ¹² Zakari nə wû ətshə, ləsu ye tē, awa mbrə ətshə tē bandanə. ¹³ Trawaya nê Ndjapă nə pā kə ətshə ə pa: «Zakari, awa mbrə əbə mbrə ne, mbrə ênë Ndjapă djî əbə də ərə ênë bə yû tshuku nə kə gâ ye. Əwə zə də Alizabatə sə kə zu əgblə koshe kə əbə ênë bə sə kə dji əiri ye Zââ. ¹⁴ Mbrə ətshə, tshelə zə sə kə mə nə tē bandanə. Azü ênë tshelə əndje sə kə mə mbrə kə zu ətshə kə sə kə ngba nə. ¹⁵ Mbrə ênë tshə sə kə sə tē əgbô əzü lə ala Ndjapă, tshə sə sə kə ndju duva wala əpî ne, Âgbô Yirê sə kə su ətshə trô pə mâ lə əyi nə. ¹⁶ Tshə sə kə mbrə ndə kə pa əkpû azü əgə Isərayalə do tē əndje gu nə gâ ndə Əyilingû tē Ndjapă nê əndje. ¹⁷ Tshə sə kə na ətshi Ndjapă də yirê gâ ndə awlra nê Eli ndə kə pa tshə kirə ləsu alabə aneshe gâ tē aneshe nê əndje. Tshə sə kə mbrə ndə kə pa azü ênë əndje dji əpə dji ne kə, əndje mbrə tē əndje tē aêrê azü. Tshə sə kə gamba azü ndə kə pa əndje sə trô mbrə Əyilingû.»

¹⁸ Zakari nə pā kə trawaya nê Ndjapă nə ə pa: «Mə sə kə wusê nə atə ə pa əpə səye sə tē banda əpə? Mbrə ênë mə gbô gâ ye â əwə əmə ndje sə tē yawaza.» ¹⁹ Trawaya nê Ndjapă nə kîrə əpə kə ətshə ə pa: «Əmə, mə sə tē Gabriyalə ênë mə sə ka gâ ətshi Ndjapă. Tshə wlâ əmə ndə kə pa əpə kə əbə, ndə kə na də êrê əpə səye kə əbə. ²⁰ Aərə əpə ama əmə sə kə wutu nə alə ênë əlo nə sə kə lî nə. Mbrə ênë bə yîndə əpə nê əmə yî ne kə, ama zə sə kə kânga nə, bə sə kə tē sələndu urred gâ tē əlo ênë ərə nə sə kə wutu nə.»

²¹Kandää, aziü nê nê sê kâ ka mbrê Zakari nê, ændje sê kâ li tshelê ændje mbrê ênê ændü ye dî wââ mâ lê anda nê mâ je. ²²Alô ênê Zakari nê wûtu gashu kô, äwä kâ pa epu kâ aziü nê gûta gû ne, ændje wûsê nê e pa tshê wû ëbë erê mâ lê anda nê mâ je gâ ye. Tshê vôtê kâ ma kutê kâna ye kâ ændje, ama ye kânga gâ tê nê gâ ye.

²³Alô ênê ëlo kosêra nê Zakari nê mâ lê Anda Ndjapâ nê kâ gâ ye kô, tshê gû na ye gâ lê manda nê ye. ²⁴Alabë ëlo mandânê, ewo nê dâ Alizabatê nê zâ êndu â zâ tê ye wû tê aziü lê yipu mindû. Tshê pâ mâ lê ye e pa: ²⁵«Erê ênê Æyilingû mbrê kâ emê kô kâ sêye. Kpêsêye, tshê yindê nê ndê kâ gba gana tê emê lê ala aziü.»

Trawaya nê Ndjapâ pa kâ Marê e pa: «Bê sôtê ægblê koshe je»

²⁶Tê mindû amanê bale yipu êndu nê Alizabatê nê, Ndjapâ wlâ trawaya Gabriyalê gâ lê ëbë gala ægô Galile, ênê æiri nê kâ dê Nazaratê kô. ²⁷Tshê wlâ êtshê kâ ëbë tãkpo amvera, æiri ye kâ dê Marê ênê ëbë koshe nê ndê ye ndê kâ za êtshê; æiri koshe nê kâ dê Jozafu, ëbë ätâ æyingerê Davidê. ²⁸Trawaya nê Ndjapâ nê lî gâ tê ye e pâ kâ êtshê e pa: «Wanda, Marê. Bê sôtê êrôtê Ndjapâ gâ ye. Æyilingû sê dâ ëbê.» ²⁹Ênê Marê nê djî epu sêkô, kumu ye kpê pâ êndu ye. Tshê tægbo kumu ye gâ pâ âdâ kâ blatshe sêkô. ³⁰Bale, trawaya nê Ndjapâ nê pâ kâ êtshê e pa: «Marê, awa katê kâ mbrê bê gâ ye, mbrê ênê Ndjapâ mâ êrôtê ye kâ ëbê gâ ye. ³¹Bê sê kâ za êndu e zu ægblê koshe ênê bê sê kâ dji æiri ye Jezu. ³²Tshê sê kâ sê tã ægbô æzü, ændje sê kâ e êtshê Iri Ndjapâ ênê tshê sê mâ ngâ lafô kô. Æyilingû Ndjapâ sê kâ mbrê êtshê tã æyingerê mata ätâ nê dâ Davidê nê. ³³Tshê sê kâ sê tã æyingerê nê aziü ægô Isêrayalê nê pii. Ngerê nê ye sê sê kâ nglo nê bale ne.» ³⁴Marê nê pâ kâ trawaya nê Ndjapâ nê e pa: «Erê nê sê kâ ma atâ, mbrê ênê mê wusê akoshe wu ne kô?» ³⁵Trawaya nê Ndjapâ nê kîrê epu kâ êtshê e pa: «Ægbô Yirê sê kâ jerê gâ pâ zê, awlra nê Ndjapâ ênê tshê sê mâ ngâ lafô kô sê kâ sê gâ pâ zê mata tshekojerô. Âdârê ênê ægblê nê ênê bê zu êtshê je kô, tshê sê kâ sê kpî mbrê Ndjapâ; ændje sê kâ e êtshê Iri Ndjapâ. ³⁶Alizabatê, æyo zê, sê dâ êndu lê yawaza tê ye ndê kâ zu ægblê koshe. Aziü ê êtshê tã yashe mârâ, kpêsêye, tshê sê lê mindû

amanə bale yipə əndu nə ye. ³⁷ Mbrə ênë ëbë ərə bale kə kra Ndjapā guta gu ne.» ³⁸ Marê pā: «Mə sə tə yashe kanga nə Əyilingû. Ərə nə ma kə əmə lîndə əpu ama zə.» Mandānə, trawaya nə Ndjapā nə tshî ətshə tū ə rô.

Marê na ndə kə wu Alizabatə

³⁹ Tê tsheki nə səkw, Marê âfə ə nā na ye katshā mā lə ëbë gala ênë akaga sə tē nə kw lə əgw Jude. ⁴⁰ Tshə lî gā lə anda nə Zakari ə blā Alizabatə nə. ⁴¹ Pa nə ênë Alizabatə nə djî kə blatshe nə Marê nə kw, əgblə nə mā lə ye je vôtê kə mbrə tē ye â Âgbô Yirê sū Alizabatə nə. ⁴² Tshə tâ rāwā tə âgbô ə pa: «Ndjapā tô ngwarə gā pā zə ə rô ayashe nî. Tshə tö ngwarə gā pā əgblə nə ênë tshə sə lə zə kw. ⁴³ Mə sə tə əde ndə kə pa əyi Âgbô Əyingerə nə əmə na gā ndə əmə? ⁴⁴ Mbrə ênë alə ênë mə djî wanda nə zə kw, əgblə nə dō tē ye lə əmə də êrû. ⁴⁵ Ənə zə tə êrōnə, əbə ênë bə yîndə əpu aərə ênë ə sə kə wutu nə lîndə əpu ênë Əyilingû mî kə əbə kw.»

⁴⁶ Bale, Marê nə pā:

«Mə tələ Əyilingû!

⁴⁷ Ləsu əmə sə də âgbô êrû mbrə Ndjapā awoshe əmə.

⁴⁸ Mbrə ênë tshə yîndə nə ndə kə ti gā tē əmə, amba
əyikosəra nə ye.

Mbrə ênë mandānə səye azü nî də êngû də êngû sə kə
pa kə əmə ə pa ənə zə tə êrōnə.

⁴⁹ Mbrə ênë Ndjapā, Âgbô Əyiworəgbə mbrê âgbô aərə mbrə əmə.
Əiri ye sə kpî.

⁵⁰ Də êngû də êngû, tshə sə kə wu əyo azü
ênë əndje sə kə kpe rawa ye kw.

⁵¹ Tshə yîsê awlra nə ye tē äwä kə mbrə aâgbô aərə.
Tshə grê azü ênë əndje dā əkro əndje tē əpu ênë
ə sê tē ləsu əndje kw.

⁵² Tshə gēta alayîngerə pā mbata ngerə nə əndje gā tū
â kô aamba azü tə gā lafə.

⁵³ Tshə kô aêrê aərə ngbatshe kə azü ênë əgo mî əndje
â grê alayî kə sə də aərə də tshelə kəna əndje ambanə.

⁵⁴ Tshə tô kəna ye tē azü əgɔ Isərayalə, alayikosəra nê ye,
lɔsu ye tē gâ pâ kə mbrə êrôtê ye,

⁵⁵ kə Abraamo gâ ndə aləvu nə də êngû də êngû
mata ênê tshə pâ ndə nə kə alätä əzê gâ ye kɔ.»

⁵⁶ Marê nə sê mâ ndə Alizabatə nə ə mâ mata yipɔ vətə â dô tē ye â
gû na ye.

Kə zu Zââ

⁵⁷ Əlo Alizabatə nə ndə kə zu nə lî gâ ye, tshə zû əgblə koshe. ⁵⁸ Azü
tshe ngotê ye də alayɔ nə djî ndə nə ə pa Əyilingû mâ êrôtê ye ngâ kə
ətshə gâ ye, tshelə ye də əndje mî. ⁵⁹ Tê mindû amanə vətə əlo əgblə nə,
mandâ kə zu ətshə nə, əndje nâ ndə kə wa ətshə də gandja. Əndje yîndə
kə za Zakari, əiri abä nə, gâ pâ ye. ⁶⁰ Əyî nə zâ əpɔ ə pâ: «Bale ne! Əndje
sə kə e ətshə Zââ.» ⁶¹ Əndje pâ kə ətshə ə pa: «Əiri səye sə sə tə əiri ëbë
əyo zə bale ne.» ⁶² Bale, əndje mâ kəna əndje kə abä əgblə nə ndə kə yu
ətshə tē əiri ênê tshə yîndə kə za gâ pâ əgblə nê ye nə kɔ. ⁶³ Zakari nə yû
tshuku ayɔ kə ta ngrowô gâ ala nə â tâ əpɔ nə ə pa: «Əiri ye kə dē Zââ.»
Kumu azü nə nî kpê pâ əndu əndje. ⁶⁴ Pə mandânə, tshema Zakari nə sê,
tshə vôtê kə pa əpɔ. Tshə tôlɔ Ndjapä. ⁶⁵ Awa mbrê azü tshe ngotê ye nî.
Lə əəgɔ nî ênê ə sê pâ akaga lə Jude kɔ, azü pâ kutê ndə aərə səkɔ. ⁶⁶ Azü
nî ênê əndje djî ndə əpɔ səkɔ, əndje bâta gâ tē lɔsu əndje â sê kə pa nə ə
pa: «Əgblə səye sə kə sə tə əde?» Kəna Əyilingû sê ngâ gâ pâ ye.

Zakari vi ətshi gâ pâ êrôtê Ndjapä

⁶⁷ Âgbô Yirê sî Zakari nə, abä əgblə nə, â tshə pâ əpɔ də əiri Ndjapä
ə pa:

⁶⁸ «A tôlɔ Əyilingû, Ndjapä nê azü əgɔ Isərayalə.

Mbrə ênê tshə nâ ə wû azü nê ye ə djî əndje lə kanga gâ ye.

⁶⁹ Tshə wlä ëbë worəgbɔ Awoshe azü kə əzê

ênê tshə sə lə takpa tē alätä Davidə, əyikosəra nê ye kɔ.

- ⁷⁰ Mata ênë tshə pâ ndə nə kerə lə ama aawopandəma
ye ênë əndje sə kpî kɔ.
- ⁷¹ Tshə pâ ndə kə tshɔ əzê lə kəna alayikowɔ nê əzê ndje lə
kəna azü ênë tshelə əndje yində əzê yi ne kɔ.
- ⁷² Tshə yîsê êrêtê ye kə alätä əzê
â lɔsu ye tê gâ pâ mbukɔ nê ye ênë tshə mbrê də
aəndje, mbukɔ ênë ə sə kpî kɔ.
- ⁷³ Lîndə kə dra ama ye kə Abraamo, ätä əzê, ndə kə pa
⁷⁴ tshə sə kə za äwä kə əzê ndə kə vɾɔ ətshə vɾɔ də awa ne,
mandânə ênë tshə sə kə tshɔ əzê lə kəna alayikowɔ nê əzê kɔ
⁷⁵ ndə kə pa əzê sə kpî mbrə ətshə ə sə tə aêrê azü
lə ala ye ɯrrr ndjɔ gâ tê alɔ kuzu əzê.
- ⁷⁶ Kâ ə dê ənê zə, aya əgblə, əndje sə kə e əbə awopandəma
Ndjapä ênë tshə sə mâ ngâ lafɔ kɔ.
Mbrə ênë bə sə kə na ətshi Âgbô Əyîngerə ndə
kə gamba äwä ye.
- ⁷⁷ Ndə kə yisê nə kə azü nê Ndjapä ə pa
tshə sə kə she əndje lə kuzu tê äwä kə gba tshelə
anyaka nê əndje.
- ⁷⁸ Mbrə ênë Ndjapä nê əzê sə tə əyîêrê lɔsu də awowu əyo azü.
Tshə sə kə tɔ pâ əzê mâ lafɔ mata ə də êyî alɔ ênë ə afɔ kɔ.
- ⁷⁹ Ndə kə tshe pâ azü ênë əndje sə lə əbutshe ə sə
tshekudu yirê kuzu kɔ
ndə kə pa tshə yisê äwä blatshe ka əzê na tê nə.»

Zââ gêrə

⁸⁰ Əgblə nə gêrə ə sê kə gbɔgbɔ tê ye tê äwä kə mbrə tê ye. Tshə sê
mâ lə ngbûndû ɯrrr ndjɔ gâ tê əlo ênë tshə mâ tê ye gashu kə azü əgɔ
Isərayalə nê kɔ.

Əpu kə zu Jezu*(Matic 1.18-25)*

2 Tê alə nə səko, âgbô əyingerə əgə Rômə ênê əiri ye kə dâ Agitə kə zâ ama ndə kə pa əndje di azü tshelə əgə nê ye nê. ² Angbülî kə di azü səko sê tê alə ênê Kirinusə sê tə komandâ əgə Siri. ³ Azü nê nê na ye ndə kə pa əzü bale bale ta əiri ye gâ lə fraka lə gala nê ye də êtê ye. ⁴ Jozafu ndje âfə lə gala Nazaratə mâ Galile ndə kə na mâ lə ashə Jude, mâ Beteləyamə, lə gala nê âgbô əyingerə Davidə; mbrə ênê Davidə nə sê tə ätə Jozafu nə. ⁵ Jozafu nə gâ ndə əwə nə də Marê ênê tshə sê də əndu əgblə koshe kə, nê na ye ndə kə pa əndje ta əiri əndje gâ lə fraka.

⁶ Ênê əndje sê mâ Beteləyamə nə kə, alə kə zu Marê lî. ⁷ Tshə zü angbülî əgblə nê ye tə koshe. Tshə wôle ətshə də ləba ə zâ ətshə sho gâ tə gâ lə gbarə kə zi rəgo nê aagia. Mbrə ênê əbê ətshe mbrə əndje lə anda əlo alayiana gûta gû ne.

Əbê trawaya nê Ndjapă na də Êrê Əpu kə aawobata andalimi

⁸ Trö də Beteləyamə nə, aawobata andalimi sê mâ lə güsü ə sê kə bata andalimi nê əndje də tsheləbu. ⁹ Əbê trawaya nê Əyilingû wûtu gâ tê əndje, əyî Əyilingû tshê dji əndje, awa mâ əndje tə bandanə. ¹⁰ Bale, trawaya nê Ndjapă nə pâ kə əndje ə pa: «E kâtê awa gâ ye; mbrə ênê mə sə də êrê əpu ndə kə pa kə e, ênê tshelə azü nê ə sə də âgbô êrû tê nə je kə. ¹¹ Kpəsəye, əndje zü Awoshe azü kə e, lə gala nê Davidə, ətshə ênê tshə sə tə Kristə, Âgbô Əyingerə kə. ¹² Rəko, ərə ênê e sə kə wusê ye tê äwä nə kə dâ: e sə kə sətê əbê ângê əgblə ênê əndje wôle ətshə də ləba ə zâ ətshə sho gâ tə gâ lə gbarə kə zi rəgo nê aagia.»

¹³ Â bə pa bə dji, êkpû atrawaya nê Ndjapă jêrə gâ ndə ətshə ənê səko, əndje sê kə tölə Əyilingû ə pâ: ¹⁴ «A mbê Ndjapă ênê tshə sə mâ ngâ lafə kə, â blatshe sə pâ ashə lə êgrû tê azü ênê Ndjapă yində əndje kə.»

Aawobata andalimi na ndə kə wu Jezu

¹⁵ Alɔ ɛnɛ atrawaya nɛ Ndjapɛ nɛ kɛtɛ ɛndje tɛ ɛ ɔ na ye gɛ lafɔ gɛ ye kɔ, aawobata andalimi nɛ pɛ lɛ ɛgrɛ tɛ ɛndje ɛ pa: «A ɛfɔ ɛ nɛ na ye mɛ Betelɛyamɛ ɛ wɛ ɛrɛ sɛ ɛnɛ ɛyilingɛ mɛ ɛpɛ nɛ kɛ ɛzɛ kɔ.» ¹⁶ ɛndje ɛfɔ ɛ nɛ katshɛ katshɛ ɛ sɔtɛ Marɛ nɛ dɛ Jozafu nɛ gɛ ndɛ ɛngɛ ɛgblɛ nɛ ɛnɛ ɛndje zɛ ɛtshɛ sho gɛ tɛ gɛ lɛ gbarɛ kɛ zi rɛgo nɛ aagia nɛ kɔ. ¹⁷ ɛnɛ ɛndje wɛ ɛtshɛ gɛ ye kɔ, ɛndje yɛsɛ ɛpɛ ɛnɛ trawaya nɛ Ndjapɛ nɛ pɛ kɛ ɛndje gɛ pɛ ɛpɛ nɛ aya ɛgblɛ sɛkɔ. ¹⁸ Azɛ nɛ ɛnɛ ɛndje dʒɛ ɛpɛ nɛ lɛ ama aawobata andalimi sɛkɔ, kumu ɛndje kpɛ pɛ ɛndu ɛndje. ¹⁹ Marɛ nɛ, ɛnɛ ye, bɛta ɛpɛ sɛ nɛ gɛ tɛ lɔsu ye ɛ sɛ kɛ li tshelɛ ye gɛ tɛ nɛ. ²⁰ Aawobata andalimi nɛ dɔ tɛ ɛndje ɛ gɛ na ye. ɛndje mbɛ Ndjapɛ ɛ tɔlɔ ɛtshɛ mbrɛ ɛpɛ ɛnɛ ɛndje dʒɛ dɛ ɛrɛ ɛnɛ ɛndje wɛ ɛ li dɛ ɛpɛ nɛ ɛnɛ trawaya nɛ Ndjapɛ nɛ pɛ kɛ ɛndje kɔ.

Gandja nɛ Jezu

²¹ ɛnɛ ɛgblɛ nɛ sɛ dɛ ɛlo mindɛ amanɛ vɛta gɛ ye kɔ, alɔ kɛ wa ɛtshɛ dɛ gandja li. ɛndje dʒɛ ɛiri ye ɛ pa Jezu. ɛiri nɛ ɛnɛ trawaya nɛ Ndjapɛ nɛ zɛ kɛ Marɛ nɛ angbulɛnɛ ndɛ kɛ pa tshɛ za ɛndu ye kɛ kɛ sɛ.

Marɛ dɛ Jozafu na dɛ Jezu gɛ lɛ Anda Ndjapɛ

²² Alɔ kɛ ma sandaga ndɛ kɛ sɛ mvo lɛ ala Ndjapɛ lɛndɛ ɛgbɔ ɛpɛ nɛ Mayizɛ li gɛ ye, mandɛ kɛ zɛ nɛ. Jozafu nɛ dɛ Marɛ nɛ nɛ dɛ ɛgblɛ nɛ mɛ Jeruzalamɛ ndɛ kɛ za ɛtshɛ kɛ ɛyilingɛ. ²³ ɛgbɔ ɛpɛ nɛ ɛyilingɛ pɛ: «Angbulɛ ɛgblɛ koshe nɛ tshelɛ bɛngu li ndɛ kɛ pa ɛndje za ɛtshɛ kɛ ɛyilingɛ.»^a ²⁴ Marɛ nɛ dɛ Jozafu nɛ tɔ ndje ɛkrɔ ɛnɛ ɛgbɔ ɛpɛ nɛ ɛyilingɛ yɛ tshuku nɛ kɔ: agbakuduba bishi wala amɔdɔ aplejɔ bishi.^b

^a 2.23 Wu Wutu 13.2,12. ^b 2.24 Wu ɛkrɔ 12.8.

Shemeyo za mærshe kə Ndjapä mbrə Jezu

²⁵ Æbə koshe sê je mâ Jeruzalamə nə, ênë əndje ê ətshə ə pa Shemeyo kə. Koshe səkə sê tə êrê azü ə kpê rawa Ndjapä. Tshə sê kə ka mbrə ətshə ênë Əyilingû ə wla ətshə ndə kə pa tshə djə azü əgə Isərayalə lə kanga kə. Āgbô Yirê sê gā pā Shemeyo nə, ²⁶ ə pā kə ətshə angbulîne ə pa: «Bə sə sə kə tshu nə ne urred bə wu Kristə nə ênë Əyilingû ə wla ətshə je kə gā ye kane.» ²⁷ Mandânə, Āgbô Yirê zā gā tē ləsu Shemeyo nə ndə kə na gā lə Anda Ndjapä. Tē alə nə səkə, abä Jezu də əyi nə nā də ətshə ndə kə mbrə ərə ênë āgbô əpu nê Əyilingû yū tshuku nə kə. ²⁸ Bale, Shemeyo nə zā əgblə nə gā lə kəna ye ə zā mærshe kə Ndjapä ə pā:

²⁹ «Əyilingû, kpəsəye, mə wû ərə nə mata ênë bə
pā ndə nə kə gā ye.

Kätê əmə, kanga nê zə, mə tshu lə blatshe.

³⁰ Ala əmə wû ngā Awoshe azü ênë bə wlā ətshə kə gā ye.

³¹ Ətshə ênë bə gamba ətshə ndə kə pa azü nê wu ətshə kə.

³² Tshə sə tə əyîəwo ênë amarä nê ə wusê zə mbrə nə kə,

tshə sə tə ərə ênë amarä ə lə azü nê zə Isərayalə mbrə nə kə.»

³³ Kumu abä əgblə nə gā ndə əyi nə kpê pā əndu əndje mbrə əpu ênë Shemeyo nə sê kə pa nə mbrə ətshə kə. ³⁴ Shemeyo nə ê êrê əpu gā pā əndje ə pā kə Marê, əyi Jezu nə ə pa: «Lə kumu əgblə səye êkpû azü Isərayalə sə kə te nə, êkpû alabê əndje sə kə afə gā lafə. Tshə sə kə sə tə ərə nê Ndjapä ênë azü ə wəra tē əndje tē nə. ³⁵ Tshə sə kə mbrə ndə kə pa əpu ênë ə sə tē ləsu azü kə ə wutu gashu. Kā ə dē ənê zə Marê, bə sə kə wu əyo mata kamba ênë ə sū ləsu zə.»

Aana za mærshe kə Ndjapä mbrə Jezu

³⁶ Æbə yashe awopandəma Ndjapä sê ndje je ênë əndje ê ətshə ə pa Aana kə. Tshə sê tə iri Fanuyalə, marä Azarə. Mandânə ênë tshə mâ əngû mindû amanə bishi də äkə nə leme-e lə amvera tē ye kə, ³⁷ tshə sê tə koya. Tshə sê də əngû zazü vəna amanə vəna (84). Tshə kätê tshelə Anda Ndjapä kə ne, tshə vrê Ndjapä alənd tē äwä kə ru tshelə ye tē rəgo də

kə yu Ndjapä. ³⁸Tshə wûtu ndje tē alo nə səko ə vôtê kə za mərshə kə Ndjapä. Tshə sê kə pa əpu gâ pâ əgblə nə kə azü nê ênê əndje kâ ndə kə pa Jeruzalamə wutu tshekudu azü ênê əndje sê kə mbrə ətshə də kanga kə.

Jezu gêrə mâ Nazaratə

³⁹Mandânə ênê abä Jezu nə də əyi nə mbrə aərə nê ênê āgbô əpu nê Əyilingû pâ ndə nə kə gâ ye kə, əndje dō tē əndje gu na ye mâ Galile, lə Nazaratə, gala nê əndje. ⁴⁰Əgblə nə gêrə ə sê kə gbəgbə tē ye. Kə wusê ərə nê ye ô na ye gâ lafə əlo bale bale, â êrôtê Ndjapä sê gâ pâ ye.

Jezu na gâ lə Anda Ndjapä də êngû morofo amanə bishi

⁴¹Lə êngû bale bale, abä Jezu nə də əyi nə nâ mâ Jeruzalamə mbrə sandaga Pakə. ⁴²Ênê Jezu sê də êngû morofo amanə bishi gâ ye kə, əndje nâ də ətshə ndə sandaga nə mbrə ênê ə sə tē mandə ərə. ⁴³Mandā sandaga nə, əgblə nə, Jezu nə dāka pə mâ Jeruzalamə mâ je, abä nə də əyi nə dō tē əndje ə gû na ye ə wûsê nə wû ə pa tshə sê pə mâ je ne. ⁴⁴Əndje pâ ənê əndje ə pa Jezu nə sê lə əbə êkpû angā əndje dē alayīana nə. Əndje gû ɛrrr ngbi ə vôtê kə pra ətshə lə takpa tē alayə əndje də agbəbəngā əndje. ⁴⁵Bale, əndje wû ətshə wû ne â dō tē əndje mâ Jeruzalamə nə ndə kə pra ətshə. ⁴⁶Tē vətə əlo nə, əndje sôtê ye lə Anda Ndjapä. Tshə sê gâ tū lə takpa tē aawoyisê āgbô əpu. Tshə sê kə dji əpu nê əndje ə sê kə yu əndje də əpu. ⁴⁷Azü nê ênê əndje dji əpu nê ye kə, kumu əndje kpê pâ əndu əndje mbrə kə wusê ərə nê ye də kə kirə əpu nê ye kə aawoyisê ərə nə. ⁴⁸Ênê abä Jezu nə də əyi nə wû ətshə kə, kumu əndje kpê pâ əndu əndje tē bandanə, â əyi nə pâ kə ətshə ə pa: «Əgblə nê əmə, mbrə yekə â bə mbrə marā tē ərə səye kə ä kə? Əmə gâ ndə abä zə, ä lî tshelə ä tē bandanə ndə kə pra əbə.» ⁴⁹Tshə pâ kə əndje ə pa: «E pra əmə mbrə yekə? E wusê nə wu ə pa mə sə mbrə tshelə anda nê abä əmə ne a?» ⁵⁰Əndje dji tshelə ādā əpu nə ênê tshə pâ kə dji ne. ⁵¹Mandânə, Jezu nə dō tē ye də aəndje ə gû mâ Nazaratə je. Tshə dji əpu ama əndje. Əyi nə bâta əpu aərə sê nê gâ tē

lɔsu ye. ⁵² Jezu gêrə ə sê kə gbɔgbɔ tê ye, kə wusê ərə nê ye ô na ye gâ lafɔ ɔlo bale bale, tshə fû lə ala Ndjapă ə fû ndje lə ala azü.

Zââ e azü ndə kə tshi äwä angbrɔ kə mbrə tê əndje tɔ

(Matic 3.1-10; Markə 1.1-6)

3 Tê grɔvəta êngû ênê Tiberə sê tə âgbô əyîngerə əɔ Rômə kɔ, Pasə Pilatə sê tə komandă əɔ Jude, Erɔdə Atipasə sê tə əyîngerə əɔ Galile, â aye nə də Flipə sê tə əyîngerə əɔ Iture gâ ndə Trakɔnitə, â Lisaniasə sê tə əyîngerə əɔ Abilanə, ² â Aanə də Kayifə sê tə aâgbô aawotokrɔ. Tê tsheki nə səkɔ, Ndjapă yîsê əpɔ nê ye kə Zââ, əgblə nê Zakari mâ lə ngbûndû. ³ Zââ âfɔ ə nâ na ye lə əɔɔ nê ênê ə sê trô də êngû Jurda kɔ. Tshə yîsê əpɔ kə azü ndə kə pa əndje tshi äwä angbrɔ kə mbrə ərə nê əndje tɔ ə za batamo kanika Ndjapă gba tshelə anyaka nê əndje.

⁴ Lində əpɔ nê awopandəma Ndjapă Ezayi ênê ə pā:

«Əbô əzü sə kə ta rāwā lə ngbûndû ə pa:

“E gamba äwä ênê Âgbô Əyîngerə ə na tê nə kɔ,

e gamba äwä ye ndji.

⁵ Əndje sə kə vɔ ashɔ gâ lə anglɔngbɔ nê ênê ə sə lə əpro akaga kɔ,

əndje sə kə de əgbro akaga də aaya akaga nê gâ tɔ,

əndje sə kə gamba äwä ênê ə dîru gâ ye kɔ ndji,

ə gamba aäwä ênê akudû sə tê nə kɔ kpla.”

⁶ Kanika azü nê sə kə wu äwä ênê Ndjapă sə kə she

azü lə kuzu tê nə kɔ.»^a

⁷ Əkpû azü nâ gâ tê Zââ nə ndə kə pa tshə za batamo kə əndje. Tshə pā kə əndje ə pa: «E-e, angwa alɔngɔ, əde kə yisê kə kpe əkɔ nê Ndjapă ênê ə sə kə na gu nə kɔ kə e? ⁸ E mbrə tê e tə êrɔnə ndə kə yisê nə ə pa e tshî äwä angbrɔ kə mbrə ərə nê e tɔ gâ ye. E kätê kə pa mâ lə e ə pa: “Abraamo sə tə ätä ä.” Mbrə ênê mə pa kə e, kədə Ndjapă kə yində nə, tshə lî ndə kə mbrə ndə kə pa abadja səye do tê əndje tə alätä Abraamo

^a 3.6 Wu Eza 40.3-5.

nə. ⁹Gondâ sə trö ndə kə de aəshe aayɔ ɡâ ye. Əndje sə kə de aayɔ nî ɛnɛ ə le ɛrɔ̃ leyɔ le ne kɔ ndə kə wli ɡâ ala əwo.»

¹⁰ Ɖkpû azü nə yû Zâa nə ə pa: «Ndjapă yində nə ə pa ä mbrə yekɔ?»

¹¹ Tshə kîrə ɛpu kə ɛndje ə pa: «Əzü ɛnɛ tshə sə də əkro ləba bishi, tshə zä ɛbɔ̃ nə bale kə ətshə ɛnɛ tshə sə sə də nə ne kɔ. Əzü ɛnɛ tshə sə də rəgo, tshə tɔ̃ ɛbɔ̃ nə kə ətshə ɛnɛ tshə sə sə də nə ne kɔ.»

¹² Alabə aaworɔ ngendja lapɔ nâ ndje ndə kə pa Zâa nə za batamo kə ɛndje. Bale, ɛndje yû ətshə ə pa: «Awoyisɔ̃ ɛrə, Ndjapă yində nə ə pa ä mbrə yekɔ?» ¹³ Tshə pâ kə ɛndje ə pa: «E yû tshuku ngendja lapɔ yû ə rô pâ ɛnɛ sâ ɛnɛ ɛndje yîsɔ̃ nə kə e kɔ ne.»

¹⁴ Atrugu yû ndje ətshə ə pa: «Kâ ɛnɛ ä, Ndjapă yində nə ə pa ä mbrə yekɔ?» Tshə pâ kə ɛndje ə pa: «E kô ngendja nî azü kô də awlra ne, e lëa azü lëa tə ambanə ne, e zä lɔsu e kɔ ɡâ tɛ ngendja kosəra nî e.»

Zâa mu ɛpu ɛzü ɛnɛ tshə sə kə na nə mandâ ye kɔ

(Matic 3.11-12; Markə 1.7-8; Zâa 1.19-28)

¹⁵ Azü nə nî sê kə ka mbrə Kristə. Azü nə sê kə yu tɛ ɛndje ə pa Zâa nə sə tɛ Kristə nə a! ¹⁶ Bale, Zâa nə pâ kə ɛndje nî ə pa: «Əmə, mə sə kə za batamo ɛngû kə e. Ɖbɔ̃ ɛzü sə kə na gu nə mandâ əmə, tshə sə tɛ worɔgbɔ̃ ə rô əmə. Mə lî lî ndə kə wora ɛwû tama nî ye ne. Ɖtshə, tshə sə kə za batamo Âgbɔ̃ Yirɔ̃ də ɛnɛ əwo kə e. ¹⁷ Tshə sə də ɛrə kə pe də tshelə ɛlɛ rəgo lə kəna ye. Tshə sə kə ngbo tshəpa lakrɔ̃ ndə kə pe tshelə ɛlɛ rəgo ndə kə kɔ nə ɡâ lə agrɔ̃ nî ye, â kɔ krosa nə wli ɡâ ala əwo ɛnɛ ə ri ri tɛ ɛrə ne kɔ.»

¹⁸ Zâa nə yîsɔ̃ âkâ ɛpu nî kə azü nə ndə kə mu Ɖrɔ̃ Ɖpu kə ɛndje.

Erɔdə Atipasə kânga Zâa

(Matic 14.3-4; Markə 6.17-18)

¹⁹ Zâa ngâ kə komandâ Erɔdə mbrə ɛnɛ tshə zâ Erɔdiadə əwɔ aye nə, ndje mbrə ɛnɛ tshə mâ alabə aəmbɔ̃ aərə tɛ bandanə. ²⁰ Erɔdə nə mâ kwatɛndje ɛbɔ̃ ɛmbɔ̃ ɛrə: tshə zâ ama â ɛndje zâ Zâa nə ɡâ lə anda kânga.

Batamo nê Jezu*(Matic 3.13-17; Marka 1.9-11)*

²¹ Ênê azü nê sê kə za batamo kə, Jezu zâ ndje batamo nê. Ênê tshə sê kə yu Ndjapă kə, tshelafo krê â ²² Âgbô Yirê jêrê gâ pâ ye mata gbakuduba. Êbô tshema tô mâ lafo ə pâ: «Bə sə tə ƒri əmə ênê mə yində zə tə bandanə, tshelə əmə mə tē zə tə bandanə.»

Alätä Jezu*(Matic 1.1-17)*

²³ Jezu sê trö də êngû zazü bale də morofo â vôtê kə mbrə kosəra nê ye. Azü wû ənê əndje ə pa tshə sə tə ƒri Jozafu. Jozafu nê sê tə ƒri Eli. ²⁴ Eli nê sê tə ƒri Matatə, Matatə nê sê tə ƒri Levi, Levi nê sê tə ƒri Melki, Melki nê sê tə ƒri Janayə, Janayə nê sê tə ƒri Jozafu. ²⁵ Jozafu nê sê tə ƒri Matatiasə, Matatiasə nê sê tə ƒri Amosə, Amosə nê sê tə ƒri Nahumə, Nahumə nê sê tə ƒri Esəli, Esəli nê sê tə ƒri Nagayə. ²⁶ Nagayə nê sê tə ƒri Maatə, Maatə nê sê tə ƒri Matatiasə, Matatiasə nê sê tə ƒri Semeyinə, Semeyinə nê sê tə ƒri Josakə, Josakə nê sê tə ƒri Joda. ²⁷ Joda nê sê tə ƒri Jowanənə, Jowanənə nê sê tə ƒri Reza, Reza nê sê tə ƒri Zorobabelə, Zorobabelə nê sê tə ƒri Salatiale, Salatiale nê sê tə ƒri Neri. ²⁸ Neri nê sê tə ƒri Melki, Melki nê sê tə ƒri Adi, Adi nê sê tə ƒri Kozamə, Kozamə nê sê tə ƒri Aləmadamə, Aləmadamə nê sê tə ƒri Arə. ²⁹ Arə nê sê tə ƒri Jezu, Jezu nê sê tə ƒri Eliezerə, Eliezerə nê sê tə ƒri Jərimə, Jərimə nê sê tə ƒri Matatə, Matatə nê sê tə ƒri Levi. ³⁰ Levi nê sê tə ƒri Shemeyə, Shemeyə nê sê tə ƒri Juda, Juda nê sê tə ƒri Jozafu, Jozafu nê sê tə ƒri Jonamə, Jonamə nê sê tə ƒri Eliakimə. ³¹ Eliakimə nê sê tə ƒri Melea, Melea nê sê tə ƒri Mena, Mena nê sê tə ƒri Matata, Matata nê sê tə ƒri Nata, Nata nê sê tə ƒri Davidə. ³² Davidə nê sê tə ƒri Jese, Jese nê sê tə ƒri Obadə, Obadə nê sê tə ƒri Bwazə, Bwazə nê sê tə ƒri Sala, Sala nê sê tə ƒri Naaso. ³³ Naaso nê sê tə ƒri Aminadabə, Aminadabə nê sê tə ƒri Adəminə, Adəminə nê sê tə ƒri Arəni, Arəni nê sê tə ƒri Esərómə, Esərómə nê sê tə ƒri Farasə, Farasə nê sê tə ƒri Juda. ³⁴ Juda nê sê tə ƒri Jakəbə, Jakəbə nê sê tə ƒri Izakə, Izakə

nə sê tə ɪri Abraamo, Abraamo nə sê tə ɪri Tera, Tera nə sê tə ɪri Nakɔrə. ³⁵ Nakɔrə nə sê tə ɪri Seruki, Seruki nə sê tə ɪri Rago, Rago nə sê tə ɪri Falakə, Falakə nə sê tə ɪri Eberə, Eberə nə sê tə ɪri Sala. ³⁶ Sala nə sê tə ɪri Kayinamə, Kayinamə nə sê tə ɪri Arəfakəsadə, Arəfakəsadə nə sê tə ɪri Samə, Samə nə sê tə ɪri Nɔwe, Nɔwe nə sê tə ɪri Lemakə. ³⁷ Lemakə nə sê tə ɪri Matusala, Matusala nə sê tə ɪri Enɔkə, Enɔkə nə sê tə ɪri Jeradə, Jeradə nə sê tə ɪri Maleleyalə, Maleleyalə nə sê tə ɪri Kayinamə. ³⁸ Kayinamə nə sê tə ɪri Encsə, Encsə nə sê tə ɪri Satə, Satə nə sê tə ɪri Adamə, â Adamə nə sê tə ɪri Ndjapä.

Djablo tra Jezu mâ lə ngbündû

(*Matio 4.1-11; Markə 1.12-13*)

4 Âgbô Yirê sũ lɔsu Jezu trê, â tshə wûtu tê ama Jurda ndə kə gu na ye. Âgbô Yirê nə nâ də ətshə mâ lə ngbündû. ² Mâ lə ngbündû nə mâ je, djablo trâ lɔsu ye lə aəlo zazü bishi. Lə aəlo sê nî, tshə zî ɛbê ərə zî bale ne. Mandânə, əgo mî ətshə. ³ Bale, djablo nə pâ kə ətshə ə pa: «Kədə bə sə tə ɪri Ndjapä, pä əpu kə badja səye ə do tê ye tə rəgo.» ⁴ Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Əpu Ndjapä pâ: “Ə dê kũ mbrə rəgo dê əzü ə sə tə sorô ne.”»^a

⁵ Mandânə, djablo nə ô də ətshə ngrê mâ lafə ə yîsê aəgɔ tshepashɔ nî kũ kôto səkɔ kə ətshə ⁶ â pâ kə ətshə ə pa: «Mə sə kə za awlra kə əbə ndə kə sə gâ pâ aəgɔ səye nî ə ko aərə tshelə nə nî kə əbə mbrə ênê əndje kô aərə sê nî kə əmə gâ ye. Mə li ndə kə ko kə əzü mata ênê tshelə əmə yində nə. ⁷ Kədə bə gbəte gâ tshekudu əmə â vrɔ əmə, aərə səye nî sə kə sə tə ənê zə.» ⁸ Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Fraka nê Ndjapä pâ: “Vrɔ Əyilingû tə Ndjapä nê zə ə mbrə kũ kə ətshə bale.”»^b

⁹ Mandânə, djablo nə nâ də Jezu mâ Jeruzalamə ə zâ ətshə tɔ mâ tê kumu Anda Ndjapä ə pâ kə ətshə ə pa: «Kədə bə sə tə ɪri Ndjapä, äfɔ kotəye ə te mâ tê ashɔ-e, ¹⁰ mbrə ênê Fraka nê Ndjapä pâ: “Ndjapä sə kə za ama kə atrawaya nê ye də əpu zə ndə kə pa əndje bata əbə.” ¹¹ Kwatəndje, Fraka nê Ndjapä nə pâ: “Əndje sə kə za əbə gâ lə kəna əndje kanika bə za

^a 4.4 Wu Əpu 8.3. ^b 4.8 Wu Əpu 6.13.

ñnü zə za da badja ne.”^a ¹² Jezu pā kə ətshə ə pa: «Fraka nê Ndjapā pā: “Trā ləsu Əyilingū tə Ndjapā nê zə trā ne.”»^b

¹³ Ënē djablo nə trā ləsu Jezu lə aərə nê gā ye kə, tshə kâtê ye tū ə rō ndə kə ka tē ëbë alə.

Jezu do tē ye mā Galile

(Matio 4.12-17; Markə 1.14-15)

¹⁴ Jezu dō tē ye ə gū mā Galile. Awlra nê Âgbô Yirê sū ləsu ye trê. Əiri ye zā ətshə lə aəgə nə nê. ¹⁵ Tshə yîsê əpu kə azü lə aanda aangbō. Azü nê pā êrê əpu də əiri ye.

Jezu yisê Êrê Əpu

(Matio 13.53-58; Markə 6.1-6)

¹⁶ Jezu nā mā Nazaratə, əgə ñnē tshə gêrə lə nə kə. Tshə lî gā lə anda aangbō nə tē əlo saaba mata ñnē tshə mbrə alonê kə. Tshə âfə ndə kə di Əpu Ndjapā. ¹⁷ Əndje zā Fraka nê awopandəma Ndjapā Ezayi kə ətshə. Tshə wōra tshelə nə ə sôtê êsê əpu nə ñnē ə pā:

¹⁸ «Yirê Əyilingū sə gā pā əmə,
mbrə ñnē tshə kē əmə ndə kə mū Êrê Əpu kə alayïəyo.
Tshə wlā əmə ndə kə pa kə alayïkanga ə pa kanga
nê əndje ə nglo je,
ndə kə pa kə alayïbula ə pa ala əndje ə so je,
ndə kə tshə azü lə əyo nê əndje,

¹⁹ ndə kə mū əpu kə azü ə pa mandânə səye, Əyilingū
sə kə yisê êrê tē ye kə əndje.»^d

²⁰ Mandânə, tshə wūru fraka nə gā tē nə ə zā kə awombrə kosəra lə anda aangbō nə ə sê gā tū. Azü nə nê lə anda nə lîshi gā tē ye. ²¹ Tshə vôtê kə pa əpu kə əndje ə pa: «Kpəsəye, ərə ñnē Fraka nê Ndjapā səye pā ndə nə â e dji kə ə wūtu gā ye.» ²² Azü nə nê pā êrê əpu də əiri ye. Kumu azü

^a 4.10-11 Wu Ətsh 91.11-12.

^b 4.12 Wu Əpu 6.16.

^d 4.18-19 Wu Eza 61.1-2.

nə nî kpê pâ əndu əndje mbrə êrê əpu ênê tshə pâ kə â əndje pâ: «Ə dâ iri Jozafu dâ kə səye ne a?» ²³ Bale, Jezu pâ kə əndje ə pa: «Banda əpu, e sə kə pa dame ênê azü ə pa kə kə əmə: “Awombrə ayo rəka, mbrê ayo gâ tê rəka nê zə də êtê zə.” Kwatəndje, e sə kə pa kə əmə ə pa: “Ä djî ndə aərə ênê bə mbrê mâ Kaprənayomə kə gâ ye. Mbrə ndje kwatêzə lə əgo nê zə də êtê zə.”» ²⁴ Tshə pâ kwatêye kə əndje ə pa: «Djatra əpu, mə pa kə e: ëbë awopandəma Ndjapă bale ênê azü tshelə əgo nê ye də êtê ye yində ye kə guta gu ne. ²⁵ Mə pa djatra əpu kə e: Tê alə nê Eli, ayashe koya ngbā ə ngbā lə əgo Isərayalə. Alə ênê yavri nî nî ne lə êngû vəta də yipū mindū amanə bale kə, əgo mî azü tə bandanə lə əgo nə. ²⁶ Bale, Ndjapă wlā Eli nə wlā mâ ndə ëbë yashe koya səko bale ne. Tshə wlā ətshə kə kə ëbë yashe koya mâ Sarəpəta lə əgo Sidə. ²⁷ Tê alə nê Elize, awopandəma Ndjapă, alayībroma ngbā ə ngbā ndje lə əgo Isərayalə. Broma nê ëbë nə bale kâ kâ ne. Kutê ənê Naama, əzü əgo Siri kə kâ.»

²⁸ Tshelə azü nə nê lə anda aangbo nə kô əndje ênê əndje djî əpu səko. ²⁹ Əndje âfo ə gbêto ətshə wutu nə gâ tê ama əgo nə ə nâ də ətshə gâ tê matshi kaga ênê əgo nə sê pâ nə kə kanika alane gu ətshə gâ lə kudu kaga nə. ³⁰ Bale, tshə wûtu lə takpa tê əndje ə rô ərə nê ye.

Jezu gro afro yirê tê ëbë koshe

(Markə 1.21-28)

³¹ Jezu jêrə mâ Kaprənayomə, ëbë gala lə əgo Galile ə yîsê Əpu Ndjapă kə azü tê əlo saaba. ³² Azü nê ênê əndje djî əpu nê ye nə kə, kumu əndje kpê pâ əndu əndje mbrə ênê tshə yîsê əpu nə tə əyingerə. ³³ Lə anda aangbo nə, ëbë koshe sê je də afro yirê lə ye. Tshə tâ rāwā tə āgbô ə pa: ³⁴ «Wââ! Jezu, əzü əgo Nazaratə, ərə yekə nê zə tê ä? Bə nâ ndə kə wo ä a? Mə wusê zə: Bə sə kpî tə əzü ênê Ndjapă wlā əbə kə.» ³⁵ Jezu ngā kə afro yirê nə ə pâ: «Së ngboo ə wûtu lə koshe səye!» Afro yirê nə wlî koshe səko gâ tê ashə lə ala azü nê ə wûtu lə ye ə mâ ëbë ərə mâ tê ye bale ne. ³⁶ Awa zâ azü nə nê, əndje yû tê əndje ə pa: «Marä əpu yekə kə sê? Tshə zâ ama tə əyingerə də awlra kə aafro ayirê ndə kə pa əndje wutu lə azü â əndje wûtu lində əpu ama ye nə.» ³⁷ Əiri Jezu zâ ətshe lə aəgo nə nê.

Jezu grɔ arəka t̃ə azü*(Matic 8.14-17; Markə 1.29-34)*

³⁸ Jezu w̃utu lə anda aangbo nə ə ña m̃a lə anda ñə Shemɔ. Mbea Shemɔ nə tə yashe s̃ə də rəka tə bandanə: tshelə akwa ye s̃ə kədji kədji, â əndje p̃a kə Jezu nə ə pa tshə mbrə ɛb̃ə ərə mbrə ətshə. ³⁹ Jezu t̃erə g̃a p̃a ye ə ng̃a kə rəka nə, â rəka nə k̃at̃ə ye. Yashe nə âfɔ trale ə ṽt̃ə kə ko rəgo ndə kə pa əndje zi. ⁴⁰ Də ləkədi nə, azü k̃o alayĩdongo arəka ñə ɛñə əndje s̃ə lə aanda ñə əndje k̃ə ə ña də əndje kə Jezu nə. Tshə z̃a kəna ye g̃a p̃a əndje bale bale â arəka ñə əndje nə ngl̃. ⁴¹ Aafɔ ayir̃ə w̃utu ndje lə azü tə bandanə. Əndje t̃a r̃aw̃a ə pa: «Bə sə tə Iri Ndjap̃a.» Jezu ng̃a kə əndje ə pa əndje sə ngboo, mbrə ɛñə əndje wus̃ə nə ə pa tshə sə tə Kristə.

Jezu na na ye ndə kə yis̃ə Êr̃ə Ɔp̃u m̃a Jude*(Markə 1.35-39)*

⁴² Tshə nə kr̃a də əzi, Jezu w̃utu lə əgɔ nə ə ña m̃a lə ngb̃und̃u. Êkp̃u azü âfɔ ndə kə pra ətshə. Alɔ ɛñə əndje w̃u ətshə g̃a ye k̃ə, əndje ỹində kə gbɔ t̃ə ye kanika tshə ro ro t̃ə alane ne. ⁴³ Bale, Jezu p̃a kə əndje ə pa: «Ə sə tə ɛr̃ɔnə ndə kə pa m̃ə yis̃ə Êr̃ə Ɔp̃u Ɔgɔngerə ñə Ndjap̃a lə alab̃ə aəgɔ ndje, mbrə ɛñə lə kumu nə d̃ə Ndjap̃a wl̃a əm̃ə k̃ə.» ⁴⁴ Tshə ỹis̃ə Êr̃ə Ɔp̃u nə lə aanda aangbo lə aəgɔ lə ashɔ Jude.

Jezu e aangbuli atrawaya*(Matic 4.18-22; Markə 1.16-20)*

5 Ndə ɛb̃ə alɔ, Jezu k̃a g̃a t̃ə ama dala ɛng̃u əgɔ Jenezaratə. Êkp̃u azü gb̃ugbru t̃ə əndje tr̃ə də ətshə ndə kə dji Ɔp̃u ñə Ndjap̃a. ² Tshə w̃u əgbro aāgb̃a bishi t̃ə ama ɛng̃u nə. Aawopra agiang̃u nə j̃erə lə əgbro aāgb̃a nə g̃a ye ə s̃ə kə yutu agb̃anda ñə əndje. ³ Ɔb̃ə əgerə āgb̃a nə bale s̃ə tə ɛñə Shemɔ. Jezu ô g̃a lə nə ə p̃a kə Shemɔ nə ə pa tshə gi əgerə āgb̃a nə g̃a la ɛng̃u nə. Mand̃anə, tshə s̃ə g̃a t̃u g̃a lə nə ə ṽt̃ə kə yis̃ə Ɔp̃u kə Êkp̃u azü nə. ⁴ Alɔ ɛñə tshə ỹis̃ə Ɔp̃u nə ə k̃a g̃a ye k̃ə, tshə p̃a kə Shemɔ nə ə

pa: «Gi ɔgerə āgbā nā gā âsâ dāli êngû nā ə wli gbānda nā ə prā agiangû.»
⁵ Shemɔ nā pā kə ətshə ə pa: «Āgbô əzû, ā wû ɔyo dā tsheləbu sɔye ora, ā zâ ɛbɛ ɔrə zâ bale ne. Mbrə ɔpɔ nê zə nā, mə sə kə wli gbānda nā.»⁶ Əndje wli gbānda nā ə kô agiangû ə rô pā nā â tshelə gbānda nā yîndə kə sɔ nā.
⁷ Əndje mâ kəna əndje kə agbɔbəngā əndje ênē əndje sê lə ɛbɛ ɔgerə āgbā nā kɔ ndə kə pa əndje na ə to kəna əndje tê ɔrə nā kə alane. Əndje nā, əndje vî agiangû nā əndje sû əgbro aāgbā nā bishi nê â əgbro aāgbā nā bishi nā yîndə kə li êngû.⁸ Alɔ ênē Shemɔ Piarə nā wû ɔrə sê rəkɔ, tshə gbête gā tshekudu Jezu ə pā kə ətshə ə pa: «Āgbô Əyîngerə, gi tē zə ngrê tē əmə, mbrə ênē mə sə tə ɔyînyaka.»⁹ Awa mbrê Shemɔ nā dā azû nā nê ênē əndje sê ngotê ye kɔ mbrə agiangû nā ênē əndje kô əndje rô pā nā gā ye kɔ.¹⁰ Awa mbrê ndje Zake dā Zââ, aləvu Zebede ênē əndje sê tə agbɔbəngā Shemɔ nā kɔ. Bale, Jezu pā kə Shemɔ nā ə pa: «Kâtê awa gā ye, mandānə sɔye, bə sə kə sə tə awopra azû.»¹¹ Bale, əndje gû dā əgbro aāgbā nā gā tē ama êngû nā ə tshî aərə nê əndje nê tɔ ə zâ äwä Jezu nā.

Jezu grɔ broma tē ɛbɛ koshe

(*Matic 8.1-4; Markə 1.40-45*)

¹² Ndə ɛbɛ alɔ, Jezu sê lə ɛbɛ gala tshelə əgɔ nā. ɛbɛ koshe ênē broma zâ tshekotê ye nê kɔ sê ndje lə əgɔ nā. Tshə wû Jezu ə tē gā tshekudu ye ə zâ kumu ye su ashɔ ə kî âsâ ɔyo tē ye kə ətshə ə pā: «Āgbô Əyîngerə, kədə bə yîndə nā, bə li ndə kə mbrə ndə kə pa akwa əmə sə mvo.»¹³ Jezu yî kəna ye ə gôro ətshə ə pā kə ətshə ə pa: «Mə yîndə nā gā ye, akwa zə nā sê mvo.» Kɔ pə kôto səkɔ, broma nā kâtê ye.¹⁴ Mandānə, Jezu zâ ama kə ətshə ə pa: «Pā ndə nā pā kə ɛbɛ əzû bale ne. Nā ə mā tē zə kə awotokrɔ ndə kə pa tshə wu ɛbɛ, ə tō əkrɔ mata ênē āgbô ɔpɔ nê Mayizə yû tshuku nā kɔ ndə kə pa azû nê wusê nā ə pa broma nê zə nā kâ gā ye.»¹⁵ Ɔiri Jezu zâ ətshə kwatəndje lə ama azû nê ro na ye. Azû kpû ə kpû gā ngotê ye ndə kə dji ɔpɔ nê ye ndje ndə kə pa tshə grɔ arəka tē əndje.¹⁶ Alɔnô, Jezu gbêto tē ye lə takpa tē azû nā ə nā mâ lə ngbûndû ndə kə yu Ndjapā.

Jezu mbrə â ëbë wurtu na ana*(Matic 9.1-8; Markə 2.1-12)*

¹⁷ Ndə ëbë alɔ, Jezu sê kə yisê Əpu Ndjapə kə azü. Afariza də aawoyisê ägbô əpu sê lə takpa tê azü nə. Əndje äfɔ lə aəgɔ nê lə Galile də Jude, mâ Jeruzalamə ndje. Awlra nê Əyilingü sê gâ pâ Jezu â tshə grô arəka tê azü. ¹⁸ Alabë azü zâ ëbë koshe ênë tshə sê tə wurtu kɔ gâ pâ klekpa ə nâ də ətshə. Əndje prâ äwä ndə kə li də ətshə gâ lə anda ndə kə za ətshə gâ ətshi Jezu. ¹⁹ Bale, əndje sîtê äwä sî ne mbrə ênë azü rô pâ nə gâ ye. Əndje ô də ətshə gâ pâ anda nə ə sî mbage kumu anda nə ə jêrə də ətshə də klekpa nə gâ lə takpa tê azü nə, gâ ətshi Jezu nə. ²⁰ Ênë Jezu wû lɔsu əndje kɔ, tshə pâ kə koshe nə ə pa: «Koshe! Tshelə anyaka nê zə gbâ gâ ye.» ²¹ Aawoyisê ägbô əpu nê Mayizə nə də Afariza nə vîtê kə li tshelə əndje ə pâ: «Tshə sə tə əde â gu Ndjapə kɔ? Əde kə li ndə kə gba tshelə anyaka a? Kutê Ndjapə tshi!» ²² Bale, Jezu wûsê əpu ênë ə sê tê lɔsu əndje kɔ ə kîrə əpu kə əndje ə pa: «Mbrə yekɔ dê e sə də âkâ əpu rə tê lɔsu e kɔ? ²³ Ndə kə pa kə əzü ə pa: “Tshelə anyaka nê zə gbâ gâ ye”, wala: “Äfɔ ə nâ ana”, ənêta kə gbo gbo ne? ²⁴ Mə yində kə yisê nə kə e ə pa Əgblə nê Əzü sə də awlra ndə kə gba tshelə anyaka pâ ashɔ səye.» Bale, Jezu pâ kə wurtu nə ə pa: «Mə za ama kə əbə: Äfɔ ə zâ klekpa nê zə ə gü na ye gâ ndə zə.» ²⁵ Trale, koshe nə äfɔ lə ala azü nə nê ə zâ klekpa nə ênë tshə shô gâ pâ nə kɔ ə zâ äwä anda nê ye də kə mbe Ndjapə lə ama ye. ²⁶ Kumu azü nə nê kpê pâ əndu əndje. Əndje mbê Ndjapə, â awa mbrê əndje â əndje pâ: «Kpəsəye, a wû aərə ênë ə rô pâ kumu əzê gâ ye.»

Jezu e Levi ndə kə pa tshə za äwä ye*(Matic 9.9-13; Markə 2.13-17)*

²⁷ Mandânə, Jezu wûtu gashu ə wû ëbë aworɔ ngendja lapɔ ênë tshə sê gâ tɔ gâ êsê kosəra nê ye kɔ, əiri ye kə dê Levi. Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Zâ äwä əmə!» ²⁸ Levi nə äfɔ ə tshî aərə nê ye nê tɔ də kə za äwä Jezu nə. ²⁹ Mandânə, Levi nə mâ ëbë sandaga mâ lə anda nê ye mbrə Jezu nə. Êkpû aaworɔ ngendja lapɔ də alabë azü sê kə zi rəgo də əəndje. ³⁰ Afariza

də aawoyisê âgbô əpu nê əndje vôtê kə pa tê atrawaya nê Jezu nə ə pā kə əndje ə pa: «Mbrə yekô dê e zi ərə ə ndju ərə də aaworô ngendja lapô də alayinyaka bale kô?» ³¹ Jezu kîrə əpu kə əndje ə pa: «Azü ênê tshelə akwa əndje sə yera ambanə kô, əndje yi yində kə na gâ ndə awombrə ayô rəka ne. Bale, kutê alayirəka kə yində kə na gâ ndə ye. ³² Mə nâ nâ ndə kə e aêrê azü ne, bale mə nâ ndə kə e alayinyaka ndə kə pa əndje tshi äwä angbrô kə mbrə aêrə nê əndje tū.»

Jezu pa əpu gâ pā kə ru tshelə tê rəgo

(Matic 9.14-17; Markə 2.18-22)

³³ Əndje pā kə Jezu ə pa: «Atrawaya nê Zââ Batistə də aəndje nê Afariza sə kə ru tshelə əndje tê rəgo tə mandunə ə sə kə yu Ndjapā. Atrawaya nê zə, ənê əndje, sə kə zi ərə ə sə kə ndju ərə.» ³⁴ Jezu kîrə əpu kə əndje ə pa: «E li ndə kə pa e ru tshelə azü ênê əndje ê əndje ndə sandaga kə kô tê koshe də yashe ênê koshe nə daka pə lə takpa tê əndje kô a? Bale ne! ³⁵ Əbê alə sə je ênê əndje sə kə za äkô yashe nə ndə kə ro də ətshə tê azü nə. Tê alə nə səkô dê azü nə li ndə kə ru tshelə əndje tê rəgo nə.»

³⁶ Jezu pā əpu kwatəndje kə əndje lə kəwû ə pa: «Əbê əzü wa ama tafa ləba wa ndə kə su gâ tê əku angbrô ləba ne. Kədə əzü nə kə ma ərə rəko, tshə ndî tafa ləba nə gâ ye, ama nə ênê tshə wâ kô ə sə sə kə sə äwä bale də angbrô ləba nə ne. ³⁷ Əbê əzü si ndje tafa duva si gâ lə angbrô anga akwa ne. Kədə əzü kə ma marä tê ərə rə, tshelə anga akwa nə sə kə sô nə, duva nə sə kə tu gâ tê ashô â anga nə sə kə ndi nə ngâ. ³⁸ Əndje si tafa duva gâ lə tafa anga akwa. ³⁹ Kədə əzü kə ndju angbrô duva, tshə sə sə kə yində kə ndju tafa duva nə ne, mbrə ênê tshə pa ənê ye ə pa angbrô nə tshə ənê ye wââ.»

Əgblə nê Əzü sə tə əyinga saaba*(Matic 12.1-8; Marka 2.23-28)*

6 Tê ëbë əlo saaba, Jezu rô tɔ lə akəndi ble. Atrawaya nê ye krâ alabë kumu ble nə ə nîncɔ tshelə nə lə kəna əndje ə zî aêlê nə^a. ² Alabë Afariza pâ kə əndje ə pa: «Mbrə yekɔ dê e sə kə mbrə ərə ênë âgbô ərə zâ äwä zâ ndə kə pa əzü ma tê əlo saaba ne kɔ?» ³ Jezu kîrə ərə kə əndje ə pa: «E dî ənê e ərə ênë Davidə də agbɔbəngâ nə mâ alɔ ênë əgo mî əndje kɔ dî ne a?» ⁴ Tshê lî gâ lə gbafa Ndjapă ə kô amapa ênë əndje tô də əkrɔ kə Ndjapă kɔ ə zî ə kô kə agbɔbəngâ nə, mapa ênë âgbô ərə zâ ama ndə kə pa kutê aawotokrɔ kə lî ndə kə zi nə kɔ.»^b ⁵ Jezu kwâtêye ə pâ kə əndje ə pa: «Əgblə nê Əzü sə tə əyinga saaba nə.»

Jezu grɔ rəka tê ëbë koshe ênë kəna ye tshû gâ ye kɔ*(Matic 12.9-14; Marka 3.1-6)*

⁶ Tê ëbë ata əlo saaba nə, Jezu lî gâ lə ëbë anda aangbɔ ə sê kə yisê ərə Ndjapă kə azü. Tê alɔ nə səkɔ, ëbë koshe sê je ênë kəna ye ndə ndəkrɔ tshû gâ ye kɔ. ⁷ Aawoyisê âgbô ərə nê Mayizə də Afariza sê kə shekɔ Jezu nə ndə kə wu ərə ênë tshə sə kə mbrə nə ndə kə grɔ rəka tê ëbë əzü tê əlo saaba nə kɔ, kanika alane sɔtê ëbë ərə kə lea ətshə tê nə. ⁸ Bale, Jezu wûsê ərə ênë ə sê mâ tê lɔsu əndje kɔ, ə pâ kə koshe nə ênë kəna ye nə tshû gâ ye kɔ ə pa: «Äfɔ ə kâ kpə lə êgrû tê əndje koye.» Koshe nə äfɔ ə kâ gâ lafɔ. ⁹ Mandānə, Jezu pâ kə əndje ə pa: «Mə sə kə yu e də ëbë ərə: Âgbô ərə zâ äwä ndə kə mbrə êrɔ nə wala əmbrə nə tê əlo saaba a? Kə tshɔ əzü lə kuzu wala kə katê ye ndə kə pa tshə tshu a?» ¹⁰ Jezu shêkɔ əndje ɛrrr nê ə kwâtêye ə pâ kə koshe nə ə pa: «Yêrɔ tshelə kəna zə.» Koshe nə yêrɔ tshelə kəna ye nə, kəna ye nə gâmba tê ye gâ mandānə. ¹¹ Tshelə aawoyisê âgbô ərə nə də Afariza nə kô əndje tə bandanə. Əndje vîtê kə

^a **6.1** Mâ ndə Ajuwufu, kədə əzü kə sə kə ro lə kəndi â əgo mî ətshə, tshə lî ndə kə kɔ âlê rəgo ə zi. Ə dê angba dê kə sê ne. Wu ərə 23.26. ^b **6.4** Wu 1Sam 21.2-7.

shera ashera lə takpa tē əndje gā pā ərə ɛnə əndje lī ndə kə mbrə tē Jezu nə kə.

Jezu ke azü-awla morofo amanə bishi

(Matic 10.1-4; Markə 3.13-19)

¹²Tē alə nə səkə, Jezu ô gā pā ɛbə kaga ndə kə yu Ndjapā. Tshə yū Ndjapā ora. ¹³Tshe nə krā, tshə ɛ atrawaya nē ye nə ə kē alabə əndje morofo amanə bishi lə takpa tē əndje ɛnə tshə dji ɛiri əndje ə pa azü-awla kə: ¹⁴Shemə, ɛnə tshə dji ɛiri ye Piarə kə, gā ndə aye nə də Andre, Zake də Zââ, Flipə də Bartalami, ¹⁵Matic də Toma, Zake iri Alfe də Shemə, ətshə ɛnə tshə sê kə mbrə awlra ndə kə pa əgə nē ye wutu lə kanga kə, ¹⁶Zudə iri Zake gā ndə Judasə Isəkariotə ɛnə tshə ka Jezu je kə.

Jezu mu ɛpu ə grə arəka tē azü

(Matic 4.23-25; Markə 3.7-12)

¹⁷Jezu jêrə də azü-awla nē ye nə pā kaga nə ɛrrə ə kâ gā tē ɛnū kaga nə ɛnə ɛkpū atrawaya sê tē nə kə. ɛbə ɛkpū azü ɛnə əndje ngbâ tə bandanə kə sê ndje mâ je. Azü nə tō lə ashə Jude, də Jeruzalamə gā ndə agala aəgə Tirə də Sidə ɛnə ə sê tē ama ɛngū ɛngbrə kə. ¹⁸Azü nə nâ ndə kə dji ɛpu nē ye, ndje ndə kə pa tshə grə arəka tē əndje. Əndje ɛnə əndje sê də aafro ayirê lə əndje kə, aafro ayirê nə wûtu. ¹⁹Azü nə nê prâ äwä ndə kə goro ətshə mbrə ɛnə ɛbə awlra wûtu tē ye â grə arəka tē əndje nə nê.

Ərə ərə də ɛmbrə ərə

(Matic 5.1-12)

²⁰Bale, Jezu shêkə atrawaya nē ye ɛrrə ə pā kə əndje ə pa:

«Ənə e tə ɛrînə, e-e alayîəyo

mbrə ɛnə Əgəngerə nē Ndjapā sə tə ɛnə e!

²¹Ənə e tə ɛrînə, e-e ɛnə əgo sə kə mi e kpəsəye kə,

mbrə ɛnə tshelə e ə su je!

Ənê e tə êrîna, e-e ênê e sə kə ki nə kpəsəye kə,
mbrə ênê e mə tê e je!

²² Ənê e tə êrîna

alə ênê tshelə azü yində e yi ne,
alə ênê tshelə əndje wəra tê əndje tê e,
alə ênê azü gu e ə neke e, mbrə ênê e za äwä Əgblə nê Əzü!

²³ E sə də amə tshelə e, e vî tê e də âgbô êrû,

mbrə ênê âkrâ nê e sə kə sə gerətshe mâ lafo-e.

Alätä əndje mbrê leme-e rə tê aawopandəma Ndjapă.

²⁴ Əyo gâ pâ e, aawosə də aərə ngbatshe,

mbrə ênê e sôtê aərə ênê ə za êrû gâ tê ləsu e kə gâ ye!

²⁵ Əyo gâ pâ e, e-e ênê tshelə e sū kpəsəye gâ ye kə,

mbrə ênê əgo ə mi e je!

Əyo gâ pâ e, e-e ênê e sə kə mə tê e kpəsəye kə,

mbrə ênê e sə lə mbadja ə ki je!

²⁶ Əyo gâ pâ e

alə ênê azü nê pa êrî əpu də əiri e,

mbrə ênê alätä əndje mbrê leme-e rə tê aafro

aawopandəma Ndjapă!»

E yində alayikowə nê e

(Matı 5.38-48)

²⁷ «Mə pa kə e, e-e ênê e sə kə dji əpu nê əmə kə: E yində alayikowə nê e! E mbrə êrîna kə azü ênê tshelə əndje yində e yi ne kə! ²⁸ E tō ngwarə gâ pâ azü ênê əndje dra e kə ə yü Ndjapă mbrə azü ênê əndje sə kə ma kanga tê e kə! ²⁹ Kədə əzü kə da ngâlâ zə, dö bale nə kə ətshə tshə da. Kədə əzü kə kakra əgerə ləba nê zə, kätê ye ndje, tshə za əkro ləba nə. ³⁰ Zä ərə kə əzü ênê tshə yu tshuku nə kə əbə kə, yü yü tshuku ərə nê zə ênê əzü zâ gâ ye kə ne. ³¹ Ərə ênê e yində nə ə pa azü mbrə kə e, e mbrə kütê nə kə əndje. ³² Kədə e yində kütê azü ênê əndje yində e kə, ərə ênê azü ə tra e tê nə kə sə kotâ a? Alayinyaka ndje yində azü ênê əndje yində əndje kə. ³³ Kədə e ma êrî nə ku kə azü ênê əndje ma êrî nə kə e kə, ərə

ênë azü ə tra e tî nă kɔ sə kotâ a? Alayinyaka mbrə ndje rə! ³⁴ Kədə e ko aərə kɛ kə azü ênë e wusê nă ngâ ə pa əndje kirə dă nă kə e je kɔ, ərə ênë azü ə tra e tî nă kɔ sə kotâ a? Alayinyaka ko ndje aərə kə angâ əndje ndă kə pa alane sɔtê kutê aərə nă səkɔ lə kəna əndje. ³⁵ E yîndə alayikowɔ nê e, e mbrə êrîne kə əndje. E kô aərə kô kə azü ndă kə pa əndje kirə dă nă kə e ne. Kədə e mbrə rə, âkrâ nê e sə kə sə gerətshe. E sə kə sə tə aləvu Ndjapă ênë tshə sə mâ ngâ lafɔ kɔ. Mbrə ênë Ndjapă sə kə ma êrî nă kə azü ênë əndje wusê kə za mərshə wu ne kɔ, ndje kə aəmbrə azü.»

E wă ngbanga wă gâ lə kumu angâ e ne

(Matic 7.1-5)

³⁶ «E sə dă êrî lɔsu mata ênë Abă e sə dă êrî lɔsu kɔ. ³⁷ E wă ngbanga wă gâ lə kumu azü ne, ka Ndjapă wa ngbanga wa gâ lə kumu e ne. E ză əpɛ ză gâ lə kumu azü ne, ka Ndjapă za əpɛ za gâ lə kumu e ne. E gbă tshelə kôdă nyaka lə kumu angâ e, ka Ndjapă gba tshelə anyaka nê e. ³⁸ E tō ərə kə azü ka Ndjapă to ndje ərə kə e. Əndje sə kə to ərə kə e ə sə kə su ngbede nê e trî, əndje meme ə tu gâ tɛ. Mbrə ênë ərə ênë e sə kə za ndă kə to dă ərə kə angâ e kɔ dă Ndjapă sə kə za ndă kə to dă ərə kə e.»

³⁹ Jezu kwâtaye ə pâ əbă əpɛ kəwî kə əndje ə pa: «Əbă əyîbula lî ndă kə yisê äwă kə əbă ngâ nă dă əyîbula a? Əndje bishi nî sə sə kə yɔ gâ lə kudû ne a? ⁴⁰ Əbă awomanda ərə ro pâ awoyisê ərə kə ətshə ro ne. Awomanda ərə ênë tshə manda ərə dă äwănə, tshə sə kə sə mata awoyisê ərə kə ətshə nă.

⁴¹ «Mbrə yekɔ dă bə wu aya ebe ênë ə sə lə ala aye zə kɔ â wu ayo ênë ə sə lə ala zə kɔ wu ne kɔ? ⁴² Mbrə yekɔ dă bə lî ndă kə pa kə aye zə ə pa: “Aye əmə, kă ə kă mə mbrə aya ebe ênë ə sə lə ala zə kɔ”, əbă ênë bə wu ayo ênë ə sə ndje lə ala zə kɔ wu ne kɔ? Əbă, əyîama bishi, mbrə angbulîne ayo ênë ə sə lə ala zə kɔ gâ ye kanika ə lishi tə êrîne ndă kə mbrə ebe ênë ə sə lə ala aye zə nă kɔ.»

Ayo dā leyo nā*(Matio 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ «Êrô ayo le əmbrə leyo le ne, əmbrə ayo le ndje êrô leyo le ne.
⁴⁴ Əndje wusê ayo bale bale mbrə leyo nā. Əndje kə figə kə lə ndukû əshi ne, əndje kə êlê vinyə kə lə ayo əshi ne. ⁴⁵ Êrô əzü wutu dā aêrô aərə lə agrə ênë ə sə tē ləsu ye kə. Əmbrə əzü wutu dā aəmbərə aərə lə əmbrə agrə nē ye. Mbrə ênë əpu ênë ə sə tē ləsu əzü kə kə wutu lə ama ye gashu.»

Aanda bishi*(Matio 7.24-27)*

⁴⁶ «Mbrə yekə dā e sə kə e əmə ə pa: “Âgbô Əyingerə, Âgbô Əyingerə”
 â mbrə ərə ênë mə pa ndə nā kə e kə mbrə ne? ⁴⁷ Əzü nē ênë tshə na gā ndə əmə ə dji əpu nē əmə ə mbrə tē ye lində nā, tshə sə mata əde? ⁴⁸ Tshə sə mata əzü ênë tshə sə kə mbrə anda. Tshə djî kudû anda nā ə lî ə mô ênü anda nā gā pâ əkpə. Alə ênë êngû sū ə zâ ətshe nē, êngû nā gû dā awlra gbo anda nā ə meme anda nā meme ne mbrə ênë əzü nā mô anda nā dā äwänə. ⁴⁹ Bale, əzü nē ênë tshə dji əpu nē əmə ə mbrə tē ye mbrə lində nā ne, tshə sə mata əzü ênë tshə mô anda gā pâ ashə tə ambanə ə mô ênü anda nā mô gā pâ əkpə ne kə. Alə ênë êngû gû dā awlra gbo anda nā, trale anda nā ngô gā tə ə ndi nē.»

Jezu grə rəka tē əyikosəra nē əbë kapita nē atrugu əgə Rəmə*(Matio 8.5-13)*

7 Mandânə ênë Jezu yîsê əpu kə azü nā nē ênë əndje nā ndə kə dji əpu nē ye kə, tshə nā mâ lə gala Kaprənayəmə. ² Mā je, əbë kapita nē atrugu nē əgə Rəmə sê dā əbë əyikosəra nē ye ênë tshə yîndə ye tə bandanə kə. Êtê əyikosəra nē ye nā kâ ətshə tə bandanə, tshə sê trö də kuzu. ³ Alə ênë kapita nē djî ndə Jezu nā kə, tshə wlâ alabë aâgbô azü nā Ajuwufu kə ətshə ndə kə pa tshə na ə grə rəka tē əyikosəra nē əne nā. ⁴ Əndje nā ə tē Jezu ə kî əsê əyo tē əndje kə ətshə ə pâ: «Koshe səye lî ndə

kə pa bə mbrə êrô nə kə ətshə. ⁵ Tshə yində azü əgɔ nə əzê, ətshə kə sê â mâ anda aangbɔ nə ä kɔ.» ⁶ Bale, Jezu zâ äwä əndje. Ênê tshə ndô trô də anda nə kɔ, kapita nə atrugu nə wlâ alabə agbɔbəngâ nə kə ətshə ə pâ: «Âgbô Əzü, wü əyo tê zə wü ne, mə lî lî ndə kə pa bə li gâ lə anda nə əmə ne. ⁷ Âdârə ênê mə wû lə ala əmə ə pa mə lî lî ndə kə pa mə na gâ tê zə də êtê əmə ne. Pă kütê ëbë əpu bale, rəka nə sə kə katê əyikosəra nə əmə nə. ⁸ Mbrə ênê əmə də êtê əmə, mə sə gâ tshekudu alabə aâgbô azü. Mə sə də atrugu tshekudu əmə ênê mə sə kə za ama kə əndje. Kədə mə pa kə ëbë nə bale ə pa: “Nä mâ ko-e”, tshə sə kə na na ye. Alc ênê mə pa kə ëbë ata nə ə pa: “Nä mâtəye”, tshə sə kə na nə. Alc ênê mə pa kə əyikosəra nə əmə ə pa: “Mbrə ərə səye”, tshə sə kə mbrə nə.» ⁹ Alc ênê Jezu djî əpu səkɔ, əpu nə tô tê ye. Tshə dô tê ye gâ tê êkpû azü ênê əndje zâ äwä ye kɔ ə pâ kə əndje ə pa: «Mə pa kə e: mə sôtê marä tê lɔsu rəke sê ndə ëbë əzü bale, ndje sɔ lə əgɔ Isərayalə nə ne.» ¹⁰ Alaylawla nə kapita nə dô tê əndje gu na ye gâ lə manda ə wû əyikosəra nə də êrô tshelə akwa ye.

Jezu she əgblə koshe nə ëbë yashe koya

¹¹ Mandânə, Jezu nâ mâ lə ëbë gala ênê əiri nə kə də Nayinə kɔ. Atrawaya nə ye də êkpû azü ênê əndje ngbâ ə ngbâ kɔ sê kə gi ətshə na na ye. ¹² Alc ênê tshə ndô trô tê ama tshelagɔ gala nə gâ ye kɔ, tshə tê alabə azü ênê əndje sê kə na də ëbë kuzu gâ pâ êdû kɔ. Kuzu nə sê tə əgblə koshe kpiabale nə ëbë yashe koya. Êkpû azü gala nə sê kə gi kuzu nə na na ye. ¹³ Alc ênê Âgbô Əyingerə nə wû yashe koya nə, əyo ye mbrə ətshə, tshə pâ kə ətshə ə pa: «Kätê əki nə.» ¹⁴ Tshə gî tê ye trô ə gôro sandugu kuzu nə. Azü nə ênê əndje zâ kuzu nə kɔ kâ. Jezu pâ: «Mɔdɔ, mə za ama kə əbə, äfɔ!» ¹⁵ Kuzu nə äfɔ ə sê gâ tɔ ə vôtê kə pa əpu. Jezu kîrə ətshə kə əyî nə. ¹⁶ Awa mbrə azü nə nî, əndje mbê Ndjapă ə pâ: «Ëbë ägbô awopandəma Ndjapă wûtu gâ lə takpa tê əzê gâ ye! Ndjapă nâ ndə kə wu azü nə ye.» ¹⁷ Əpu gâ pâ aərə ênê Jezu mâ kɔ zâ ətshe nî lə ashɔ Jude də aəgɔ nî ênê ə sê trô də Jude nə kɔ.

Zââ Batistê wla atrawaya nê ye ndê kâ yu Jezu

(Matic 11.2-6)

¹⁸ Atrawaya nê Zââ Batistê pâ ndê apu aarê sê nê kâ etshê. Zââ nê ê alabê endje bishi lê takpa tê endje ¹⁹ a wlâ endje kâ Âgbô Æyingerê ndê kâ yu etshê a pa: «Bê sê tê etshê ênê tshê sê kâ na nê^a kô, wala ä ka tê ëbê ata ezü kpî a?» ²⁰ Alo ênê endje nâ a tê Jezu nê kô, endje pâ kâ etshê a pa: «Zââ Batistê wlâ ä ndê kâ yu ebê a pa: “Bê sê tê etshê ênê tshê sê kâ na nê kô, wala ä ka tê ëbê ata ezü kpî a?”» ²¹ Pê tê alo nê sêkô, Jezu grô arêka tê azü ngbatshe. Tshê mbrê â aarê tshekotê azü ngbatshe ênê a ndî gâ ye kô a gâmba tê endje gâ mandânê. Tshê grô aafro ayirê tê azü, a mbrê â alayîbula ênê endje ngbâ a ngbâ kô lîshi. ²² Mandânê, Jezu kîrê apu kâ alayîawla nê Zââ nê a pa: «E gü a pâ ndêma apu aarê ênê e wû dâ apu ênê e djî kô kâ Zââ nê: alayîbula sê kâ lishi, awurtu sê kâ na ana, alayîbitu sê kâ dji apu, akwa alayîbroma sê mvo, akuzu she, endje mû Êrô Apu kâ alayîoyo. ²³ Ênê ye tê êrônê, ezü ênê losu ye te te mbrê amê ne kô!»

Jezu pa apu gâ pâ Zââ

(Matic 11.7-19)

²⁴ Alo ênê alayîawla nê Zââ nê gü na ye gâ ye kô, Jezu vêtê kâ pa apu kâ êkpû azü nê gâ pâ apu Zââ nê a pa: «Êrê yekô dê e nâ a wû mâ lê ngbûndû kô? Êbê wara ênê ayi sê kâ meme nê kô a? ²⁵ Bale, êrê yekô dê e nâ a wû kô? E nâ a wû ëbê ezü ênê tshê yî alêba ênê a fu wâa kô a? Azü ênê endje yi aêrê alêba a zi aêrê aarê kô endje sê lê aanda nê alayingêrê. ²⁶ Rêkô, êrê yekô dê e nâ a wû kô? E nâ a wû ëbê awopandêma Ndjapâ a? Mê pa djatra apu kâ e, tshê rô awopandêma Ndjapâ. ²⁷ Etshê dê Fraka nê Ndjapâ pâ apu gâ pâ ye a pa:

“Wü-a! Mê sê kâ wla ayîawla nê amê etshi zê
ndê kâ pa tshê gamba äwä etshi zê.”^b»

^a 7.19 Ezü nê kâ dâ Awoshe azü ênê aawopandêma Ndjapâ pâ ndê ye kô. Mal 3.1.

^b 7.27 Wu

²⁸ Jezu pâ kwatâye ə pa: «Mə pa kə e, lə takpa tē azü ênē əndje zû əndje ə zû kə, ɛ̃bə āgbô əzû ênē tshə rô Zââ kə guta gu ne. Bale, əngwə əzû lə Əgɔngerə nê Ndjapă sə tə āgbô əzû ə rô ətshə.» ²⁹ Azü əgɔ nə nê də aaworɔ ngendja lapɔ ênē əndje djî əpɸ nê ye kə wûsê nə ə pa Ndjapă mbrê ərə nê ye də äwänə â Zââ nə zâ batamo kə əndje. ³⁰ Bale, Afariza də aawoyisê āgbô əpɸ wêra tē əndje tē êrɔ ərə ênē Ndjapă yində kə mbrə kə əndje kə â wêra tē əndje ndə kə za batamo nê Zââ nə.

³¹ Jezu pâ kwatâye ə pa: «Mə sə kə yisê azü tshe kpəsəye gâ tē aəde? Əndje kô aəde? ³² Əndje kô aneshe ênē əndje sê gâ tɸ gâ êgrû tshelagɔ ə sê kə ta râwâ lə takpa tē əndje ə pa: “Ä û ədi ndə kə pa e vî tē e, bale e vî tē e vî ne; ä vî ətshi kuzu, bale e kî kî ne.” ³³ Mbrə ênē Zââ Batistə nə nâ ə zî mapa zî ne ə ndjû duva ndjû ne, e pa: “Tshə sə də afrɔ yirê lə ye.” ³⁴ Əgblə nê Əzû nâ ə sê kə zî ərə ə ndju ərə, e pa: “Koshe səye sə tə awozi ərə də awondju ərə, tə gbɔbəngâ aaworɔ ngendja lapɔ də alayinyaka.” ³⁵ Bale, kə wusê ərə nê Ndjapă sə də äwänə lə ala aneshe nê ye nê.»

Jezu na mâ lə anda nê Shemɔ, ɛ̃bə Fariza

³⁶ ɛ̃bə Fariza ê Jezu ndə kə pa tshə na əndje də ətshə zi rəgo. Jezu nâ ə lî mâ lə anda nê koshe səkɔ ə sê gâ tɸ ndə kə zi rəgo nə. ³⁷ ɛ̃bə əmbrɸ yashe sê je lə gala səkɔ. Alɔ ênē tshə djî ə pa Jezu sə kə zi rəgo mâ ndə Fariza nə, tshə nâ də ɛ̃bə anga yombo ênē əndje mbrê də ɛ̃bə əkpɸ ênē əriri nə kə dē aləbatrə kə trô lə nə^a. ³⁸ Tshə nâ ə kâ gâ tē ɛ̃nū Jezu nə. Tshə vôtê kə kî nə, ngɔla ye grâ gâ pâ ɛ̃nū Jezu nə. Tshə trû də sukumu ye ə ɔ̃ ɛ̃nū Jezu nə ə sî yombo nə gâ pâ nə. ³⁹ Fariza nə ênē tshə ê Jezu nə ndə kə zi rəgo nə kə wû ərə nə rəkɔ, tshə pâ mâ lə ye ə pa: «Kədə koshe səye kə sə kəmə ngâ tə ɛ̃bə awopandəma Ndjapă, tshə sə kə wusê nə kəmə ə pa yashe səye ênē tshə goro әне kə sə tə əmbrɸ yashe.» ⁴⁰ Jezu zâ əpɸ ə pâ kə Fariza nə ə pa: «Shemɔ, mə sə də ɛ̃bə əpɸ ndə kə pa kə əbə.» Shemɔ kîrə əpɸ ə pa: «Awoyisê ərə, pâ əpɸ nə.» ⁴¹ Jezu pâ əpɸ ə pa: «ɛ̃bə əzû sê

^a 7.37 Mâ ndə Ajuwufu, kədə əzû kə yində kə lu ngâ nə wala kə wəra ətshə tə êrɔnə, tshə ɔ̃ ɛ̃nū ye.

je ênë ngendja nê ye sê lə kumu azü bishi. Tshə kô ngendja gerətshe kə əbă nə ə kô ngendja teashe kə bale nə. ⁴² Əndje bishi nê sê sê də gendja ndə kə piyi nə kə ətshə ne, tshə kâtê ködä nə kə əndje nê. Əde lə əndje bishi kə sə kə yində ye ə rô pâ nə?» ⁴³ Shemə nə kîrə əpə kə ətshə ə pa: «Mə wu ənê əmə ə pa ətshə nə ênê tshə kâtê əgerə ngendja nə kə ətshə kə.» Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Bə pa əpə nə də äwänə.»

⁴⁴ Mandânə, Jezu dô tâ ye gâ tâ yashe nə ə pâ kə Shemə nə ə pa: «Bə wu yashe səye a? Mə lî gâ lə anda nê zə, bə tô êngû tô kə əmə ndə mə yutu də ənü əmə ne, bale ətshə, tshə yûtu ənü əmə də ngola ye ə trû də sukumu ye. ⁴⁵ Bə ô ama əmə ô ne, bale ətshə, tshə kâ kâtê kə ɔ ənü əmə ne mambumə ênê mə lî gâ lə anda nê zə kə. ⁴⁶ Bə sî kâdâ sî gâ lə kumu^a əmə ne, bale ətshə, tshə sî yombo gâ pâ ənü əmə. ⁴⁷ Âdârə ênê mə pa kə əbə: Ndjapă gbă tshelə anyaka nê ye ênê ə ngba urred kə, âdârə ênê tshə yîsê nə ə pa tshelə əne yində əmə tə bandanə kə kə sê. Əzü ênê əndje gba tshelə anyaka nê ye tenashe, kə yi tâ nê ye sə tenashe ndje.» ⁴⁸ Mandânə, Jezu pâ kə yashe nə ə pa: «Tshelə anyaka nê zə gbă gâ ye.» ⁴⁹ Azü nə ênê əndje sê kə zi rəgo nə də Jezu nə kə pâ mâ lə əndje ə pa: «Koshe səye sə tə əde â gba tshelə anyaka kə?» ⁵⁰ Jezu pâ kə yashe nə ə pa: «Ləsu zə tshô əbə lə kuzu gâ ye. Gü na ye lə blatshe.»

Alabə ayashe za äwä Jezu

8 Mandânə, Jezu rô na ye lə agala də aaya aəgə bale bale ə mâ êrô əpə gâ pâ Əgəngerə nê Ndjapă. Əndje də azü-awla nê ye nə morofo amanə bishi nə kə na ana nə kə, ² də alabə ayashe ênê tshə grô arəka də aafro ayirê tâ əndje gâ ye kə: Marê, ətshə ênê əndje ê ətshə də Marê əzü tshe Magədala kə, ênê aafro ayirê mindû amanə bishi wûtu lə ye gâ ye kə, ³ də Zanə, ênê äkô nə də Shuza sê tə awobata aərə nê Erödə kə, də Suzanə də alabə ayashe ênê əndje ngbâ ə ngbâ kə. Əndje kô aərə nê əndje ndə kə yi kəna də nə kə Jezu də atrawaya nê ye.

^a 7.46 Ajuwufu mbrə rə ndə kə yisê nə ə pa alane wəra ayirə tə êrônə. Əndje to êngû kə əndje ndə kə yə də ənü əndje, əndje ɔ ənü əndje ə si kâdâ gâ lə kumu əndje.

Əpü nê awolu angwa rəgo

(*Matic 13.1-9; Markə 4.1-9*)

⁴ Əkpû azü ênê əndje ngbâ tə bandanə kə âfə lə agala bale bale ə ngbô tê əndje gâ tê Jezu. Tshə pâ əpü kəwû səye kə əndje ə pa: ⁵ «Əbə awolu ərə nâ gâ lə kəndi ndə kə lu angwa rəgo. Ênê tshə sê kə gu angwa rəgo nə gâ lə kəndi nə kə, alabə nə yê gâ ndu äwä. Azü dê tshelə nə, ayanu dē nê. ⁶ Alabə nə yê gâ pâ badja. Ênê ə kô gâ ye kə ə ôrə mbrə ênê ashə nə sə tə êkü nə. ⁷ Alabə nə yê gâ lə gonge. Ə kô də gonge nə äwä bale, gonge nə wô nê. ⁸ Alabə nə yê gâ lə êrê ashə. Ə kô ə lê: êlê nə bale bale lê ngbangbo bale (100).» Mandânə, Jezu pâ tə âgbê kə əndje ə pa: «Əzü ênê tshə sə də ətu kə dji də əpü, tshə dji!»

Âdâ kə pa əpü nê Jezu lə əpü kəwû

(*Matic 13.10-17; Markə 4.10-12*)

⁹ Atrawaya nê Jezu yû ətshə tê tshelə âdâ əpü kəwû səkə. ¹⁰ Tshə kîrə əpü kə əndje ə pa: «Ənê e, Ndjapă zâ äwä kə e ndə kə pa e wusê tshelə âdâ əpü Əgəngerə nê ye. Ənê alabə azü, əndje pâ əpü kə əndje lə aəpü kəwû ndə kə pa:

“Əndje lishi ə wu ərə wu bale ne.

Əndje dji əpü ə dji tshelə nə dji bale ne.”^a

Âdâ əpü nə

(*Matic 13.18-23; Markə 4.13-20*)

¹¹ «Tshelə âdâ əpü kəwû səye sə rəke: Angwa rəgo nə kə dê Əpü nê Ndjapă. ¹² Alabə azü sə mata tshe ndu äwä ênê angwa rəgo nə yê gâ tê nə kə; əndje dji Əpü nê Ndjapă, djablo nâ ə zâ əpü nə tê ləsu əndje gâ ye kanika əndje yində əpü nə yi ndə kə pa Ndjapă she əndje lə kuzu ne. ¹³ Alabə azü sə mata tshe pâ badja. Əndje dji əpü nə ə yində nə də êrû tê

^a 8.10 Wu Eza 6.9.

łsu əndje tə êrîna, əpu nə za łsu əndje za ne. Əndje yində əpu nə ku ndə əbə alɔ. Alɔ ênə əbə ərə kə tra łsu əndje kə wutu, əndje tshi äwä əpu nə tu. ¹⁴ Angwa rəgo nə ênə ə yî gâ lə gonge nə kɔ kə dē azü ênə əndje dji əpu nə, bale, kə li tshelə əndje də əgo aərə də aərə tshepashɔ səye ênə ə fu ə fu tē əndje kɔ gbô tē äwä tē əndje ndə kə pa əndje le. ¹⁵ Angwa rəgo nə ênə ə tē gâ lə êrî ashɔ nə kɔ kə dē azü ênə əndje dji əpu nə ə yində nə də łsu əndje bale ə bata ə sə kə mbrə tē əndje lində nə ə le tə êrîna kɔ.»

Kə dra ətu ndə kə dji əpu

(Markə 4.21-25)

¹⁶ «Əbə əzü za əwo za gâ lə lamba ndə kə za łsü tshu gâ pâ nə wala ndə kə za gâ tshekudu klungbu ne. Tshə sə kə za tɔ gâ pâ ərə gâ lafɔ kanika azü nî ênə əndje li gâ lə anda nə kɔ, əndje lishi ndə əyîəwo nə. ¹⁷ Ərə bale bale nî ênə ə zâ tē ye wî kɔ, azü sə kə wusê nə ə dji ndə əpu nə. ¹⁸ Bale, e drä ətu e tē äwä kə dji əpu nî e! Mbrə ênə əzü ênə tshə sə də əbə ərə ndə ye, əndje sə kə za əbə nə gâ pâ nə kə ətshə. Bale, əzü ênə tshə sə sə də əbə ərə ndə ye ne, əndje sə kə za aya ərə ênə tshə pa ənə ye ə pa ə sə tə ənə əne kɔ tē ye.»

Djatra alayɔ Jezu

(Matio 12.46-50; Markə 3.31-35)

¹⁹ Əyî Jezu də alaye nə nâ ndə kə wu ətshə. Äwä kə na trö də ətshə gûta gû ne mbrə ênə azü rô pâ nə gâ ye. ²⁰ Əndje pâ kə Jezu nə ə pa: «Əyî zə də alaye zə ka mashu, əndje yində kə wu əbə.» ²¹ Jezu kîrə əpu kə əndje ə pa: «Əyî əmə də alaye əmə kə dē azü ênə əndje dji Əpu nî Ndjapä ə mbrə tē əndje lində nə kɔ.»

Jezu ngâ â âgbô ayi kâtê nê

(*Matic 8.18,23-27; Marka 4.35-41*)

²²Tê ãbã alo, Jezu dâ atrawaya nê ye ô gâ lã ãbã ægerã âgbâ. Tshã pâ kã ændje æ pa: «A gbô êngû nê djoko ætshî je.» Ændje gbô êngû nê. ²³Alô ênẽ ændje sê kã gbo êngû nê kô, Jezu lô na ye gâ ye. Æbã âgbô ayi vôtê kã yi la êngû nê, êngû nê sê kã tu gâ lã ægerã âgbâ nê â ægerã âgbâ nê yîndã kã li êngû dâ ændje. ²⁴Ændje nâ trô dâ Jezu, æ jô ætshã lã alo nê æ pâ kã ætshã æ pa: «Âgbô Æzü, Âgbô Æzü, a tshû gâ ye â sãye!» Jezu jô lã alo nê æ ngâ kã ayi nê dâ kplaka êngû nê, â ayi nê dâ kplaka êngû nê tê gwa. Ætshã nê î tâ. ²⁵Mandânã, Jezu pâ kã atrawaya nê æ pa: «Lôsu e sã kotâ a?» Awa zâ ændje, kumu ændje kpê pâ ændu ændje ndje â ændje pâ lã takpa tê ændje æ pa: «Koshe sãye sã tã æde â zâ ama kã ayi dâ êngû â æ djî æpu ama ye kô?»

Jezu grô aafro ayirê tê ãbã koshe

(*Matic 8.28-34; Marka 5.1-20*)

²⁶Jezu dâ atrawaya nê ye nã gbô êngû nê æ yî kumu ændje mâ lã ægô Jeraza ênẽ æ sê ætshi ægô Galile kô. ²⁷Pa nã ênẽ Jezu sê kã jerã lã ægerã âgbâ nê kô, ãbã koshe lã ægô nã ênẽ tshã sê dâ aafro ayirê lã ye kô nã gâ ætshi ye. Kerã, tshã yî lãba yî gâ tâ ye ne æ shô shô gâ lã anda ne æ shô kû gâ pâ aãdû. ²⁸Ênẽ tshã wû Jezu kô, tshã tâ râwã æ tê gâ tshekudu Jezu nã æ pâ tã âgbô æ pa: «Jezu, Ìri Ndjapã ênẽ tshã sã mâ ngâ lafô kô, ærã yekô nê zã tê æmã! Mã kî kã ãbã, gî gî æyo tê æmã ne.» ²⁹Koshe nã pâ rã mbrã ênẽ Jezu zâ ama kã afro yirê nã ndã kã pa tshã wutu lã ye. Afro yirê nã mâ tâ ye ngbatshe. Ændje î kãna ye dã ênü ye dã êwû kowô ndã kã pa tshã sã kpirê. Bale, tshã ngô tshelã aærã sê nû, afro yirê nã gî ætshã æ rô dã ætshã gâ lã gûsü. ³⁰Jezu yû ætshã æ pa: «Æiri zã kã dâ æde?» Tshã kîrã æpu æ pa: «Æiri æmã kã dâ “Ækpû”^a», mbrã ênẽ aafro ayirê ênẽ ændje lî gâ lã ye

^a **8.30** Dã ama grakã ændje tâ «Légion» æ yindã kã pa nã æ pa atrugu sake mindû amanã bale (6 000).

kɔ ngbâ tɔ bandanə. ³¹ Aafɔ ayirê nɛ kî âsê ayo tɛ ɛndje kɛ Jezu nɛ ɔ pâ, tshə wla alane wla gâ lə âgbô kudû ênê ɔ lî tɛ bandanə kɔ ne.

³² Ëbê êkpû akɔsɔ sê mâ je, ɛndje sê kɛ zi ɛrɛ pâ kaga nɛ. Aafɔ ayirê nɛ kî âsê ayo tɛ ɛndje kɛ Jezu nɛ ɔ pâ tshə katê alane, alane li gâ lə akɔsɔ nɛ. Jezu yîndə nɛ kɛ ɛndje. ³³ ɛndje wûtu lə koshe nɛ ɔ lî gâ lə akɔsɔ nɛ. Kpûtû akɔsɔ nɛ nî âfɔ dɛ ărɔ tɛ matshi kaga nɛ ɔ yî gâ lə êngû nɛ ɔ tshû nî.

³⁴ Ênê aawobata akɔsɔ nɛ wû ɛrɛ nɛ rəkɔ, ɛndje kpê ɔ gû ɔ pâ ndə ɛpɸ nɛ kɛ azü lə gala nɛ dɛ aaya aəɔ nî. ³⁵ Azü nâ ndə kɛ wu ɛrɛ nɛ ênê ɔ wûtu kɔ. ɛndje wûtu gâ tɛ Jezu nɛ ɔ wû koshe nɛ ênê aafɔ ayirê nɛ wûtu lə ye gâ ye kɔ. Tshə sê gâ tɛ gâ ngotê Jezu nɛ ɔ yî ləba gâ tɛ ye ɔ sê dɛ êrɔ akwa ye. Awa zâ ɛndje. ³⁶ Azü nɛ ênê ɛndje wû ɛrɛ nɛ dɛ ala ɛndje kɔ, ɛndje pâ ndə äwä ênê aafɔ ayirê nɛ wûtu lə koshe səkɔ kɛ angâ ɛndje. ³⁷ Azü əɔ Jeraza nɛ nî pâ kɛ Jezu ɔ pa tshə wutu lə əɔ nî alane, mbrə ênê awa mbrê ɛndje tɛ bandanə.

Jezu ô gâ lə əgerə âgbâ nɛ ndə kɛ dɔ tɛ ye. ³⁸ Koshe nɛ ênê aafɔ ayirê nɛ wûtu lə ye gâ ye kɛ yû Jezu nɛ ɔ pa tshə katê ɛne, ɛne sɛ pə gâ ngotê ye. Jezu wêra tɛ ye ɔ pâ kɛ ətshə ɔ pa: ³⁹ «Gü na ye gâ lə manda nî zə ɔ yîsê ɛpɸ aərɛ nî ênê Ndjapă mâ kɛ ɛbɛ kɛ kɛ azü!» Koshe nɛ gû na ye ɔ mû ɛpɸ aərɛ ênê Jezu mbrê kɛ ətshə kɛ kɛ azü lə gala nɛ nî.

Jezu grɔ rəka tɛ ëbê yashe ɔ she ëbê aya əɔblə yashe

(Matiə 9.18-26; Markə 5.21-43)

⁴⁰ Alɔ ênê Jezu tɔ mâ ətshî êngû nɛ mâ je ɔ gû kɔ, êkpû azü nɛ wêra ətshə tɛ êrɔnə, mbrə ênê ɛndje nî sɛ kɛ ka mbrə ətshə. ⁴¹ Ëbê koshe ênê ɛiri ye kɛ dɛ Jaruwusə kɛ nâ, tshə sê tɛ makɔndji anda aangbɔ nɛ. Tshə tɛ gâ tshekudu Jezu nɛ ɔ kî âsê ayo tɛ ye kɛ ətshə ɔ pa tshə na mâ ndə ɛne, ⁴² mbrə ênê əɔblə yashe nɛ ɛne bale ênê tshə sê dɛ êngû mata morofo amanə bishi kɛ sê trɔ dɛ kuzu.

Ênê Jezu zâ äwä ndə kɛ na na ye kɛ, êkpû azü sê kɛ gbugbru tɛ ɛndje ɔ zâ tɛ ɛndje trɔ ətshə. ⁴³ Ëbê yashe sê je ênê rəka ɛndjî sê tɛ ye ɔ mâ êngû morofo amanə bishi gâ ye. Tshə ndî aərɛ nî ye nî kɛ aawombrə ayo

rəka.^a Əbə əzü bale ndə kə mbrə ndə kə pa rəka nə katê ye gûta gû ne. ⁴⁴Tshə nâ trö mandâ Jezu nə ə gôro ama ləba nê ye. Trale rəka əndjî nə kâtê ye kû kôto səkə. ⁴⁵Jezu yû ətshe ə pa: «Əde kə gôro əmə kə?» Azü nə nê shêra ə pa ə dâ alane dê ne, â Piarə pâ kə ətshə ə pa: «Âgbô Əzü, êkpû azü nə ênê əndje sə dji əbə kə kə sê â ko tê əndje trö əbə kə.» ⁴⁶Jezu kîrə əpə kə əndje ə pa: «Əbə əzü gôro əmə! Mbrə ênê mə wusê nə ə pa əbə awlra wûtu tê əmə gashu.»

⁴⁷Ênê yashe nə wûsê nə ə pa Jezu nə wûsê ərə nə ênê əne mâ gâ ye kə, tshə vôtê kə gugu nə ə nâ ə tê gâ tshekudu Jezu nə. Tshə pâ ndə âdâ kə goro ləba nê Jezu nə də äwä ênê rəka əndjî nə kâtê ye trale kə gashu lə ala azü nə nê. ⁴⁸Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Əgblə yashe nê əmə, ləsu zə tshê əbə gâ ye. Gü na ye lə blatshe.»

⁴⁹Alə ênê Jezu sê pə kə pa əpə kə, əbə əzü tō mâ lə anda nê Jaruwusə nə ə nâ â pâ kə ətshə ə pa: «Əgblə yashe nê zə nə tshû gâ ye, wü əyo tê zə wü ndə kə e awoyisê ərə nə tə ambanə ne.» ⁵⁰Ênê Jezu djî əpə nə rəkə, tshə pâ kə Jaruwusə nə ə pa: «Kâtê awa ə zä kutê ləsu zə kə Ndjapă, əgblə yashe nê zə sə kə she lə kuzu.» ⁵¹Ênê Jezu yî kumu ye mâ lə anda nə mâ je kə, tshə kâtê əbə əzü kâ ndə kə pa tshə li gâ lə anda nə ne, kutê ətshə də Piarə də Zââ gâ ndə Zake gâ ndə abä əgblə nə də əyi nə. ⁵²Azü nə nê sê kə ki nə ə sê kə di tshelə ama əndje mbrə əgblə nə. Jezu pâ kə əndje ə pa: «E kâtê əki nə! Tshə tshû tshû ne, tshə lo na ye ə lo.» ⁵³Azü nə mî ətshə də amə, mbrə ênê əndje wusê nə ə pa əgblə nə tshû gâ ye. ⁵⁴Bale Jezu tēgbə kəna əgblə nə ə pâ tə âgbô ə pa: «Əgblə, äfə!» ⁵⁵Yirê əgblə nə gû gâ tê ye, trale tshə äfə. Jezu zâ ama ndə kə pa əndje ko rəgo kə ətshə. ⁵⁶Kumu abä əgblə yashe nə də əyi nə kpê pâ əndu əndje. Jezu zâ ama kə əndje ndə kə pa əndje pa ndə əpə ərə nə ênê ə wûtu kə pa kə əbə əzü bale ne.

^a 8.43 Lə alabə aangbrə afraka Ndjapă də ama grakə, əpə səke *Tshə ndî aərə nê ye nê kə aawombrə ayo rəka sê sê lə nə ne.*

Jezu wla azü-awla morofo amanə bishi

(Matic 10.1-14; Markə 6.7-13)

9 Jezu ê azü-awla nə morofo amanə bishi ə zâ awlra də ama tə əyingerə kə əndje ndə kə grɔ aafɔ ayirê nê də arəka. ²Tshə wlâ əndje ndə kə yisê əpu Əgɔngerə nê Ndjapă ndje ndə kə grɔ arəka tê azü. ³Tshə pâ kə əndje ə pa: «E ză ză ăbă ərə bale mbrə ana nə ne; e ză ză tshɔngblɔ wala ngbede wala rəgo wala ngendja bale ne, e kô kô ndje aləba bishi ne. ⁴Anda ênê e li gâ lə nə, e sê kôto urred ka ə afɔ ə ro. ⁵Tê ətshe nê ênê azü nə wəra e wəra tə êrɔnə ne, e wutu lə gala nə ə grɔ ashɔ ɛnū e gbo əndje ndə kə yisê nə ə pa Ndjapă ə wa ngbanga gâ lə kumu əndje je.» ⁶Əndje rô na ye; əndje nâ lə əgɔ bale bale ə mû Êrô Əpu ə grɔ arəka tê azü na na ye tə ətshe nê.

Erɔdə Atipasə yu tê ye ə pa Jezu sə tə əde

(Matic 14.1-2; Markə 6.14-16)

⁷Erɔdə Atipasə, komandâ əgɔ Galile, djî əpu aərə sê nê ênê ə wutu kɔ, tshə wû âdâ kumu ye wû də nə ne, mbrə ênê alabə azü sê kə pa nə ə pa Zâa Batistə kə sê â shê lə takpa tê akuzu kɔ. ⁸Bale, alabə əndje pâ Eli kə wutu kɔ, alabə aata əndje sê kə pa nə ə pa ăbă angbrɔ awopandəma Ndjapă bale kə shê kɔ. ⁹Bale, Erɔdə sê kə pa nə ə pa: «Mə dê əgu Zâa gâ ye, ətshe ənêta kə sê â mə djî ndə ye də əpu aərə rəko?» Tshə prâ äwä ndə kə wu Jezu.

Jezu ko rəgo kə ăbă əgerə êkpû azü

(Matic 14.13-21; Markə 6.30-44; Zâa 6.1-14)

¹⁰Azü-awla nə dô tê əndje ə gû ə pâ ndə aərə nê ênê əndje mbrê kɔ kə Jezu nə. Tshə kô əndje ə gî tê ye də əndje gashe kpî, djoko tê ăbă gala ênê ərîrî nə kə dê Betəsayida kɔ. ¹¹Êkpû azü nə wûsê nə ə zâ äwä ye. Jezu wəra əndje tə êrɔnə ə pâ ndə əpu Əgɔngerə nê Ndjapă kə əndje. Tshə grɔ ndje arəka tê azü ênê əndje yində kə sə də êrô tshelə akwa əndje

kɔ. ¹² Ɔnɛ alɔ vɔtɛ kɛ di nɛ kɔ, azü-awla nɛ morofo amanɛ bishi nɛ gɛ tɛ ɛndje trɔ dɛ ɛtshɛ ɛ pɛ kɛ ɛtshɛ ɛ pa: «Grɔ ɛkpɔ azü nɛ ndɛ kɛ pa ɛndje gu na ye gɛ lagɔ dɛ tshelɛ aaya aɛgɔ kanika ɛndje sɔtɛ ɛsɛ ɛlo dɛ rɛgɔ mbrɛ ɛnɛ a sɛ gɛ lɛ ngbündü.» ¹³ Jezu pɛ kɛ ɛndje ɛ pa: «E kɔ rɛgɔ dɛ ɛtɛ e kɛ ɛndje.» Ɔndje kɪrɛ ɛpɛ ɛ pa: «Ä sɛ kɛ dɛ mapa mindü dɛ agiangü bishi. Bɛ yindɛ nɛ ɛ pa ä na ɛ yɔ rɛgɔ mbrɛ azü sɛye nɔ?» ¹⁴ Kutɛ akoshe sɛ trɔ dɛ sake mindü (5 000). Jezu pɛ kɛ atrawaya nɛ ye nɛ ɛ pa: «E pɛ kɛ ɛndje, ɛndje sɛ gɛ tɛ ɛ ngbo tɛ ɛndje gɛ tɛ nɛ zazü bishi dɛ morofo zazü bishi dɛ morofo.» ¹⁵ Ɔndje mɛ mata ɛnɛ tshɛ pɛ ndɛ nɛ kɔ, ɛndje pɛ ndɛ nɛ kɛ azü nɛ nɔ ɛndje sɛ gɛ tɛ. ¹⁶ Bale, Jezu kɔ amapa nɛ mindü nɛ dɛ agiangü nɛ bishi nɛ, ɛ lɪshi gɛ lafɔ ɛ ɛ ɛrɔ ɛpɛ gɛ pɛ nɛ ɛ ngɔ tshelɛ nɛ ɛ kɔ kɛ atrawaya nɛ ndɛ kɛ pa ɛndje kru tshelɛ nɛ tɛ ɛkpɔ azü nɛ. ¹⁷ Azü nɛ nɔ zɪ rɛgɔ nɛ ɛ tshelɛ ɛndje sɛ. Ɔndje rɔ ɛdɛ rɛgɔ nɛ ɛ sɛ kakli morofo amanɛ bishi.

Piarɛ pɛ Jezu sɛ tɛ Kristɛ

(Matic 16.13-20; Markɛ 8.27-30)

¹⁸ Ndɛ ɛbɛ alɔ, Jezu sɛ kɛ yu Ndjapɛ tɛ ɛbɛ ɛtshe, atrawaya nɛ ye sɛ gɛ ngotɛ ye. Tshɛ yü ɛndje ɛ pa: «Ɔkpɔ azü nɛ pa mɛ sɛ tɛ ɛde?» ¹⁹ Ɔndje kɪrɛ ɛpɛ ɛ pa: «Alabɛ nɛ pa Zɛɛ Batistɛ, alabɛ ɛndje pa Eli, alabɛ aata ɛndje pa ɛbɛ angbrɔ awopandɛma Ndjapɛ bale kɛ shɛ kɔ.» ²⁰ Bale, tshɛ yü ɛndje ɛ pa: «Kɛ ɛnɛ e, e pa mɛ sɛ tɛ ɛde?» Piarɛ kɪrɛ ɛpɛ ɛ pa: «Ɔbɛ, bɛ dɛ Kristɛ nɛ Ndjapɛ.» ²¹ Jezu ngɛ kɛ ɛndje tɛ bandanɛ ɛ pɛ ɛndje pa ndɛ nɛ pa kɛ ɛbɛ ɛzü bale ne. ²² Tshɛ pɛ kwatɛye ɛ pa: «Ɔgblɛ nɛ Ɔzü lɪ ndɛ kɛ wu ɛyo tɛ bandanɛ, aɛgbɔ azü dɛ aɛgbɔ azü nɛ aawotokrɔ gɛ ndɛ aawoyisɛ ɛgbɔ ɛpɛ nɛ Mayizɛ sɛ kɛ wɛra tɛ ɛndje tɛ ye, ɛndje sɛ kɛ wo ɛtshɛ, tshɛ sɛ kɛ she tɛ vɛta ɛlo nɛ.»

Äwä kə na mandâ Jezu*(Matic 16.24-28; Markə 8.34-9.1)*

²³ Jezu pâ kwatêye kə əndje nê ə pa: «Kədə əzü kə yində kə na mandâ əmə, tshə wəra tē ye tē ye də êtê ye, ə zä masheyə nê ye^a alonê ka ə za äwä əmə. ²⁴ Əzü ênē tshə yində kə bata əwu ye, tshə sə kə tshu nə. Bale, əzü ênē tshə sə trö ndə kə tshu mbrə əmə, tshə sə kə sə tə sorô. ²⁵ Kədə ëbë əzü kə sôtê aərə tshepashə səye nê, â sə sə tə sorô^b ne wala tshə â ndi əwu ye də êtê ye, ərə yekə dê tshə sə kə sôtê nə mandânə? ²⁶ Mbrə ênē kədə əzü kə ma gana əmə, mbrə əpu nê əmə, Əgblə nê Əzü sə kə ma gana lə ala ye ndje, alə ênē tshə sə kə yi kumu ye lə êyî ye, də êyî Abä də ənê atrawaya nê Ndjapä ênē əndje sə kpî kə. ²⁷ Mə pa djatra əpu kə e, alabë əzü bale bale lə takpa tē əzü ênē əndje ka kotəye kə, əndje sə sə kə tshu nə ne ɛrrr ə wu Əgəngerə nê Ndjapä gā ye kane.»

Piarə də Zââ gā ndə Zake wu Jezu lə êyî Ndjapä*(Matic 17.1-9; Markə 9.2-10)*

²⁸ Trö də əlo mindû amanə vəta, mandânə ênē tshə pâ əpu səkə, Jezu kô a-Piarə də Zââ gā ndə Zake ə ô də əndje mâ pâ kaga ndə kə yu Ndjapä. ²⁹ Alə ênē tshə sê kə yu Ndjapä nə kə, tshitshi ye dō tē ye kpî, aləba nê ye dō tē əndje tə êmbînə ə tshê. ³⁰ Pə mandânə, əzü bishi wûtu ə sê kə pa əpu kə ətshə, əzü nə kə dê Mayizə də Eli. ³¹ Əndje wûtu lə êyî ə sə kə pa ndə äwä ênē tshə sə kə tshu də nə mâ Jeruzalamə kə. ³² Əlo mbrê Piarə nə də agbəbəngā nə, əndje tshû də əlo gā ye. Alə ênē əndje jô lə əlo nə gā ye kə, əndje wû êyî Jezu də akoshe nə bishi ênē əndje sê ngotê ye kə. ³³ Alə ênē akoshe səkə sê kə katê Jezu nə kə, Piarə nə pâ kə ətshə ə pa: «Âgbô Əzü, ə sə tə êrînə ndə kə pa a sə pə kotəye, ä mbrə agbanda vəta, bale mbrə əbə, bale mbrə Mayizə, bale mbrə Eli.» Tshə wûsê əpu ênē tshə pâ kə wu ne. ³⁴ Ênē tshə sê kə pa əpu sê rəkə, andra nâ ə zâ əndje, awa

^a 9.23 Kə za masheyə yində kə pa nə ə pa əzü sə trö ndə kə za tē ye kə Ndjapä ndə kə tshu nə mata ênē Jezu mbrê kə. ^b 9.25 Sorô: Koye, kə dê sorô pii.

zâ atrawaya nê tê bandanê ênê andra nê sê kâ jerê gâ pâ êndje kô. ³⁵ Ëbê tshema tô lê andra nê a pa: «Ëtshê tshê sêye, tshê sê tê Ìrî amê ênê mê kê êtshê gâ ye. E djî êtshê!» ³⁶ Alê ênê êndje djî tshema sêkô, Jezu sê kutê ye. Tê alê nê sêkô, atrawaya nê sê kû ngboo a pâ ndê erê nê ênê êndje wû kô pâ kâ ëbê azû bale ne.

Jezu grô afrô yirê tâ ëbê aëblê

(Matic 17.14-21; Markê 9.14-29)

³⁷ Ëlô bale mandânê ênê êndje jêrê pâ kaga nê gâ ye kô, ëbê aëgerê êkpû azû nê a tê Jezu. ³⁸ Lê takpa tâ êkpû azû nê, ëbê koshe tâ râwâ a pa: «Awoyisê erê, mê kî kâ ëbê, gâ ndê aëblê koshe nê amê, mbrê ênê tshê sê tê aëblê koshe nê amê kû kpiabale. ³⁹ Alonê ëbê afrô yirê sê kâ za êtshê, alê ênê tshê â za êtshê, trale tshê ta râwâ, afrô yirê nê wli êtshê, tshê gugu tê bandanê, frutshô wutu ndû ama ye, afrô yirê nê katê ye ka katshâ ne a gi ayo tê ye urrê â wutu. ⁴⁰ Mê kî êsê ayo tê amê kâ atrawaya nê zê ndê kâ pa êndje grô êtshê, êndje grô êtshê tro gâ ye.» ⁴¹ Jezu kîrê apû a pa: «E-e, azû tshe kpêsaye ênê e sê sê dâ losu ne a sê tê aëmbrê azû kô. Mê sê kâ sê pê ngotê e urrê gorô? Mê sê kâ ru tshelê amê tê e urrê gorô? Nâ dâ aëblê nê zê nê mâtaye.» ⁴² Ênê aëblê nê nê trô dâ Jezu nê kô, afrô yirê nê wli êtshê gâ tâ ashô a vôtê kâ gbêto êtshê dâ âgbô. Bale Jezu ngâ kâ afrô yirê nê a grô êtshê tâ aëblê nê a kîrê êtshê kâ abâ nê. ⁴³ Kumu êndje kpê pâ êndu êndje mbrê âgbô awlra nê Ndjapâ nê.

Tê äwâ bishi, Jezu pa apû kâ tshu êtshê

(Matic 17.22-23; Markê 9.30-32)

Alê ênê azû nê sê pê kâ tegbô kumu êndje gâ pâ erê ênê tshê mâ kô, Jezu pâ kâ atrawaya nê ye a pa: ⁴⁴ «E drâ êtu e a djî apû sêye. Êndje sê kâ za aëblê nê Êzû gâ lê kâna azû.» ⁴⁵ Atrawaya nê ye nê djî tshelê âdâ apû sê ênê tshê pâ kô djî ne. Ndjapâ zâ apû nê wû tâ êndje kanika êndje djî tshelê âdâ nê djî ne. Êndje mbrê awa ndê kâ yu êtshê tâ tshelê âdâ nê.

Ədə kə sə tə âgbô əzü lə takpa tê atrawaya nê Jezu

(*Matio 18.1-5; Markə 9.33-37*)

⁴⁶ Atrawaya nə vôtê kə pa ashera lə takpa tê əndje ndə kə wu əde kə sə tə âgbô əzü ə rô angâ nə. ⁴⁷ Jezu wûsê əpu ênê ə sê mâ tê ləsu əndje kə, tshə zâ ëbê aya əgblə ə zâ ətshə tə gâ ngotê ye. ⁴⁸ Tshə pâ kə əndje ə pa: «Əzü nê ênê tshə wəra aya əgblə səye də əiri əmə tə êrînə, tshə wəra əmə də êtê əmə, əzü ênê tshə wəra əmə tə êrînə, tshə wəra ətshə ênê tshə wlâ əmə kə. Ətshə ênê tshə sə tə əngu nə lə takpa tê e nê, ətshə kə sə tə âgbô əzü nə.»

Əzü ênê tshə sə sə də əpu də atrawaya nê Jezu ne sə djoko ndə əndje

(*Markə 9.38-40*)

⁴⁹ Zâ zâ əpu ə pa: «Âgbô Əzü, ä wû ëbê koshe ênê tshə sê kə grə aafro ayirê də əiri zə, ä shêra ətshə tê nə, mbrə ênê tshə za äwä zə za mata ä ne.» ⁵⁰ Jezu pâ kə ətshə ə pa: «E shä shêra ətshə tê nə ne. Əzü ênê tshə sə sə də əpu də e ne, tshə sə mbrə e.»

Jezu za äwä Jeruzalamə

⁵¹ Alə ênê əlo ndə kə pa Jezu o na ye gâ lafə ndô trö kə, tshə zâ ama ndə kə na na ye ma Jeruzalamə. ⁵² Tshə wlâ alayiwla ətshi ye. Əndje sê kə na na ye ə yî kumu əndje gâ lə ëbê aya əgə lə ashə Samari ndə kə gamba ətshe mbrə ətshə. ⁵³ Azü əgə nə wêra ətshə wêra tə êrînə ne mbrə ênê tshə sə kə na mâ Jeruzalamə. ⁵⁴ Atrawaya nê ye nə Zake də Zâ wû ərə sê rəkə, əndje pa: «Âgbô Əyingerə, bə yində nə ə pa ä za ama kə əwo ə to mâ lafə ə jerə ə ju əndje nê?» ⁵⁵ Jezu dô tê ye gâ tê əndje ə ngâ kə əndje. ⁵⁶ Mandânə, əndje rô ə nâ gâ lə ëbê ata aya əgə.^a

^a **9.55-56** Lə alabê aangbulî afraka Ndjapă də ama grakə bə sə kə wu: «Tshə pâ kə əndje ə pa: “E wusê ərə ênê ə mbrə tê e kə wu ne. ⁵⁶Mbrə ênê Əgblə nê Əzü nâ nâ ndə kə pa azü tshu ne, bale tshə nâ ndə kə she əndje lə kuzu.”»

Tshī aērə nî tū ka ə za äwä Jezu

(Matic 8.19-22)

⁵⁷ Alɔ ênë əndje zâ äwä ndə kə na na ye, ɛbë əzü pā kə Jezu ə pa: «Mə sə kə za äwä zə tē ətshe nî ênë bə sə kə na tē nə kɔ.» ⁵⁸ Jezu kîrə əpu kə ətshə ə pa: «Agbagraba sə də əgro əndje tē nə, ayanu sə də komɔ əndje, bale, Əgblə nî Əzü sə sə də ɛbë ətshe ndə kə za kumu ye gâ tū gâ tē nə ndə kə wu tē ye ne.»

⁵⁹ Tshə pā kə ɛbë ata nə ə pa: «Zä äwä əmə.» Koshe nə kîrə əpu ə pa: «Āgbô Əyīngərə, kätê äwä kə əmə, mə na ə shi abä əmə angbulīnə gâ ye kane.» ⁶⁰ Jezu pā kə ətshə ə pa: «Kätê akuzu, əndje shi angâ əndje dâ akuzu. Əbə, nə ə mü əpu Əgɔngərə nî Ndjapä.»

⁶¹ ɛbë nə pā kwatêye ə pa: «Āgbô Əyīngərə, mə za äwä zə je, kätê əmə, mə na ə bla azü tshelə bəngu nî əmə angbulīnə gâ ye kane.» ⁶² Jezu kîrə əpu kə ətshə ə pa: «Əzü ênë tshə to kəna ye gâ tē ngapo apagra kəndi ndə kə wa kəndi ə lishi gâ mandā ye, tshə lī lī də Əgɔngərə nî Ndjapä ne.»

Jezu wla atrawaya 72 ndə kə mü əpu Əgɔngərə nî Ndjapä

10 Mandānə, Āgbô Əyīngərə kē alabə aata atrawaya zazü vəta də morofo amanə bishi (72)^a ə wlā əndje bishi bishi ətshi ye lə agala nî də ətshe nî ênë tshə yində kə na tē nə kɔ. ² Tshə pā kə əndje ə pa: «Rəgo lē lə kəndi tə bandanə, bale alayikosəra nə ngba ngba ne. E yū əyīnga kəndi nə ndə kə pa tshə wla alayikosəra nə ndə kə pa əndje rɔ əlê rəgo nə lə kəndi nî ye nə. ³ E nə nə ye! Mə wla e mata aaya andalimi lə takpa tē atshəndjɔ. ⁴ E kō kō ngendja gâ ndə ngbede də tama ne. E kă kă lə äwä ndə kə bla azü ne. ⁵ Alɔ ênë e li gâ lə ɛbë anda, e pā angbulīnə ə pa: “Tshelə anda səye sə də blatshe.” ⁶ Kədə ɛbë əzü ênë tshə sə tə əyīblatshe kə sê lə anda nə, blatshe nê e sə gâ pā ye. Kədə tē nə kə sə sə rə ne, blatshe nê e nə dö tē ye kə e. ⁷ E sə kpə lə anda nə səko ə zī ərə ə ndju ərə ênë əndje sə kə ko kə e kɔ, mbrə ênë əyīkosəra lī ndə kə pa tshə sɔtê ngendja

^a 10.1 Alabə afraka pā ənê əndje ə pa «zazü vəta də morofo (70).»

kosëra nê ye. E nâ nâ lə manda bale bale na na ye ne. ⁸ Kədə e li gâ lə äbä gala â azü nə wəra e tə ârîñə, e zî rəgo ênë əndje sə kə ko nə kə e kə. ⁹ E grō arəka tē alayirəka lə əgə nə ə pā kə azü nə ə pa: “Əgəngerə nê Ndjapā gî tē ye trō də e gâ ye.” ¹⁰ Kədə e li gâ lə äbä gala â azü nə yində kə wəra e yi ne, e wütü gâ ala äwä ə pā: ¹¹ “A grō ashə gala nê e ênë ə gû gâ tē ênü ä kə gbo e. E wüsê nə ə pa Əgəngerə nê Ndjapā gî tē ye trō də e gâ ye.” ¹² Mə pa kə e, tē alə kə wa ngbanga nê Ndjapā, ngbanga nê azü gala səkə sə kə ro pā ənê azü gala Sədmə.»

Agala ênë ə wəra tē əndje ndə kə yində Əpu nê Ndjapā

(Mati 11.20-24)

¹³ Tshə pā: «Əyo gâ pā e, azü gala Koraza! Əyo gâ pā e, azü gala Betəsayida! Mbrə ênë, kədə azü aəgə Tirə də Sidə kə wû kəmə aərə əlü ênë ə wütü lə takpa tē e kə, kandäa, kerə əndje yî kəmə ləba mbadja ə sê gâ tū gâ lə mvrowo ə tshî äwä angbrə kə mbrə tē əndje tū gâ ye. ¹⁴ Âdărə ênë tē alə kə wa ngbanga nê Ndjapā, ngbanga nê e sə kə ro pā ənê azü agala Tirə də Sidə. ¹⁵ Ənê e azü Kaprənayəmə, e wu ənê e ə pa e sə kə o urred ə goro tshelafə a? Bale ne! E sə kə jerə urred mâ êsê akuzu-e.» ¹⁶ Jezu pā kwatəye kə atrawaya nê ye ə pa: «Əzü ênë tshə dji əpu nê e, tshə dji əpu nê əmə. Əzü ênë tshə wəra tē ye tē e, tshə wəra tē ye tē əmə. Ətshə ênë tshə wəra tē ye tē əmə, tshə wəra tē ye tē ətshə ênë tshə wlə əmə kə.»

Atrawaya 72 dô tē əndje

¹⁷ Alayiwla nə zazü vətə də morofo amanə bishi (72)^a nə dô tē əndje ə gû də amə tshelə əndje ə pā: «Âgbô Əyingerə, də əiri zə aafro ayirə ndje dji əpu ama ä.» ¹⁸ Jezu pā kə əndje ə pa: «Mə wû Sataa tshə âfə mâ lafə ə tē mata kə sro yavri. ¹⁹ E dji əmə kane! Mə za awlra kə e ndə kə na pā aəkrə də akplakongo, ndje ndə kə na pā awlra nê əyikowə nê Ndjapā. Əbä ərə bale sə sə kə mbrə tē e ne. ²⁰ Bale, tshelə e mə mə mbrə ênë aafro

^a 10.17 Wu 10.1.

ayirê djî ɛpɛ ama e kɔ ne, tshelê e mɔ mbrê ênê Ndjapă tâ ɛiri e mâ lafɔ gâ ye kɔ.»

Jezu yisê Abă nê kə aəngu azü

(Matio 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Kɛ pə kôto səko, Âgbô Yirê sũ Jezu də âgbô êrũ â tshê pâ: «Mə tɔlɔ ɛbê, Abă, Âgbô Əyingerə tshelafɔ də ashɔ, mbrê ênê bə kô aərê sê wũ tâ aawowusê âdâ aərê də aawowusê ərê gâ ye â yisê nê gashu kə aneshe. Ayî, Abă, mbrê ênê bə yindê nê ə pa ə sə rə. ²² Abă əmə kô aərê nê kə əmə gâ ye. Əzü bale yerɔ Iri nê yerɔ ne, kutê Abă bale. Əzü bale yerɔ Abă yerɔ ne, kutê Iri nê də əzü ênê Iri nê yindê kə yisê ye kə ətshê gashu kɔ.»

²³ Mandânə, Jezu dô tâ ye gâ tâ atrawaya nê ye nê ə pâ kɛ ɛndje ə pa: «Ənê e tə êrɔnə, e-e ênê e wu ərê sê ênê e sə kə wu nê kɔ. ²⁴ Mə pa kə e ə pa aawopandəma Ndjapă də alayingerə ngbatshe yindê kə wu kəmə ərê sê ênê e sə kə wu nê kɔ, bale ɛndje wũ wũ ne. ɛndje yindê kə dji kəmə ɛpɛ sê ênê e sə kə dji nê kɔ, bale ɛndje djî djî ne.»

Yindê Ndjapă gâ ndê bəngâ zə

²⁵ Əbê awoyisê âgbô ɛpɛ nê Mayizê âfɔ ndê kə tra lɔsu Jezu ə yũ ətshê ə pa: «Awoyisê ərê, ərê yekɔ dê mə lĩ ndê kə ma nê ndê kə sɔtê sorô nê alɔnê?» ²⁶ Jezu pâ kə ətshê ə pa: «ɛpɛ yekɔ kə sə lə âgbô ɛpɛ nê Ndjapă? Bə di ɛnê zə atâ a?» ²⁷ Koshe səko kîrê ɛpɛ ə pa: «Yindê Əyilingũ, tə Ndjapă nê zə də lɔsu zə nê, də yirê zə nê, də awlra zə nê, də kə wusê ərê nê zə nê ə yindê ngâ zə mata ə də ɛbê də êtê zə.»^a ²⁸ Jezu pâ kə ətshê ə pa: «Bə kîrê ɛpɛ nê də äwänə. Mbrê rə kanika ə sə tə sorô.»

^a 10.27 Wu ɛpɛ 6.5; ɛkrɔ 19.18.

Əpu nə êrê əzü əgə Samari

²⁹ Awoyisê âgbô nə yîndê kə yisê nə ə pa kə yu əpu nə əne nə sə də äwänə ə pa: «Bəngâ əmə kə dâ əde?» ³⁰ Jezu kîrə əpu kə ətshə ə pa: «Əbê koshe âfə mâ Jeruzalamə ndə kə jerə gu na ye gâ Jerikə. Tshə nâ urrr ə tē gâ lə kəna alayîkowə, əndje kô aərə nê ye tē ye nê, ə dâ ətshə urrr trö də kuzu ə tshî ətshə tū ə rô ərə nê əndje. ³¹ Bale, əbê awotokrə kə Əyilingû zâ kutê äwä səko ə wûtu gâ tē koshe səko, ə dî ə dî gâ pâ nə ə rô ərə nê ye. ³² Əbê əzü lə marä nê Levi zâ ndje kutê äwä səko, ə wû koshe səko ə dî ə dî gâ pâ nə ə rô ndje ərə nê ye. ³³ Bale, mandânə, əbê əzü əgə Samari ênê tshə sê lə əngrü ana kə wûtu gâ tē koshe səko. Tshə wû ətshə, əyo ye mbrê ətshə. ³⁴ Tshə nâ trö də ətshə ə yûtu tshela aəku nê ye də kâdâ gâ ndə duva, də kə i tshela nə. Mandânə, tshə zâ ətshə gâ pâ agia ana nê ye də êtê ye ə gû də ətshə gâ lə əbê anda nê alayîana mbrə ndə kə pa tshə ga ndə ye. ³⁵ Tshe nə krâ, tshə kô ngendja^a bishi kə əyînga anda nə ə pâ kə ətshə ə pa: “Gä ndə koshe səye kə əmə. Kədə bə ndi ngendja â ro ənê sê ênê mə kô kə əbə kə, kə do tē əmə mə piyi nə kə əbə je.” ³⁶ Kwatəndje, Jezu yû awoyisê âgbô əpu nə Əyilingû səko ə pa: «Ənê zə, əde lə takpa tē azü vətə səko kə sə tə bəngâ koshe səko ênê tshə tē gâ lə kəna alayîkowə səko?» ³⁷ Tshə kîrə əpu ə pa: «Ətshə nə ênê tshə mbrê êrê ərə kə ətshə kə.» Bale, Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Gü, əbə ndje, ə mbrə mata ətshə.»

Martə də Marê wəra Jezu tə êrônə mâ lə anda nê əndje

³⁸ Alə ênê Jezu sê kə ro na ye də atrawaya nê ye kə, tshə yî kumu ye gâ lə əbê aya əgə. Əbê yashe ênê əiri ye kə dâ Martə kə wəra ətshə tə êrônə mâ lə anda nê ye. ³⁹ Martə nə sê də əbê aye nə ênê əiri ye kə dâ Marê kə. Marê nə sê gâ tū gâ tē ənü Âgbô Əyîngerə ə sê kə dji əpu nê ye. ⁴⁰ Kandää, kosəra rô pâ Martə nə gâ ye. Tshə wûtu ə pâ: «Âgbô Əyîngerə, ênê aye əmə katê əmə kutê əmə tē kosəra nə kə, bə wu lə ala zə ambanə

^a 10.35 Ngendja tē alə nê Jezu kə dâ deniye. Deniye bale sê tə ngendja kosəra nê əzü bale lə əlo bale.

a? Pâ ndə nə kə ətshə ə pa tshə na ə yi kəna ye ndə kosəra nə kə əmə.»
⁴¹ Âgbô Əyîngerə nə kîrə əpu kə ətshə ə pa: «Martə, Martə, bə li tshelə zə
 ndə aərə tə bandanə â sə sə kpirê ne kɔ. ⁴² Kandää, kutê ərə bale kə sə tə
 âgbô ərə. Marê kê ənê ye êrê ərə nə ênê əzü bale sə sə kə za nə tâ ye ne.»

Jezu yisê kə yu Ndjapă kə atrawaya nê ye

(*Matic 6.9-13*)

11 Ndə əbê alɔ, Jezu sê kə yu Ndjapă tâ əbê ətshe. Alɔ ênê tshə yû
 Ndjapă nə ə kâ gâ ye kɔ, əbê trawaya nê ye bale pâ kə ətshə ə
 pa: «Âgbô Əyîngerə, yîsê äwä kə yu Ndjapă kə ä mata ênê Zââ Batistə yîsê
 nə kə atrawaya nê ye kɔ.» ² Jezu pâ kə əndje ə pa: «Alɔ ênê e sə kə yu
 Ndjapă, e pä:

Abä!

Ä yində nə ə pa azü nê lɔ əiri zə ênê ə sə kpî kɔ,
 əndje yêrɔ əbə tə Əyîngerə nê əndje.

³ Tö rəgo nê ä nê əlo bale bale kə ä.

⁴ Gbä tshelə anyaka nê ä lə kumu ä,
 mbrə ênê ä-ä ndje,

ä gba tshelə ködä nyaka lə kumu alayînyaka nê ä.

Kätê ä kâ ä te gâ lə afrɔ ərə ne.»

Əzü ênê tshə yu tshuku ərə, tshə sɔtê nə

(*Matic 7.7-11*)

⁵ Jezu pâ kwatêye kə əndje ə pa: «Əde lə takpa tâ e kə sə də əbê
 gbəbəngâ nə ênê tshə na gâ ndə ye də tsheləbu kpə êgrûtshe ə pa kə
 ətshə ə pa: “Gbəbəngâ, kö mapa vətə kə əmə, mə kirə də nə kə əbə je.
⁶ Mbrə ênê əbê gbəbəngâ əmə bale ênê tshə sə lə əngrü ana kɔ wûtu mâ
 ndə əmə, mə sə sə də əbê ərə bale ndə kə za kə ətshə ne.” ⁷ Kədə ngâ nə
 səkɔ sə pə mâ lə anda nə mâ je ə kirə əpu kə ətshə ə pa: “Kätê kə toworo
 əmə gâ ye, ä tshû manda gâ tâ nə gâ ye, əmə də aneshe nê əmə ä shô gâ
 tɔ gâ ye, äwä ndə kə pa mə afrɔ ə ko amapa nə kə əbə guta gu ne.” ⁸ Mə

pa kə e: Kədə tshə afɔ a ndə kə ko amapa nə kə ətshə mbrə ênë tshə sə tə gbɔbəngâ nə ne, tshə sə kə afɔ ndə kə ko aərə ênë tshə yində nə kɔ n̄ kə ətshə mbrə ênë tshə ka katê kə toworo ətshə ne.

⁹«Bale, mə pa kə e: E yü tshuku ərə, əndje sə kə za kə e; e prä ərə, e sə kə sɔtê nə; e ngë manda, əndje sə kə krɔ nə kə e. ¹⁰Mbrə ênë əzü ênë tshə yu tshuku ərə, əndje sə kə za kə ətshə; əzü ênë tshə prä ərə, tshə sə kə sɔtê nə; əzü ênë tshə nge manda, əndje sə kə krɔ nə kə ətshə. ¹¹Abä əgblə əde lə takpa t̄ e d̄ əgblə n̄ ye yu ətshə t̄^a giangû â tshə sə kə za əkrɔ kə ətshə t̄ âs̄ giangû nə? ¹²Wala, kədə tshə yu tshuku əpru ngatə kə ətshə â tshə sə kə za kplakongo kə ətshə? ¹³Kədə, e-e ênë e sə tə aəmbru əzü kɔ, e wusê kə ko aər̄ aərə kə aneshe n̄ e, Abä ênë tshə sə mâ lafɔ kɔ l̄ l̄ ndə kə wla Âgb̄ Yir̄ kə əzü ênë əndje yu tshuku ye kə ətshə kɔ ə ro ne a?»

Jezu grɔ aafɔ ayir̄

(*Mati 12.22-30; Mark 3.22-27*)

¹⁴Ndə əb̄ alɔ, Jezu gr̄ afɔ yir̄ t̄ əb̄ koshe ênë tshə sə tə gbɔndib̄ kɔ. Alɔ ênë afɔ yir̄ nə w̄tu lə koshe nə ḡ ye kɔ, tshə v̄t̄ kə pa tshema ye. Bale, kumu êkp̄ əzü nə kp̄ p̄ əndu əndje. ¹⁵Lə êkp̄ əzü nə, alab̄ əndje p̄: «Tshə grɔ aafɔ ayir̄ nə də awlra n̄ Beləzebul̄^b, makəndji n̄ aafɔ ayir̄ nə.» ¹⁶Alab̄ aata əndje ȳində kə le Jezu nə ə le ə p̄ kə ətshə ə pa tshə ma əb̄ ərə ndə kə yis̄ nə ə pa Ndjap̄ kə wl̄ əne kɔ.

¹⁷Bale, Jezu w̄s̄ əpu ênë ə s̄ mâ t̄ l̄su əndje kɔ, ə p̄ kə əndje ə pa: «Əgɔ n̄ ênë əzü tshelə nə sə kə mbrə awlra lə takpa t̄ əndje, əgɔ nə sə kə nd̄ nə, aanda tshelə əgɔ nə sə kə ngɔ gbo anḡ əndje. ¹⁸Kədə Sataa ma awlra ḡ t̄ ye də êt̄ ye, əgɔngerə n̄ ye ə sə p̄ je at̄ a? Mbrə ênë e pa mə grɔ aafɔ ayir̄ də awlra n̄ Beləzebul̄. ¹⁹Kədə əmə, mə grɔ aafɔ ayir̄ də awlra n̄ Beləzebul̄, əzü n̄ e, əndje sə kə grɔ aafɔ ayir̄ nə də awlra n̄ əde? Âdâr̄ ênë əzü n̄ e də êt̄ əndje yis̄ nə ə pa əpu n̄ e nə sə

^a 11.11 Alab̄ afraka Ndjap̄ də ama grakə z̄ əpu s̄ye: «t̄ map̄ â tshə sə kə za badja kə ətshə?» ḡ p̄ nə. ^b 11.15 Beləzebul̄: Ə sə tə əb̄ ata əiri djablo.

sə də äwänə ne. ²⁰ Bale, kədə əmə, mə sə kə grɔ aafɾɔ ayirê nə də awlra nê Ndjapă, kandäă Əgɔngerə nê Ndjapă wûtu ndjɔ gâ tê e gâ ye.

²¹ «Alɔ ênê ëbë əzü sə də awlra də aərə koshe tê ye â sə kə bata anda nê ye, ëbë ərə sə sə kə mbrə tê aərə nê ye ne. ²² Bale, kədə ëbë əyiworɔgbɔ kə wutu mâ ndə ye â za ətshə gbo tshə, tshə sə kə ko aərə koshe nê ye nə nê ênê tshə za lɔsu ye gâ pâ nə kɔ tê ye ə ko aərə nê ye nə ə kru tshelə nə tê aziü.

²³ «Əzü ênê tshə sə sə djoko ndə əmə ne, tshə wêra tê ye tê əmə gâ ye. Əzü ênê tshə yi kəna ye yi kə əmə ndə kə ngbo aərə gâ tê nə ne, tshə sə tə awondjɔ tshelə aərə.»

Afɾɔ yirê do tê ye

(*Matic 12.43-45*)

²⁴ Bale, Jezu kwâtêye ə pâ: «Alɔ ênê ëbë afɾɔ yirê wûtu lə ëbë əzü, afɾɔ yirê nə sə kə na ana lə ngbûndû ndə kə pra ëbë ətshe ndə kə wu tê ye tê nə. Kədə tshə â sɔtê ətshe nə sɔ ne, bale, tshə sə kə pa nə ə pa: “Mə sə kə do tê əmə ə gu mâ lə anda nê əmə ênê mə wûtu lə nə kɔ.” ²⁵ Alɔ ênê tshə do tê ye ə gu, tshə sə kə wu anda nə ênê əndje ngbô tshelə nə mvo gâ ye ə gamba tshelə nə tə êrônə gâ ye kɔ. ²⁶ Bale, tshə sə kə na ə ko alabë angâ nə dê aafɾɔ ayirê nə mindû amanə bishi ênê əndje sə tə aembrə nə ə rô ətshə gâ ye kɔ, əndje sə kə gu ə li ə gamba âsë əndje gâ lə anda nə. Mandânə, əzü nə sə kə wu əyo ə ro pâ ənê ətshi nə kɔ!»

Ənê əndje tə êrônə azü ênê əndje dji Əpu nê Ndjapă

²⁷ Alɔ ênê Jezu sê kə pa əpu rəkɔ, ëbë yashe lə əkpû azü nə tâ rāwâ ə pâ kə ətshə ə pa: «Ənê ye tə êrônə, yashe ênê tshə zâ əndu zə ə zâ angɔ kə əbə kɔ.» ²⁸ Jezu kîrə əpu ə pa: «Ənê əndje tə êrônə ə rô pâ nə, azü ênê əndje dji Əpu nê Ndjapă ə mbrə tê əndje lîndə nə!»

Azü yu Jezu ndə tshə ma ëbë ərə ëlü

(Matic 12.38-42)

²⁹ Ënë ðkpû azü nə ngrû gâ ngotê Jezu kə, tshə vôtê kə pa ərə ə pa: «Azü tshe kpəsəye sə tə aəmrə azü. Əndje yində kə wu ëbë ərə ëlü. Bale, əndje sə sə kə wu nə bale ne, kutê ərə ëlü ênë ə wûtu gâ tê awopandəma Ndjapă Jonasə kə ə lî gâ ye. ³⁰ Äwä bale mata ênë Jonasə^a sê tə ərə ëlü mbrə azü əgə Ninivə kə, Əgblə nê Əzü sə kə sə ndje tə ərə ëlü nê Ndjapă mbrə azü tshe kpəsəye. ³¹ Tê alə kə wa ngbanga nê Ndjapă, yashe ngerə əgə tshepakəwə sə kə afə kpə ətshi azü tshe kpəsəye ndə kə za ərə gâ lə kumu əndje. Mbrə ênë tshə afə lə əgə ênë ə sə ngrû kə ə nâ ndə kə dji ərə kə wusê âdâ ərə lə ama Salomə. Bale, ëbë əzü sə kotəye ênë tshə rô Salomə nə gâ ye. ³² Tê alə kə wa ngbanga nê Ndjapă, azü əgə Ninivə sə kə afə kpə ətshi azü tshe kpəsəye ndə kə za ərə gâ lə kumu əndje. Mbrə ênë azü əgə Ninivə tshî äwä angbrə kə mbrə tê əndje tū ênë əndje djî kə mū ərə nê Jonasə kə. Bale, ëbë əzü sə kotəye ênë tshə rô Jonasə nə gâ ye.»

Kə sə lə âyîəwo

(Matic 5.15; 6.22-23; Markə 4.21)

³³ «Ëbë əzü za əwo za gâ lə lamba ndə kə za wû ne, wala ndə kə za gâ tshekudu ləsû ne. Əzü â za əwo gâ lə lamba, tshə za di gâ tê ərə gâ lafə ndə kə pa azü ênë əndje li gâ lə anda nə kə, əndje lishi ndə nə. ³⁴ Ala zə sə tə lamba tshekotê zə. Alə ênë ala zə sə tə êrîwə, tshekotê zə nê sə lə âyîtshe. Bale, kədə ala zə nə kə ndî gâ ye, tshekotê zə nê sə lə əbutshe. ³⁵ Mä əndi mä ndə kə pa âyîəwo ênë ə sə lə zə kə ə sə tə əbutshe ne. ³⁶ Kədə âyîəwo kə za dji ndū zə nê â ëbë əbutshe bale guta gu ne, tshekotê zə nê sə kə sə lə âyîtshe mata ênë âyîəwo lamba sə kə tshe gâ tê zə kə.»

^a 11.30 Wu Jona 1–4.

Jezu pa tê amakøndji əpu Ndjapä

(*Matic 23.1-36; Marka 12.38-40*)

³⁷ Ënë Jezu sê pa kə pa əpu kə, ëbë Fariza ê ətshə ndə kə pa tshə na ə zi rəgo m̄a lə anda nê əne. Tshə lî gā lə anda nə ə sê gā tū ndə kə zi rəgo nə. ³⁸ Fariza nə wū ə pa Jezu yūtu kəna ye yūtu ne^a â vôtê kə zi rəgo nə kə, kumu ye kpê pâ əndu ye. ³⁹ Bale, Âgbô Əyingerə nə pâ kə ətshə ə pa: «E-e dê Afariza, e sə kə yutu tshepa kopo nə də sambe nə! Kandää, əgo angba də əəmbrū aərə rô pâ nə lə e gā ye. ⁴⁰ Aəndi! Ndjapä ênë tshə m̄a tshepa ərə kə, tshə m̄a ndje tshelə nə m̄a ne a? ⁴¹ E kô aərə ênë ə sə lə akopo nə də asambe nê e nə kə kə alayïəyo ka e sə mvo n̄.

⁴² «Əyo gā pâ e, Afariza! Mbrə ênë e ko dimə kako ayə kəndi nê e, aərə mata matə də ru də dimə kako gūsū nê e kə Ndjapä. Bale, e tshi êrê kə mbrə tê əzü də kə yində Ndjapä tū: kandää, aərə ênë e lî ndə kə mbrə nə kə kə sê â mbrə êdū aərə nə gā ndə nə.

⁴³ «Əyo gā pâ e, Afariza! Mbrə ênë e yində nə ə pa e sə gā ətshinə gā pâ angende lə aanda aangbo, e yində nə ə pa azü afə ka ə bla e lə êkpū azü.

⁴⁴ «Əyo gā pâ e! Mbrə ênë e sə mata aədū akuzu ênë azü wu wu ne ə wusê nə wu ne â sə kə na pâ nə kə!» ⁴⁵ Əbë awoyisê ägbô əpu nê Əyilingū bale zâ əpu ə pâ kə Jezu ə pa: «Awoyisê ərə, əpu nə ênë bə pa rəkə, bə sə kə gu ä-ä ndje kə sê a!» ⁴⁶ Jezu kîrə əpu kə ətshə ə pa: «Əyo gā pâ e ndje, aawoyisê ägbô əpu nê Əyilingū! Mbrə ênë e sə kə ko kongbo ênë ə lū wâa kə gā lə kumu azü, e go goro də êtê e də mato kəna e bale ne!

⁴⁷ «Əyo gā pâ e! Mbrə ênë e sə kə so aədū aawopandəma Ndjapä ênë alätä e kə wô əndje gā ye kə. ⁴⁸ E sə kə yisê nə ə pa e yində aərə ênë alätä e mbrə gā ye kə, mbrə ênë, əndje, əndje wô aawopandəma Ndjapä nə, e-e, e sə kə so aədū əndje nə. ⁴⁹ Âdärə ênë Ndjapä pâ tê äwä kə wusê ädä ərə nê ye ə pa: “Mə sə kə wla aawopandəma Ndjapä də alayïawla kə əndje. Əndje sə kə wo alabə nə ə sə kə gi əyo tê alabə əndje.” ⁵⁰ Bale, Ndjapä sə kə yu azü tshe kpəsəye gā pâ əndji aawopandəma Ndjapä nə n̄ ênë əndje

^a 11.38 Kə yutu kəna sə tə mandu ərə əpu Ndjapä nê Ajuwufu.

wô əndje kɔ ə vôtê nə mâ tê ama kə mo tshepashɔ ɯrrr ndjɔ kpəsəye. ⁵¹ Ə vôtê nə mâ tê əndjɪ Abelə^a ɯrrr wutu nə gâ tê əndjɪ Zakari^b ənē əndje wô ətshə lə əpro tê gblaka də tshelə Anda Ndjapä nə kɔ. Mə pa kə e: Ndjapä sə kə yu azü tshe kpəsəye gâ pâ kuzu aawopandəma Ndjapä səkɔ!

⁵² «Əyo gâ pâ e, aawoyisê ägbô əpu nê Mayizə mbrə ənē e djê krele manda kə wusê ərə gâ ye: e-e də êtê e, e lî lî gâ lə nə ne, e gbô tê äwä tê azü ənē əndje yîndə kə li gâ lə nə kɔ gâ ye!»

⁵³ Ənē Jezu wûtu lə anda nə gashu gâ ye kɔ, tshelə aawoyisê ägbô əpu nê Mayizə nə də Afariza nə kô əndje tə bandanə tê ye. Əndje yû ətshə də əpu gâ pâ adongo aərə kpî kpî kpî. ⁵⁴ Əndje yîndə kə le ətshə ə le ndə kə sɔtê əbë əpu lə ama ye.

Kə pa əpu orä

(*Matic 10.26-27*)

12 Tê tsheki nə səkɔ, azü ngbâ tə bandanə ndə kə dji əpu nê Jezu. Azü nə sê sake sake â sê kə dɔ ənü angâ əndje ə dɔ. Jezu vôtê kə pa əpu angbulînä kə atrawayə nê ye ə pa: «E bāta tê e tê əyî mapa nê Afariza, ənē əndje pa əpu ə mbrə tê əndje kpî kɔ. ² Ərə nê ənē ə zâ tê ye wû, ə sə kə wutu gâ tê ängbûtshe, ərə nê ənē ə sə lə kəwû, azü nê sə kə wusê nə. ³ Âdārə ənē əpu nê ənē e sə kə pa nə lə əbutshe, azü nê sə kə dji ndə əpu nə də êkü alɔ. Əpu nê ənē e sə kə pa nə lə wâyä gâ lə ətu əbë əzü mâ lə bəlîndəyea, əndje sə kə mu əpu nə gashu tê kumu anda.»

E zä lɔsu e nê kə Ndjapä

(*Matic 10.28-31*)

⁴ «Agbɔbəngä əmə, mə pa kə e: e mä awa azü ənē əndje wo amba akwa əzü kɔ mä ne. Əndje lî ndə kə wo amba akwa əzü, mandänə əndje lî lî ndə kə mbrə əbë ərə bale ne. ⁵ Mə sə kə yisê əzü ənē e lî ndə kə kpe rawa ye kɔ kə e: e kpë dê rawa Ndjapä ənē tshə sə də awlra ndə kə wli

^a 11.51 Wu Vɔtê 4.8-16.

^b 11.51 Wu 2Nger 24.20-22.

əzü gâ ala əwo ênë ə ri ri tê ərə ne kə mandânə ênë tshə wô ətshə gâ ye kə. Djatra əpu, mə pa kə e: ətshə dê e lî ndə kə kpe rawa ye. ⁶Əndje ka alayandjera ka mindû êlê mea bishi ne a? Bale, êsê ëbë nə kpiabale djerə Ndjapă djerə bale ne. ⁷Sukumu e ndje, Ndjapă dî nê gâ ye. E mă awa mă ne, e rô êkpû alayandjera ngbatshe gâ ye!»

Mă gana Kristə mă ətshi azü ne

(Matio 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸«Mə pa kə e: əzü ênë tshə pa lə ala azü ə pa əne sə tə əzü nê əmə, Əgblə nê Əzü ndje sə kə pa nə lə ala atrawaya nê Ndjapă ə pa tshə sə tə əzü nê əne. ⁹Bale, əzü ênë tshə pa lə ala azü ə pa əne wusê əmə wu ne, Əgblə nê Əzü ndje sə kə pa nə lə ala atrawaya nê Ndjapă ə pa əne wusê ye wu ne. ¹⁰Əzü nê ênë tshə pa əmbrə əpu gâ tê Əgblə nê Əzü, Ndjapă sə kə gba tshelə nyaka lə kumu ye. Bale, əzü ênë tshə gu Âgbô Yirê, Ndjapă sə sə kə gba tshelə nyaka nə lə kumu ye ne. ¹¹Alə ênë əndje na də e gâ lə aanda aangbo ndə kə wa ngbanga gâ pā e wala əndje ko e gâ lə kəna alayîngbanga də əgbro azü əgo, e lî tshelə e lî ə pa e pa atâ ndə kə da əpu tê e wala e sə kə kirə əpu atâ ne. ¹²Mbrə ênë ku tê alə nə səko Âgbô Yirê sə kə za əpu gâ lə ama e ênë e lî ndə kə pa e pa nə.»

Əpu kəwû gâ pā əyîrishi əndi

¹³Əbë əzü lə takpa tê êkpû azü nə pā kə Jezu ə pa: «Awoyisê ərə, pā ndə nə kə aye əmə tshə kru tshelə aərə tshemandâ abâ ä lə takpa tê ä də ətshə.» ¹⁴Jezu kîrə əpu kə ətshə ə pa: «Koshe, əde kə za əmə tə awowa tshelə əpu nê e wala tə awokru tshelə aərə nê e?» ¹⁵Mandânə, tshə pā kə êkpû azü nə ə pa: «E bāta tê e ndə kə pa əgo kə sətê aərə mi e mi ne, mbrə ênë sorô əzü sə sə lə aərə nê ye ne, kədə tshə â sə də aərə â ro pā nə.»

¹⁶Bale, tshə pā əpu kəwû kə əndje ə pa: «Əbë koshe kə sə də aərə sê je ênë arəgo lê lə kəndi nê ye tə bandanə. ¹⁷Tshə pā mâ lə ye ə pa: “Êsê kə bata arəgo kəndi nê əmə nê tê nə guta gu ne. Mə sə kə mbrə atâ a?” ¹⁸Tshə pā kwatêye ə pa: “Mə sə kə mbrə ərə səke: mə sə kə ndjə tshelə

aagro nê əmə gâ tɬ ə mbrə əgbro nə ə ngbo arəgo kəndi nê əmə də aərə nê əmə nê gâ lə nə. ¹⁹ Mandânə, mə sə kə pa kə əmə də êtê əmə ə pa: Əgblə nê abä, bə sə də aərə tə bandanə ênë ə lî də əbə mbrə êngû ngbatshe. Wü tê zə ə zî ərə ə ndjü ərə ə dü mələ!” ²⁰ Bale, Ndjapä pa kə ətshə ə pa: “Əndi! Kə də tsheləbu səye, bə sə kə tshu nə. Bale, aərə səye nê ênë bə ngbô gâ tê nə kə ə sə kə sə tə ənê əde?” ²¹ Jezu pâ kwatêye ə pa: «Ərə rəke kə sə kə wutu gâ tê əzü ênë tshə ngbo aərə tshepashə səye gâ tê nə kə mbrə ətshə də êtê ye, bale ə sə sə tə awosə də aərə lə ala Ndjapä ne kə.»

Ndjapä kə aərə nê ênë ə lî də əzü

(*Matı 6.25-34*)

²² Jezu pâ kwatêye kə atrawaya nê ye ə pa: «Ădărə ênë mə pa kə e: e lî tshelə e lî gâ pâ kə sə e pâ ashə səye ndə kə pa e sə kə sətê rəgo kotâ â zî wala ə sətê aləba kotâ â yi ne. ²³ Mbrə ênë sorô əzü sə tə âgbô ərə ênë ə rô pâ rəgo, tshekotê əzü sə ndje tə âgbô ərə ə rô pâ ləba. ²⁴ E wü adigbu: əndje lu rəgo lu ne ə kə angwa rəgo kə lə kəndi ne ə sə sə də agro ndə kə bata rəgo gâ lə nə ne. Bale, Ndjapä sə kə ko rəgo kə əndje. E-e, e rô ayanu ngbatshe. ²⁵ Əde lə takpa tê e, kə lî ndə kə pa tshə za əbə əlo gâ pâ əlo ye pâ ashə səye tê äwä kə lî tshelə ye? ²⁶ Kədə e lî lî ndə kə pa e ma aya ərə rəke ne, mbrə yekə dê e lî tshelə e mbrə êdú aərə? ²⁷ E wü äwä ênë andəkə ayo ə wutu də nə lə güsü kə: əndje mbrə kosəra mbrə ne ə su ləba su ne. Bale, mə pa kə e: əyingerə Salomə ênë tshə sê də aərə leme-e tə bandanə kə, tshə yî ləba yî ə fə ə rô əbə ndəkə ayo sê bale ne. ²⁸ Kədə Ndjapä kə ko êrê ləba gâ tê güsü ênë ə sə kpəsəye lə ngbündü kə ênë tshekratshe əwo sə kə ju nə kə, ə mbrə atâ â tshə mbrə kə e mbrə ə rô ərə ênë tshə mbrə kə güsü kə ne a? Ah, alayî aya ləsu! ²⁹ Bale, e-e, e kätê kə lî tshelə e gâ tê ərə kə zî nə də ərə kə ndju nə gâ ye. ³⁰ Azü tshepashə səye ênë əndje wusê Ndjapä wu ne kə kə pra äwä aərə sê nê kə. Bale, ənê e, Abä e wusê nə ə pa e sə də əgo aərə səkə ndje. ³¹ Bale, e prä äwä Əgəngerə nê Ndjapä angbulînə kanika tshə ko aərə səkə gâ pâ nə kə e. ³² Awa mbrə e mbrə ne,

e-e ênë e sə mata aya êkpû aagia kɔ, mbrə ênë Abä e wû tə êrônə lə ala ye ndə kə pa e sə tə azü Əgəngerə nê ye.»

E bāta aərə nê e m̄a lafɔ

(Matic 6.19-20)

³³ «E kă aərə nê e ə kö ngendja nə kə alayïəyo. E kö ngendja nê e gâ lə angbede ênë ə ndi ndi t̄ə ərə ne kɔ, e bāta aərə nê e m̄a lafɔ m̄a t̄ə ətshe ênë aərə yu yu t̄ə nə ne kɔ. M̄a je, əzü kə zi angba aərə guta gu ne wala akɔ kə gba tshelə aərə guta gu ne. ³⁴ Mbrə ênë t̄ə ətshe ênë aərə nê e sə t̄ə nə, lɔsu e sə kə sə ndje m̄a je.»

E sə trö ndə kə wərə Əgblə nê Əzü

³⁵ «E i tshepa ləba kosəra nê e də əwû, e bāta əwo gâ lə alamba nê e. ³⁶ E sə mata alayïkosəra ênë əndje sə kə ka mbrə kə gu əgbô əzü nê əndje ênë tshə na na ye ndə sandaga kə ko t̄ə ətshe kɔ, ndə kə pa əndje krɔ manda kə ətshə katshä alɔ ênë tshə yi kumu ye ə nge manda nə. ³⁷ Ənê əndje tə êrônə, alayïkosəra ênë əgbô əzü nê əndje yi kumu ye ə te əndje də əkü ala əndje. Djatra əpɛ, mə pa kə e: tshə sə kə yi ləba kosəra nê ye ə ko agbarə kə əndje, əndje sə gâ tɛ, tshə ko rəgo kə əndje. ³⁸ Kədə tshə gu kpə əgrûtshe wala də əki kəngatə â te əndje də əkü ala əndje, êrû kə d̄ə ənê əndje.

³⁹ «E wüsə nə tə êrônə ə pa, kədə əyinga anda kə wusə alɔ ênë əyiangba sə kə na də nə, tshə sə sə kə lo nə ndə kə tshi manda nê ye tɛ ka əyiangba nə ə ngo anda nə ka ə li ne. ⁴⁰ E-e ndje, e sə trö mbrə ênë Əgblə nê Əzü sə kə gu nə t̄ə alɔ ênë e wusə nə wu ne kɔ.»

Êrô əyïkosəra ênë tshə wusə ərə

(Matic 24.45-51)

⁴¹ Piarə yû Jezu ə pa: «Âgbô Əyingerə, bə pa əpɛ kəwû səye kɛ kə ä wala bə pa kə azü nê?» ⁴² Âgbô Əyingerə nə p̄a kə ətshə ə pa: «Əde kə sə

tə awobata aərə ênë kə ma tē ye sə də äwänə â tshə sə tə awowusê ərə? Ətshə kə dē əzū ênë âgbô əzū nē ye pa tshə lishi gâ pâ alayikosəra nē əne ə ko rəgo kə əndje, əndje zi kədə alə kə zi rəgo nə kə lî. ⁴³ Ənê əyikosəra səko tə êrîñə, alə ênë âgbô əzū nē ye nə gu ə te ətshə, tshə sə kə ma kosəra nə! ⁴⁴ Djatra əpu, mə pa kə e: âgbô əzū nə sə kə za ətshə gâ pâ aərə nē ye nō. ⁴⁵ Bale, kədə əyikosəra səko kə pa mâ lə ye ə pa: “Âgbô əzū nē əmə sə sə kə gu katshä ne!” Mandânə, tshə â vətê kə da alayikosəra nə, akoshe də ayashe nō, â sə kə zi ərə â ndju ərə â êpî sə kə mbrə ətshə, ⁴⁶ bale, âgbô əzū nē əyikosəra səko sə kə gu nə tē əlo ênë əyikosəra nə ka ka mbrə ətshə ne kə, ndje tē alə ênë tshə wusê nə wu ne kə. Əyînga anda nə sə kə gi əyo tē ye tə bandanə ə mbrə ərə ênë əndje mbrə tē azū ênë əndje dji əpu dji ne kə.

⁴⁷ «Əyikosəra ênë tshə wusê ərə ênë âgbô əzū nē ye yində nə ə gamba ərə gamba bale ne ə mbrə ərə mbrə lîndə nə ne, əndje sə kə da ətshə də ndjapa urred. ⁴⁸ Bale, əyikosəra ênë tshə wusê ərə ênë âgbô əzū nē ye yində nə kə wu ne â mbrə əbë ərə ênë ə lî də əzo kə, əndje sə kə da ətshə də ndjapa kə teashe. Əzū ênë əndje kô aərə kə ətshə tə âtshîñə, əndje sə kə yu tshuku aərə kə ətshə tə bandanə. Əzū ênë əndje kô aərə nğbatshe kə ətshə ndə kə pa tshə bata, əndje sə kə yu tshuku aərə kə ətshə ro pâ nə.»

Mbrə Jezu tshelə takpa tē azū sə kə sə nə

(Matic 10.34-36)

⁴⁹ «Mə nâ ndə kə wli əwo gâ pâ ashə, mə yində nə ə pa əwo nə tshe katshä! ⁵⁰ Ə sə tə batamo ênë mə lî ndə kə za nə, əpu nə sə kə lə əmə urred wutu nə gâ tē əlo nə. ⁵¹ E pa ənê e ə pa mə nâ ndə kə pa blatshe sə lə takpa tē azū pâ ashə səye a? Bale ne! Mə pa kə e, mə nâ ndə kə pa mbrə əmə tshelə takpa tē azū sə. ⁵² Mandânə səye, azū mindû lə anda bale, tshelə takpa tē əndje sə kə sə nə, azū vətə sə kə wəra tē əndje tē azū bishi â azū bishi sə kə wəra tē əndje tē azū vətə. ⁵³ Abä əğblə sə kə ia əğblə koshe nē ye â əğblə koshe nə sə kə ia abä nə, əyî əğblə sə kə ia əğblə yashe nē ye â əğblə yashe sə kə ia əyî nə, əyî koshe sə kə ia yinü nə â yashe sə kə ia əyî äkō nə.»

E mbrə ərə lində alə nə

(Matiə 16.2-3; 5.25-26)

⁵⁴ Jezu pâ kwatêye kə êkpû azü nə ə pa: «Alə ênë e wu ə pa yavri afo kpi kpi kpi djoko lətebanga^a kə, e pa: “Katshä katshä səye yavri sə kə ni nə”, urred ngā tshə ni. ⁵⁵ Alə ênë e wu ə pa əyi afo ndə kə yi nə djoko ndə tshepakəwə, e pa: “Ətshe sə kə wo nə”, â ətshe nə wo ngā lində nə. ⁵⁶ Alayîama bishi! E wusê kə wu aərə tshe djoko lafo də tshe tē ashə də âdā aərə ênë ə sə kə wutu nə mandānə kə, bale, mbrə yekə dē e lî lî ndə kə wusê âdā aərə tshe kpəsəye ne?

⁵⁷ «Mbrə yekə dē e-e də êtê e, e wu êrê ərə wu ndə kə pa e mbrə ne? ⁵⁸ Alə ênë bə sə də əpə də ëbë əzü â tshə sə kə na də əbə gā ətshi alayîngbanga, prä äwä ndə kə pa e dji tē e də ətshə pə lə äwä. Kədə bə mbrə mbrə rə ne, əzü nə sə kə na də əbə ə za əbə gā lə kəna alayîngbanga, alayîngbanga nə sə kə za əbə gā lə kəna kapita, â kapita nə sə kə wli əbə gā lə anda kânga. ⁵⁹ Mə pa kə əbə: bə sə sə kə wutu lə anda kânga nə bale ne urred bə piyi ngendja ênë əndje dî kə əbə kə nê gā ye kane.»

E tshî angbrə kə mbrə tē e tū

13 Tē alə nə səkə, alabë azü nâ ə pâ ndə əpə ərə ênë Pilatə mâ kə kə Jezu, ênë tshə wô azü əgə Galile tē alə ênë əndje sə kə to əkrə kə Ndjapā kə. ² Jezu kîrə əpə kə əndje ə pa: «E pa ənê e ə pa azü əgə Galile səkə ênë əndje tshû marä tē kuzu rə kə, əndje sə tə aāgbô alayînyaka ə rô êdû azü əgə Galile nə nê a? ³ Bale ne! Mə pa kə e: bale, kədə e tshi äwä angbrə kə mbrə tē e tshi tū ne, e sə kə tshu nə nê mata əndje. ⁴ Wala azü grävəta amanə vəta ênë əgerə anda ênë ə sê o na ye gā lafo kə ə tē gā pâ əndje ə wô əndje mâ Siləwe kə, e pa ənê e ə pa əndje sə tə aāgbô alayînyaka ə rô êdû azü əgə Jeruzalamə nê? ⁵ Bale ne! Mə pa kə e: kədə e tshi äwä angbrə kə mbrə tē e tshi tū ne, e sə kə tshu nê mata əndje!»

^a 12.54 Mâ lə əgə Isərayalə, yavri afo aləndə djoko tē ətshe ênë alə sə kə lî tē nə kə mbrə ênë êngû əngbrə sə djoko je.

Ayo ênë ə lê lê ne

⁶ Mandânə, Jezu pâ əpu kəwû səye kə əndje ə pa: «Əbə əzü lû əbə ayo figə gâ lə kəndi nê ye. Ndə əbə alə, tshə nâ ndə kə kə leyə nə, bale, tshə sôtê nə sô ne. ⁷ Bale, tshə pâ kə əyikosəra kəndi nə ə pa: “Ə mbrê êngû vətə kpəsəye â mə na ndə kə kə leyə nə, â mə sôtê nə sô ne. Dê gâ tû! Mbrə yekə dê ə sə pə lə kəndi nə tə ambanə kə?” ⁸ Bale, əyikosəra kəndi nə kîrə əpu kə ətshə ə pa: “Âgbô əzü, kâtê nə də êngû səye a wû kane. Mə sə kə dji ashə dji ndu nə ə tu grishi gâ tê nə. ⁹ Tro də êngû mandânə ə sə kə le nə. Kədə tə nə kə le le ne, bə za ama əndje de gâ tū je.”»

Tê əlo saaba, Jezu grə rəka tê əbə yashe

¹⁰ Tê əbə əlo saaba, Jezu sê kə yisê əpu lə əbə anda aangbə. ¹¹ Əbə yashe sê je ênë afrə yirê mbrê tê ye â tshə sê də rəka tê ye ə mâ êngû grəvətə amanə vətə. Rəka nə lû ətshə gâ tê nə, äwä kə gbətə tshelə ye ndji gûta gü ne. ¹² Jezu wû ətshə ə ê ətshə ə pâ kə ətshə ə pa: «Yashe, rəka nê zə nglô gâ ye.»

¹³ Tshə zâ kəna ye gâ pâ yashe nə â trale tshə gbətə tshelə ye ndji â vôtê kə mbe Ndjapă. ¹⁴ Tshelə makəndji anda aangbə nə kô ətshə mbrə ênë Jezu grê rəka tê yashe nə tê əlo saaba. Bale, tshə pâ kə êkpû azü nə ə pa: «Aəlo mindû amanə bale sə tə aəlo kə ma kosəra lə nə. E nă lə aəlo nə səko ka əndje grə arəka tê e, ə dâ tê əlo saaba dâ ne!» ¹⁵ Âgbô Əyingerə nə kîrə əpu kə ətshə ə pa: «Alayîama bishi ênë e lə ye! Tê əlo saaba, əzü bale bale lə takpa tê e wora pagra wala kunda nê ye wora lə ângâ ndə kə pa tshə na də ətshə ndə kə pa tshə ndju êngû ne a? ¹⁶ Bale, yashe səye ênë tshə sə tə ätă Abraamo, ênë Sataa î ətshə ə mâ êngû grəvətə amanə vətə kə, mə lî lî ndə kə pa mə wora ətshə lə əyo ênë tshə sə lə nə kə tê əlo saaba ne a?» ¹⁷ Alə ênë Jezu kîrə əpu rəko, gana mbrê alayîəpu nê ye nə nê. Êkpû azü, ənə əndje, tshelə əndje mō mbrə aêrô aərə ênë tshə mbrê kə.

Əgəngərə nə Ndjapə sə mata yekə?

(*Matic 13.31-33; Markə 4.30-32*)

¹⁸ Jezu pā kwatəye ə pa: «Əgəngərə nə Ndjapə sə mata yekə? Mə yisə nə gā tē yekə? ¹⁹ Ə sə mata əndjī ayo ənə əiri nə kə dā mutardə kə^a ənə əbə əzü zā ə lū gā lə kəndi nə ye. Ə kō ə mā tə əgerə ayo ā ayanu mbrə akomə əndje gā lə ayana nə.»

²⁰ Jezu pā kwatəye ə pa: «Mə yisə Əgəngərə nə Ndjapə gā tē yekə? ²¹ Ə sə mata əyi mapa ənə əbə yashe zā ə vī gā lə əgerə ndjuwu kə ma dā mapa ə zā tshelə nə urred ā ōmō nō.»

Əde kə sə kə li gā lə Əgəngərə nə Ndjapə?

(*Matic 7.13-14,21-23*)

²² Alə ənə Jezu zā əwā ndə kə na mā Jeruzalamə kə, tshə rō lə agala dā atshelagə ə yisə Əpə nə Ndjapə kə azü na na ye. ²³ Əbə əzü yū ətshə ə pa: «Âgbō Əyingerə, kütə azü bale bale kə she lə kuzu a?» Jezu kīrə əpə kə əndje ə pa: ²⁴ «E prā əwā dā awlra ndə kə pa e li lə əngə tshelə manda, mbrə ənə, mə pa kə e, azü ngbatshe sə kə pra əwā ndə kə li nə, bale əndje to tro.

²⁵ «Alə ənə əyinga anda nə sə kə afə ə sə kə tshu manda nə gā tē nə, e sə kə sə pə mashu. E vətə kə da manda ə sə kə pa nə ə pa: “Âgbō əzü, krō manda kə ä!” Tshə sə kə kīrə əpə kə e ə pa: “Mə wusə ətshe ənə e afə tē nə ə nā kə wu ne!” ²⁶ Bale, e vətə kə pa nə ə pa: “A da e zī rəgo ə ndju ərə əwā bale, bə yisə əpə lə əwā lə gala nə ä.” ²⁷ Tshə sə kə kīrə əpə kə e ə pa: “Mə wusə e wu ne. E gi tē e ngrū gashe tē əmə, e-e nō dā azü kə mbrə nyaka!” ²⁸ Kōto dā e sə kə ki nə dā ngəla e ə sə kə lo tshelə əji e alə ənə e sə kə wu Abraamo dā Izakə dā Jakəbə gā ndə aawopandəma Ndjapə nō mā lə Əgəngərə nə Ndjapə ā e-e, əndje sə kə ko e wli gashu. ²⁹ Azü sə kə afə djoko tē tshepalə dā lətebanga gā ndə tshepagəle dā tshepakəwə ə na ə sə gā tū ndə kə zi rəgo lə Əgəngərə nə Ndjapə. ³⁰ Bale, alabə azü tshe

^a 13.19 Mutardə sə tə ayo ənə əndjī nə sə teashe.

mandânə sə kə sə tə azü tshitshinə â alabə azü tshitshinə sə kə sə tə azü tshe mandânə.»

Jezu li ndə kə tshu mâ Jeruzalamə

(Matio 23.37-39)

³¹ Tê alo nə səko, alabə Afariza nâ ə pa kə Jezu ə pa: «Äfə kotəye ə rö tē äbä ətshe mbrə ênē Erədə pra äwä ndə kə wo əbə.» ³² Tshə pā kə əndje ə pa: «E nā ə pā kə gbagraba səko ə pa: “Mə sə kə grə aafro ayirê də arəka tē azü kpəsəye də tshekratshe, tē vətə əlo nə kosəra nê əmə sə kə nglo nə. ³³ Bale, mə li ndə kə pa mə daka pə tē ana nê əmə kpəsəye də tshekratshe gā ndə tshekrapanə, mbrə ênē äbä awopandəma Ndjapā li li ndə kə tshu lə äbä ətshe kpî tē Jeruzalamə ne.”

³⁴ «Azü əgə Jeruzalamə! Azü əgə Jeruzalamə! E-e ênē e wo aawopandəma Ndjapā ə gbo azü ênē Ndjapā wlā əndje kə e kə də badja ndə kə wo əndje kə. Äwä ngbatshe mə yîndə kə ngbo e gā tē əmə mata ênē əyî ngatə ə ngbo aaya nə gā tshekudu kombo ye kə, bale e yîndə nə yî ne. ³⁵ E wü-a, mandânə səye, Ndjapā tshî anda nê e tū kə e gā ye. Bale mə pa kə e: e sə sə kə wu əmə kwatê-e ne urredjə gā tē əlo ênē e sə kə pa nə ə pa: “Ndjapā tō ngwarə gā pā ətshə ênē tshə sə kə na də əiri Əyilingū kə!”»^a

Tê əlo saaba, Jezu grə rəka tē äbä əzü

14 Tê äbä əlo saaba, Jezu nâ mâ lə anda nê äbä ägbô əzü nê Afariza bale ndə kə zi rəgo. Azü nə lə anda nə sê kə shekə ətshə ndə kə wu ərə ênē tshə sə kə ma nə kə. ² Äbä koshe də rəka əmerê tē ye sê gā ətshi Jezu. ³ Jezu zâ əpu ə pā kə aawoyisê ägbô əpu nê Əyilingū də Afariza ə pa: «Ägbô əpu zâ äwä kə əzü ndə kə pa tshə grə rəka tē äbä əzü tē əlo saaba wala ə zâ äwä zâ kə ətshə ne a?» ⁴ Əndje â ama əndje â bale ne. Bale, Jezu gôro əyirəka nə ə grî rəka nə tē ye ə pā kə ətshə ə pa tshə gu

^a 13.35 Wu Ətsh 118.26.

na ye. ⁵ Mandânə, tshə pā kə əndje ə pa: «Əde lə takpa tē e dē əgblə nē ye wala pagra nē ye kə te gā lə kudū ɛngū tē əlo saaba ā tshə sə sə kə gbətə ətshə diawū gashu ne?» ⁶ Əndje lī lī ndə kə kirə əpu gā pā əpu nē ye nə bale ne.

Jezu pa azü ke əsə kə sə tē nə mâ mandânə

⁷ Jezu wū ə pa azü ɛnə əndje ē əndje ndə kə zi rəgo nə kə, əndje prā ətshe ndə kə sə tē nə kə mâ ətshi nə. Bale, tshə pā əpu kə əndje ə pa: ⁸ «Kədə əzü kə e əbə ndə sandaga kə ko tē ətshe, nə nə ə sē gā tū gā pā əlī gbarə ne. Bə wusə nə wu ne, əbə ɛgbō əzü ɛnə tshə rō əbə gā ye sə lə takpa tē azü nə ɛnə əndje ē əndje kə. ⁹ Kədə awo-e e nō bishi kə na ā pa: “Äfə ə kätə əsə zə kə ətshə.” Rəkə, gana sə kə za əbə ndə kə pa bə na ə sə gā tū mâ mandânə. ¹⁰ Bale, kədə əndje e əbə ndə sandaga, nə ə sē gā tū mâ mandânə. Kədə awo-e əbə kə na ā pa kə əbə ə pa: “Gbəbəngā, nə ə sē gā tū mâ ətshi nə.” Bale, bə sə kə lə lə ala azü nō ɛnə e də əəndje sə gā tū ndə kə zi rəgo nə kə. ¹¹ Mbrə ɛnə əzü ɛnə tshə mbrə tē ye tə ɛgbō əzü, əndje sə kə mbrə ətshə tə əngu əzü, əzü ɛnə tshə mbrə tē ye tə əngu əzü, əndje sə kə mbrə ətshə tə ɛgbō əzü.»

Jezu pa azü e alayäyo ndə sandaga

¹² Mandânə, Jezu pā kə əzü nə ɛnə tshə ē ətshə ndə kə zi rəgo nə kə ə pa: «Kədə bə mbrə rəgo də əkü ələ wala də ləkədi kə azü ndə kə zi nə, ē ē dē agbəbəngā zə wala alaye zə wala alayə zə wala alayī kə sə də əərə ngbatshe ɛnə əndje sə trō də əbə kə ne. Mbrə ɛnə əndje lī ndə kə mbrə rəgo ə e əbə ndje ə kirə də ərə ɛnə bə mâ kə əndje kə kə əbə. ¹³ Bale, kədə bə mbrə sandaga, bə e dē alayäyo də azü ɛnə əbə ərə tshekotə əndje ndi gā ye kə də awurtū gā ndə alayībula. ¹⁴ Tshelə zə sə kə sə də ərū mbrə ɛnə əndje sə sə də ərə ndə kə kirə də nə kə əbə ne. Ndjapā sə kə kirə də nə kə əbə tē ələ ɛnə əârə azü sə kə she nə.»

Əpu gâ pâ azü ênë əndje e əndje ndə əgerə rəgo*(Matic 22.1-14)*

¹⁵ Əbë azü bale lə takpa tē azü nə ênë əndje sê kə zi rəgo nə də a-Jezu nə kə djî əpu səko ə pâ kə ətshə ə pa: «Ənê ye tə êrîne, azü ênë tshə sə kə zi rəgo mâ lə Əgongerə nê Ndjapă!»

¹⁶ Jezu kîrə əpu kə ətshə ə pa: «Əbë azü mbrê rəgo gerətshe ə ê êkpû azü ndə nə. ¹⁷ Tê alə kə zi rəgo nə, tshə wlâ əyîkosəra nê ye kə azü nə ênë əndje ê əndje kə ndə kə pa kə əndje ə pa: “E nə gâ əmə, əndje gamba aərə nə nê gâ ye!” ¹⁸ Bale, azü nə nê vôtê kə pa nə ə pa äwä kə na alane sə sə je ne, alane tegbo ənü ye. Angbulî azü nə pâ kə ətshə ə pa: “Mə yê əbë kəndi, mə sə kə na na ye ndə kə wu nə. Mə tegbo ənü zə, pä pä mə mbrə tə mblä ne.” ¹⁹ Əbë ata nə pâ kə ətshə ə pa: “Mə yê apagra kəndi morofo, mə sə kə na na ye ndə kə tra əndje. Mə tegbo ənü zə, pä pä mə mbrə tə mblä ne.” ²⁰ Tshëbë ata nə pâ kə ətshə ə pa: “Mə zâ yashe katshä katshä səye, mbrə nə äwä kə na əmə sə sə je ne.” ²¹ Əyîkosəra nə dô tē ye ə gû ə pâ ndəma əpu səko kə ägbô azü nê ye nə. Bale, tshelə əyînga anda nə kô ətshə â tshə pâ kə əyîkosəra nê ye nə ə pa: “Nä katshä lə gala: lə äwä də ətshe ênë azü ngbo tē əndje tē nə kə ə gû də alayîəyo də azü ênë əbë ərə tshekotê əndje ndî gâ ye kə də alayîbula gâ ndə awurtu mâtəye.” ²² Teashe mandâne, əyîkosəra nə gû ə pâ kə əyînga anda nə ə pa: “Ägbô azü, mə mâ ərə ênë bə pâ ndə nə kə gâ ye. Êdû ətshe nə daka pə je.” ²³ Ägbô azü nə pâ kə əyîkosəra nə ə pa: “Nä tē aaya aäwä də äwä kəndi ə shëra azü ə pa əndje na gâ əmə kanika tshelə anda nê əmə sə trê də azü. ²⁴ Mə pa kə e: əbë azü bale lə takpa tē azü nə ênë mə ê əndje kə sə sə kə zi rəgo nê əmə nə bale ne!”»

Atrawaya nê Jezu lî ndə kə tshi aərə nê tū*(Matic 10.37-38; 5.13; Markə 9.50)*

²⁵ Əbë əgerə êkpû azü gâ ndə Jezu sê kə na na ye tē äwä nə. Tshə dô tē ye ə pâ kə əndje ə pa: ²⁶ «Kədə azü kə na gâ ndə əmə â yîndə abä nə də əyi nə də əwə nə də aləvu nə də alaye nə gâ ndə alakobo nə, ndje gâ ndə

ye dā êtê ye â ro əmə, tshə lî lî ndə kə sə tə trawaya nê əmə ne. ²⁷ Əzû ênê tshə za masheyɔ^a nê ye za gâ pâ əgɥ ye ne ə za äwä əmə za ne, tshə lî lî ndə kə sə tə trawaya nê əmə ne.

²⁸ «Əde lə takpa tē e dē ə yində kə mbrə əgerə anda ênē ə gu gâ lafɔ kɔ, â sə sə gâ tɥ angbulîna ndə kə wu ə pa ngendja ênē əne sə də nə kɔ ə lî ndə kə mbrə də anda nə nê a? ²⁹ Dê ne, tshə mbrə kütê önü anda nə â lî lî ndə kə pa tshə mbrə anda nə nê ne, azü nê ênē əndje sə kə wu ətshə, əndje sə kə mɔ ətshə ³⁰ ə pa: “Koshe sɔye vôtê kə mbrə anda, â äwä kə pa tshə mbrə anda nə nê guta gu ne kɔ!” ³¹ Wala əyîngerə əde dē ə sə kə na ndə kə tɔ kowɔ də ëbë ngâ nə, â sə sə gâ tɥ angbulîna ndə kə wu ə pa də azü sake morofo (10 000) əne lî ndə kə pa əne tɔ kowɔ də ətshə ênē tshə sə də azü sake zazü bale (20 000) kɔ a? ³² Kədə tshə â wu â pa əne lî lî ne, tshə sə kə wla azü kə ngâ nə səkɔ alɔ ênē tshə sə pə ngrâ ndə kə pa alane dji tē alane, blatshe sə lə takpa tē alane. ³³ Äwä bale ndje, əzû lə takpa tē e ênē tshə tshi aərə nê ye nê tshi tɥ ne, tshə lî lî ndə kə sə tə trawaya nê əmə ne.

³⁴ «Əngbrɥ sə tə êrê ərə. Bale, kədə atshɔ əngbrɥ nə kə nglɔ lə nə gâ ye, əzû sə kə ma atâ ndə kə pa tshə kirə də atshɔ nə gâ mandâ nə? ³⁵ Kədə atshɔ əngbrɥ kə kâ lə nə gâ ye, əngbrɥ nə sə sə kə ma ëbë êrê ərə bale gâ tē ashɔ wala gâ tē kəndi ne, ə lî ndə kə pa əndje vɔ ve-e. Əzû ênē tshə sə də ətu kə dji də əpɥ, tshə dji!»

Əbë koshe sɔtê ndalimi nê ye ênē tshə yû kɔ

(Matiɔ 18.12-14)

15 Tē alɔ nə səkɔ, aaworɔ ngendja lapɔ də alayînyaka nê nâ trô də Jezu ndə kə dji əpɥ nê ye. ² Afariza də aawoyisê ägbô əpɥ nê Mayizə sê kə pa tē ye lə wâyâ ə pa: «Koshe sɔye wərə alayînyaka tə êrônə â əndje də əəndje sə kə zi rəgo!»

³ Bale Jezu pâ əpɥ kəwû sɔye kə əndje ə pa: ⁴ «Əde lə takpa tē e dē tshə â sə də andalimi ngbangbo bale (100) â ëbë nə bale lə takpa tē əndje

^a 14.27 Wu Luk 9.23.

kə yu, â tshə sə sə kə katê êdû êndje zazü vəna də gruvəta amanə vəna (99) lə ngbûndû tū ndə kə na na ye ə pra ətshə nə ênē tshə yû kə urred ndjo ə sôtê ye gâ ye kane ne a? ⁵ Alə ênē tshə â sôtê ye gâ ye, tshə sə kə za ətshə gâ pâ əgə ye də amə tshelə ye ⁶ ə do tē ye gu nə gâ lə manda ə sə kə e agbɔbəngâ nə də azü tshe ngotê ye ndə kə pa kə əndje ə pa: “E nə gâ əmə, a dü êrû mbrə ênē mə sôtê ndalimi nê əmə ênē tshə yû kə gâ ye!” ⁷ Äwä bale ndje, mə pa kə e: êrû sə kə sə mâ lafə mbrə əyinyaka kpiabale ênē tshə tshi äwä angbrɔ kə mbrə tē ye tū, ə rô êrû mbrə aêrê azü zazü vəna də gruvəta amanə vəna (99) ênē ə sə sə ndə kə pa əndje tshi äwä angbrɔ kə mbrə tē əndje nə tū ne kə.»

Əbə yashe sôtê ngbengewle ngendja nê ye ênē ə yû kə

⁸ «Wala yashe əde dē tshə â sə də ngbengewle ngendja^a morofo â əbə nə bale kə yu, â tshə sə sə kə za əwo gâ lə lamba ə ngbo tshelə anda nə ə pra tshelə anda nə timənə urred ə sôtê nə gâ ye kane ne? ⁹ Alə ênē tshə sôtê nə gâ ye, tshə sə kə e agbɔbəngâ nə də azü tshe ngotê ye ə pa kə əndje ə pa: “E nə gâ əmə, a dü êrû mbrə ênē mə sôtê ngbengewle ngendja nê əmə nə ênē ə yû kə gâ ye!” ¹⁰ Äwä bale ndje, mə pa kə e: êrû sə kə sə lə takpa tē atrawaya nê Ndjapə mbrə əyinyaka kpiabale ênē tshə tshi äwä angbrɔ kə mbrə tē ye tū kə.»

Əbə abä sôtê əgblə nê ye ênē tshə yû kə

¹¹ Jezu kwâtêye ə pâ: «Əbə koshe sê də aneshe koshe bishi. ¹² Rəðɔngɔ nə pâ kə abä nə ə pa: “Abä, krû tshelə aərə nê zə ə kô əsê ənê əmə kə əmə.” Bale, abä nə krû tshelə aərə nê ye nə lə takpa tē əndje. ¹³ Tê əndö əlo mandânə, rəðɔngɔ nə kâ aərə nê ye nê ə kô ngendja nə ə rô də nə ngrû lə əbə əgɔ. Mâ je, tshə ndî ngendja nê ye nə nê tē äwä aəmbrə aərə. ¹⁴ Alə ênē tshə ndî ngendja nê ye nə nê gâ ye kə, əbə əgerə əgɔ tē lə əgɔ nə səkɔ, əbə äwä kə sôtê rəgɔ tē ye gûta gû ne. ¹⁵ Tshə nâ ə zâ kosəra mâ ndə əbə

^a 15.8 Tê alə Jezu, ngbengewle ngendja sê mata ngendja kosəra nê əbə əzü lə əlo bale.

əzüi tshelagɔ nə â tshə wlâ ətshə mâ lə kəndi nê ye ndə kə pa tshə bata akɔɔ. ¹⁶ Tshə sê də əgo kə zi arəgo ênê akɔɔ nə sê kə zi nə kɔ, əzüi kə ko rəgo nə kə ətshə gûta gû ne. ¹⁷ Bale, tshə lî tshelə ye â pâ: “Alayikosəra nê abä nê sə də rəgo ə rô pâ nə â əmə, mə sə kə tshu də əgo mâtəye! ¹⁸ Mə sə kə afɔ ə gu na ye mâ ndə abä əmə ə pa kə ətshə ə pa: Abä, mə mâ nyaka kə Ndjapä ə mâ kə ɛbɛ ndje. ¹⁹ Mə lî lî ndə kə pa bə e əmə mandânə səye tə iri zə ne, wü əmə mata ɛbɛ əyikosəra nê zə.” ²⁰ Bale, tshə âfɔ ə gû na ye mâ ndə abä nə je.

«Alɔ ênê tshə sê pə ngrû, tê tshelə manda nə, abä nə wü ətshə, əyo ye mbrê ətshə, tshə kpê pra tshitshi ye ə tēgbɔ ətshə lə əkro ye ə ſ ama ye. ²¹ Əgblə nə pâ kə ətshə ə pa: “Abä, mə mâ nyaka kə Ndjapä ə mâ kə ɛbɛ ndje, mə lî lî ndə kə pa bə kwatəzə ə e əmə tə iri zə ne.” ²² Bale, abä nə pâ kə alayikosəra nê ye ə pa: “E nə katshä də ləba ênê ə fɔ wâa kɔ ə yî gâ tê ye. E yî bingi gâ tê yana kəna ye ə yî tama gâ tê ɛnū ye. ²³ E zä pagra əjerɔ ə wô ətshə, a zî rəgo ə dü êrû. ²⁴ Mbrə ênê iri əmə səye, tshə tshû gâ ye â shê kɔ. Tshə yû gâ ye â mə sôtê ye kɔ!” Bale, əndje vôtê kə du êrû.

²⁵ «Kandää, yiya əgblə koshe nə sê pə mâ lə kəndi. Alɔ ênê tshə sê kə gu nə ə ndô trô də anda nə kɔ, tshə sê kə dji azü ênê əndje sê kə vi ətshi ə sê kə vi tê əndje kɔ. ²⁶ Tshə ê ɛbɛ əyikosəra bale ə yû ətshə ə pa: “Ərə yekɔ kə mbrê?” ²⁷ Əyikosəra nə pâ kə ətshə ə pa: “Aye zə kə do tê ye â gû â abä zə wô pagra əjerɔ mbrə ətshə, mbrə ênê tshə sôtê ye də êrê akwa ye.” ²⁸ Yiya əgblə koshe nə mâ əkɔ ə wêra tê ye ndə kə li gâ lə anda nə. Abä nə wûtu ə pâ kə ətshə ə pa tshə li gâ lə anda. ²⁹ Bale, tshə kîrə əpu kə abä nə ə pa: “Wü-a! Lə êngû ngbatshe dê mə sə kə wu əyo ə sə kə ma kosəra kə ɛbɛ. Alɔ bale, mə wêra tê əmə wêra tê əpu ama zə bale ne. ɛbɛ alɔ bale, bə zâ ɛbɛ aya yabru zâ kə əmə ndə kə pa mə wo ətshə ä də agbɔbəngâ əmə du êrû ne. ³⁰ Bale, alɔ ênê iri zə səye yî kumu ye, ətshə ênê tshə ndî aərə nê zə nê tê äwä aəmbɾu ayashe kɔ, bə wô pagra əjerɔ mbrə ətshə!” ³¹ Abä nə pâ kə ətshə ə pa: “Əgblə nê əmə, a də aəmə kə sə koye alɔnê, aərə nê əmə nê sə tə ɛnê zə. ³² Bale, ə lî ndə kə pa a mbrə sandaga ə du êrû, mbrə ênê aye zə səye, tshə tshû gâ ye â she kɔ, tshə yû gâ ye â a sôtê ye kɔ.”»

Əyikosəra ênë tshə ma ərə də äwänə

16 Jezu pâ ndje kə atrawaya nê ye ə pa: «Əbə koshe kə sə də aərə ngbatshe sê je ênë tshə sê də əbə awobata aərə nê ye. Bale, azü nê ə pâ kə ətshə ə pa: “Awobata aərə nə sə kə ndi aərə nê zə nə.” ² Bale, tshə ê ətshə ə pâ kə ətshə ə pa: “Əpu yeko dê mə dji də əiri zə rəko? Yisê äwä ênë bə mbrê də aərə nê əmə nə kə əmə, mbrə ênë bə sə sə kə daka pə tə awobata aərə nə əmə ne!” ³ Awobata aərə nə pâ mâ tê ləsu ye ə pa: “Ênë âgbô əzü nê əmə sə kə grə əmə tê kosəra nê ye nə kə, mə sə kə mbrə atâ â sə kə? Mə sə sə də awlra kə djo kəndi ne, kə e ətshe ndə ərə, gana nə mbrə əmə mbrə. ⁴ Mə wûsê ərə ênë mə sə kə mbrə nə kə gâ ye ndə kə pa azü wəra əmə tə êrônə lə anda nê əndje alə ênë əndje grə əmə tê kosəra nê əmə nə.” ⁵ Bale, tshə ê azü bale bale ênë ködä nê âgbô əzü nê ye nə sê lə kumu əndje kə. Tshə pâ kə angbulî əzü nə ə pa: “Ködä nê âgbô əzü nê əmə sə lə kumu zə vəkə?” ⁶ Tshə kîrə əpu kə ətshə ə pa: “Tuku kâdâ zazü bale.” Awobata aərə nə pâ kə ətshə ə pa: “Fraka ködä nê zə kə səye, sə gâ tū katshä ə tã morofo.” ⁷ Tshə pâ kwatêye kə əbə ata nə ə pa: “Əbə, ködä nê zə sə vəkə?” Tshə kîrə əpu ə pa: “Sake êlê gbandja zazü bishi də morofo.” Awobata aərə nə pâ kə ətshə ə pa: “Fraka ködä nê zə kə səye, tã zazü bishi.” ⁸ Âgbô əzü nê awobata aərə nə ênë tshə wusê kə bata aərə wu tə êrônə ne kə, gâmba ətshə mbrə ênë tshə mâ ərə nê ye tê äwä kə tegbo kumu ye. Mbrə ênë azü tshepashə səye sə kə mbrə ərə kə angâ əndje tê äwä kə tegbo kumu əndje ə rô azü nê Ndjapä ênë əndje sə tə azü âyîəwo kə.»

Əbə əzü lî lî ndə kə vrə Ndjapä gâ ndə ngendja äwä bale ne

⁹ «Ənê əmə, mə pa kə e, e kö aərə tshepashə səye ə mä gbəbəngâ də nə də azü ndə kə pa alə ênë aərə nə â nglô tê e gâ ye, Ndjapä sə kə wəra e tə êrônə lə anda ênë ə sə kə sə pə pii kə. ¹⁰ Əzü ênë tshə sə tə êrô awobata aaya aərə, tshə sə kə sə ndje tə êrô awobata əgbro aərə. Əzü ênë tshə sə sə tə êrô awobata aaya aərə ne, tshə sə sə kə sə ndje tə êrô awobata əgbro aərə ne. ¹¹ Rəko, kədə e sə sə tə âêrô aawobata aərə tshepashə səye ne,

əde kə sə kə ko adjatra aərə nə kə e? ¹² Kədə e sə sə tə aêrê aawobata aərə nê ëbê ata əzü ne, əde kə ko aərə ênê ə sə tə ənê e kə kə e?

¹³ «Ëbê əyikosəra bale li li ndə kə pa tshə ma kosəra kə aāgbô azü bishi ne. Mbrə ênê tshelə ye sə kə yində ëbê nə bale ə wəra tē ye tē bale nə wala tshə sə kə tō popo ëbê nə bale â sə kə wu bale nə tə amba əzü lə ala ye. E li li ndə kə pa e vro Ndjapă də ngendja äwä bale ne.»

Alabö aəpu nê Jezu

(Matic 11.12-13; 5.31-32; Markə 10.11-12)

¹⁴ Alə ênê Afariza djî ndje əpu ênê Jezu pā kə, əndje mō ətshə də amō mbrə ênê tshelə əndje yîndə ngendja wââ. ¹⁵ Jezu pā kə əndje ə pa: «E-e, e sə tə azü ênê e yində kə sə tə êrê nê lə ala azü, bale, Ndjapă wûsê aərə ênê ə sə tē ləsu e kə gâ ye. Mbrə ênê ərə ênê ə sə tə āgbô ərə lə ala azü, Ndjapă wu ənê ye tə əmbru ərə lə ala ye.

¹⁶ «Āgbô əpu nê Mayizə də əpu nê aawopandəma Ndjapă yîsê äwä kə azü urred ndjə gâ tē alə Zââ Batistə. Ə vôtê nə tē tsheki Zââ Batistə nə, əndje yîsê Êrê Əpu Əgongərə nê Ndjapă, â əzü bale bale sə kə mbrə awlra ndə kə li gâ lə nə. ¹⁷ Tshelafô də ashə sə kə ro kə tə amba ərə, bale ə sə sə kə sə tə amba ərə ndə kə pa ëbê djoklō aya ənü ngrowô lə āgbô əpu ro ne.

¹⁸ «Koshe ênê tshə grō əwə nə â za ëbê ata nə, kandäă, tshə mâ nyaka gâ ye. Koshe ênê tshə za ëbê yashe ênê äkō nə grō ətshə gâ ye kə, kandäă, ətshə ndje, tshə shô də əwə əzü gâ ye.»

Əyirishi gâ ndə Lazarə

¹⁹ «Ëbê koshe tə əyirishi sê je, ênê tshə yî kutê aêrê aləba ênê ndogō nə gbô tə bandanə kə. Alonô, tshə sê kə zi kutê êrê ərə ə sê kə lə êrû. ²⁰ Ëbê əyiəyo ênê əiri ye kə dâ Lazarə kə, ênê aəku zâ tshekotê ye nō kə, sê kə sho alonô gâ lə manda nê əyirishi səkō. ²¹ Tshə sê kəmə də əgo kə zi akutru arəgo ênê ə yô gâ tū alə ênê əyirishi nə sê kə zi ərə nə kə, äwä kə sôtê nə gûta gû ne. Ayavro ndje sê kə na ə lâ tshela aəku nê ye nə. ²² Ndə ëbê alə, əyiəyo nə tshû, atrawaya nê Ndjapă zâ ətshə ə gû də ətshə mâ

ngotê Abraamo. Əyirishi nə tshû ndje, əndje shî ətshə. ²³ Mâ əsê akuzu nə, əyirishi nə wû əyo tə bandanə. Tshə lîshi gâ lafə ə wû Abraamo ngrê gâ ndə Lazarə gâ ngotê ye. ²⁴ Bale, tshə tâ rîwâ ə pa: “Abä, Abraamo, wü əyo əmə ə wlä Lazarə ndə kə pa tshə yi mato kəna ye lə əngû ə ta gâ pâ tima əmə ndə kə pa ə ziti, mbrə ênë mə sə kə wu əyo tə bandanə lə ala əwo səye.” ²⁵ Bale, Abraamo nə pâ kə ətshə ə pa: “Əgblə, lî tshelə zə ə pa leme-e mâ pâ ashə, bə sôtê aərə nê zə gâ ye â Lazarə ənê ye wû əyo. Kpəsəye, əyo nê ye nglô kotəye gâ ye, bale, əbə, bə sə kə wu əyo. ²⁶ Gâ pâ nə kwatəndje, əbə əgerə kudû ênë ə lî wâa kə sə lə takpa tē əzê də a-e â äwä ndə kə pa azü djoko ndə ä ênë əndje yində kə na gâ ndə e kə guta gu ne. Äwä ndje ndə kə pa əbə əzü djoko ndə e na gâ ndə ä guta gu ne.” ²⁷ Əyirishi nə pâ: “Abä, Abraamo, rəkə, mə tegbə ənü zə, wlä Lazarə mâ lə anda nê abä əmə, ²⁸ mbrə ênë, mə sə də alaye əmə mindû. Tshə nă ə pâ əpu kə əndje kanika əndje na na ndje gâ əsê kə wu əyo səye ne.” ²⁹ Abraamo nə kîrə əpu ə pa: “Alaye zə sə də afraka nê Mayizə də ənê aawopandəma Ndjapă, əndje dji əpu nê əndje!” ³⁰ Əyirishi nə pâ: “Bale ne, abä Abraamo, kədə əbə əzü lə takpa tē akuzu kə na gâ tē əndje, əndje sə kə tshi äwä angbrə kə mbrə tē əndje tū.” ³¹ Abraamo nə pâ kə ətshə ə pa: “Kədə əndje dji əpu nê Mayizə də ənê aawopandəma Ndjapă dji ne, əndje sə sə kə yində əpu nê əbə əzü bale ne, əzü nə â sê kəmə tə əzü ênë tshə shê lə takpa tə akuzu.”»

Əpu gâ pâ nyaka

(Matiə 18.6-7,21-22; Markə 9.42)

17 Jezu pâ kə atrawaya nê ye ə pa: «Aərə ênë ə sə kə ma ndə kə pa azü te gâ lə nyaka mbrə nə kə sə kə sə je alonê. Bale, əyo gâ pâ əzü ênë tē äwä ye əbə ngâ nə sə kə te gâ lə nyaka! ² Ə sə tə êrînə mbrə ətshə ndə kə pa əndje i əgerə əkpə gâ tē əgu ye ə wli ətshə də nə gâ lə əngû angbrə ə rô ndə kə pa tshə mbrə əbə aya əgblə səye bale te gâ lə nyaka. ³ E bāta tē e tē äwä kə mbrə tē e!

«Kədə aye zə kə mbrə əbə əmbrə ərə kə əbə, pâ ndə nə kə ətshə kpə lə ala ye. Kədə tshə tshi äwä nə tū, gbä tshelə ködä nyaka nə lə kumu

ye. ⁴Kədä tshə â mbrə nyaka kə əbə äwä mindû amanə bishi lə əlo bale â kədä tshə â kpe ndje äwä mindû amanə bishi gâ tê zə â pa kə əbə ə pa: “Mə kâtê äwä nə gâ ye”, gbä tshelə ködä nyaka nə lə kumu ye.»

Awlra ləsu

(Mati 17.19-20)

⁵Azü-awla nə pâ kə Âgbô Əyingerə nə ə pa: «Mbrə ndə kə pa ləsu ä gerə!» ⁶Âgbô Əyingerə nə kîrə əpu ə pa: «Kədä ləsu e â sê kəmə teashe mata êndjî ayo ênë əiri nə kə dê mutardə ênë ə sê teashe kə â e pa kə ayo səye ə pa: “Äfə də əshe zə nê ə kă ndji mâ la êngû əngbrü” ə sê kə dji əpu ama e.»

Atrawayə nê Jezu sə tə aamba alayikosəra

⁷«Əde lə takpa tê e dê tshə sə də əbə əyikosəra ênë tshə sə kə djo kəndi wala tshə sə kə bata aagia â tshə â to mâ lə kəndi â gu, tshə sə kə pa kə ətshə ə pa: “Nä katshä ə sê gâ tū ə zî rəgo?” ⁸Bale, tshə sə kə pa kə ətshə ə pa: “Fä rəgo kə əmə ə yî əbə ləba kpî ə kö rəgo nə kə əmə, mə zi ərə ə ndju ərə kanika bə zi ənê zə ərə nə ə ndju ərə nə.” ⁹Tshə sə kə za mərshe kə əyikosəra nə mbrə ênë tshə ma ərə ênë əndje zâ ama kə ətshə ndə kə pa tshə mbrə kə a?

¹⁰«E-e, äwä bale ndje, alə ênë e mbrə aərə nê ênë əndje zâ ama kə e ndə kə pa e mbrə nə kə, e pa: “Ä sə tə aamba alayikosəra, ä mbrê kutê ərə ênë ä lî ndə kə mbrə nə kə gâ ye.”»

Jezu grə bromə tê azü morofo

¹¹Ênë Jezu sê kə na na ye mâ Jeruzalamə kə, tshə rô lə aama ashə aəgə Samari də Galile. ¹²Alə ênë tshə yî kumu ye gâ lə əbə aya əgə, alayibroma morofo nê ə tē ətshə. Əndje kâ ngrû tê ye ə tâ rāwā ə pa: ¹³«Jezu, Âgbô

Əzü, wü əyo ä!» ¹⁴ Tshə wû əndje ə pâ kə əndje ə pa: «E nă ə mă tâ e kə aawotokrə əndje wu akwa e.^a»

Alə ênə əndje sê kə na na ye kə, bromə nə kâtê əndje gâ ye. ¹⁵ Əbə nə bale lə takpa tâ əndje wûsê nə ə pa bromə nê alane kâ gâ ye kə, tshə dô tâ ye ə nă ə mbê Ndjapă tə âgbê. ¹⁶ Tshə tē gâ tshekudu Jezu ə zâ kumu ye su ashə ə zâ mərshə kə ətshə. Tshə sê tə əbə əzü əgə Samari. ¹⁷ Bale, Jezu zâ əpu ə pa: «Ə dê əndje morofo nê dê bromə nê əndje nə nglê kə ne a? Bale, êdû əndje mindû amanə vəna sə kotâ a? ¹⁸ Əbə əzü ndə kə pa tshə do tâ ye ndə kə mbe Ndjapă guta gu ne, kutê tshângâ səye bale a?» ¹⁹ Mandânə, Jezu pâ kə əzü əgə Samari nə ə pa: «Ăfə ə gü na ye, ləsu zə shê əbə lə kuzu gâ ye.»

Əgəngerə nê Ndjapă wûtu koye gâ ye

²⁰ Afariza yû Jezu ə pa: «Gorə dê Ndjapă sə kə ma Əgəngerə nê ye?» Tshə kîrə əpu kə əndje ə pa: «Əgəngerə nê Ndjapă sə sə tə ərə ênə ə wutu əzü ə wu də ala ye ne. ²¹ Əzü bale sə sə kə pa nə ə pa: “Ə tə kə sə mâtəye” wala “Ə tə kə sə mâko-e” ne. Mbrə ênə Əgəngerə nê Ndjapă wûtu gâ lə takpa tâ e gâ ye.»

Əlo kə gu Əgblə nê Əzü

(*Matiə 24.23-28,37-41*)

²² Mandânə, tshə pâ kə atrawaya nê ye ə pa: «Əbə alə sə je ênə e sə kə sə də əgo kə wu Əgblə nê Əzü â sə kəmə mbrə kutê əlo bale, e sə sə kə wu ətshə bale ne. ²³ Əndje sə kə pa kə e ə pa: “Tshə sə mâtəye” wala “Tshə sə mâko-e.” Bale, e nă nă mâ je ne, e ză äwä əndje ză ne. ²⁴ Mbrə ênə, mata kə sro yavri ênə â srô ə kpe ndjə mâ budu nə kə, əlo kə gu Əgblə nê Əzü sə kə sə ndje äwä bale rə. ²⁵ Bale, angbulînə, tshə lî ndə kə wu əyo tə bandanə, tshelə azü tshe kpəsəye sə kə wərə tâ əndje tâ ye. ²⁶ Ərə ênə

^a 17.14 Mă ndə Ajuwufu, kədə bromə â kâtê əzü gâ ye, aawotokrə kə lî ndə kə pa nə ə pa bromə nə kâtê ye tə djatra əpu gâ ye.

ə wûtu leme-e tâ alɔ Nɔwe kɔ, ə sə kə wutu nə äwä bale tâ ɔlo Əgblə nê Əzü. ²⁷ Leme-e, azü sê kə zi ərə ə sê kə ndju ərə, akoshe də ayashe kô tâ ɛndje ɯrrr gâ tâ ɔlo ênê Nɔwe lî gâ lə bato. Əgerə yavri nî, êngû sû ə zâ tshepashɔ nî â wô azü nə nî.^a ²⁸ Ərə nə sə kə wutu nə mata ênê ə wûtu leme-e tâ alɔ Lɔtə kɔ. Leme-e, azü sê kə zi ərə ə sê kə ndju ərə ə sê kə yɔ aərə ə sê kə ka aərə ə sê kə djo kəndi ə sê kə mbrə anda, ²⁹ bale, alɔ ênê Lɔtə wûtu lə əgɔ Sɔdɔmə, Ndjapä wlâ əwo də abadja ênê əwo sê tâ nə kɔ mâ lafɔ gâ pâ azü nə mata yavri â ə wô ɛndje nî.^b ³⁰ Ərə nə sə kə sə ndje äwä bale rə tâ ɔlo ênê Əgblə nê Əzü sə kə yi kumu ye lə âyî ye kɔ.

³¹ «Tâ alɔ nê səkɔ, əzü ênê tshə sə gâ pâ anda, tshə jê jërə ndə kə pa tshə kɔ aərə nê ye ênê ə sə pə mâ lə anda kɔ ne; äwä bale, əzü ênê tshə sə ndje mâ lə kəndi, tshə dö tâ ye dö gu nə gâ lə manda ne. ³² E lî tshelə e gâ tâ ərə ênê ə wûtu gâ tâ əwɔ Lɔtə kɔ. ³³ Əzü ênê tshə pra äwä ndə kə bata əwu ye, tshə sə kə tshu nə ngâ, bale, əzü ênê tshə sə trô ndə kə tshu mbrə əmə, tshə sə kə sə tə sorô. ³⁴ Mə pa kə e: də tsheləbu nə səkɔ azü bishi sə kə sho gâ pâ klungbɔ bale, ɛndje sə kə za əbə nə bale ə katə bale nə. ³⁵ Ayashe bishi ênê ɛndje sə kə tɔ ərə kpə əsə nə bale kɔ, ɛndje sə kə za əbə nə bale ə katə bale nə. [³⁶ Akoshe bishi ênê ɛndje sə kə sə mâ lə kəndi, ɛndje sə kə za əbə nə bale ə katə bale nə.]^d ³⁷ Atrawaya nê Jezu nə yû ətshə ə pa: «Âgbô Əyîngerə, ərə səye sə kə wutu kotă a?» Tshə kîrə ərəpə kə ɛndje ə pa: «Tâ ətshə ênê əko agia sə tâ nə kɔ dâ amɔlɔ sə kə ngbo tâ ɛndje tâ nə.»

Əpə nê əmbrə əyîngbanga də yashe koya

18 Jezu pâ ərəpə kəwû kə atrawaya nê ye ndə kə yisə nə kə ɛndje ə pa, ɛndje yu Ndjapä alɔnô, ɛndje katə kə yu ətshə ka ne. ² Tshə pâ kə ɛndje ə pa: «Əbə əyîngbanga sê je lə əbə gala, ênê tshə kpê rawa Ndjapä kpê ne ə kpê rawa əbə əzü kpê bale ne. ³ Əbə yashe koya sê je ndje lə gala nə, ênê tshə nâ alɔnô ə pâ kə ətshə ə pa: “Wä ngbanga lə

^a 17.26-27 Wu Vɔtə 6.5-22; 7.1-23.

^b 17.28-29 Wu Luk 10.12; Vɔtə 19.1-29.

^d 17.36 Əpə səke sə sə lə labə afraka nê Ndjapä də ama grakə ne.

takpa tê ä dä äyïəpə nê əmə.” ⁴ Äwä ngbatshe, tshə yîndə nə yî ne. Bale, mandânə, tshə pâ mâ tê ləsu ye ə pa: “Djatra əpə, mə kpe rawa Ndjapä kpe ne ə kpe rawa ëbë əzü kpe bale ne, ⁵ bale, mbrə ênë yashe koya səye sə kə toworo əmə, mə sə kə wa tshelə ngbanga nê ye ndə kə pa tshə na na alɔnɔ ə ka kumu əmə ne.” ⁶ Ägbô Əyîngerə nə pâ kwatêye ə pa: «E djï əpə ênë əmbrə əyîngbanga səkɔ pâ kɔ! ⁷ Ndjapä sə sə kə wa tshelə ngbanga nê azü ênë tshə kê əndje gâ ye kɔ, ênë əndje ki kə ətshə alɔnɔ kɔ ne a? Tshə sə kə ka ə ka ɯrrr â kirə əpə kə əndje a? ⁸ Mə pa kə e: tshə sə kə wa tshelə ngbanga nê əndje diawû. Bale, alɔ ênë Əgblə nê Əzü sə kə yi kumu ye, tshə sə kə sɔtê azü ênë əndje sə dä ləsu kɔ pâ ashɔ səye a?»

Fariza dä aworɔ ngendja lapɔ

⁹ Tshə kwatêye ə pâ əpə kəwû səye mbrə alabë azü ênë əndje wu ə pa alane sə tə aêrê azü lə ala Ndjapä, ênë ə wu angâ əndje tə aamba azü lə ala əndje kɔ. Tshə pâ: ¹⁰ «Azü bishi nâ mâ lə Anda Ndjapä ndə kə yu Ndjapä. Əbë nə bale sê tə Fariza â bale nə sê tə aworɔ ngendja lapɔ. ¹¹ Fariza nə kâ gâ lafɔ ə yû Ndjapä mâ lə ye ə pa: “Ndjapä, mə za mərshe kə əbə mbrə ênë mə sə sə mata êdû azü ênë əndje sə tə alayiangba dä alayïəmbrə ərə kɔ ə sə tə aawopra alawɔ angâ əndje dä aläkɔ angâ əndje kɔ ne. Mə za mərshe kə əbə mbrə ênë mə sə sə ndje mata aworɔ ngendja lapɔ səye ne. ¹² Mə sə kə ru tshelə əmə tê rəgo äwä bishi lə dəmashe bale. Mə sə kə ko dimə aərə ênë mə sɔtê nə kɔ nê.” ¹³ Bale, aworɔ ngendja lapɔ nə kâ ənê ye ngrû ə yî yîndə kə lishi gâ lafɔ ne. Tshə kô kəna ye gâ ndə əgə ye ə pâ: “Ndjapä, wü əyo əmə, mə sə tə əyinyaka.” ¹⁴ Jezu pâ kwatêye ə pa: «Mə pa kə e: alɔ ênë aworɔ ngendja lapɔ nə gû na ye gâ ndə ye kɔ, tshə sê tə êrê əzü lə ala Ndjapä ə rô Fariza səkɔ. Mbrə ênë əzü ênë tshə mbrə tê ye tə ägbô əzü, əndje sə kə mbrə ətshə tə əngə əzü, əzü ênë tshə mbrə tê ye tə əngə əzü, əndje sə kə mbrə ətshə tə ägbô əzü.»

Əgəngərə nə Ndjapə sə mbrə azü ênə əndje sə mata aneshe

(*Matic 19.13-15; Markə 10.13-16*)

¹⁵ Azü nâ ndje də aəngê aneshe kə Jezu ndə kə pa tshə goro əndje. Ênə atrawaya wû ərə sê rəkə, əndje ngâ kə azü nə. ¹⁶ Bale, Jezu pâ əndje e əndje â pâ əpu ə pa: «E kâtê aaya aneshe əndje na gâ tê əmə! E kănga äwä kănga tê əndje ne. Mbrə ênə Əgəngərə nə Ndjapə sə mbrə azü ênə əndje sə mata əndje kə. ¹⁷ Djatra əpu, mə pa kə e: əzü ênə tshə yində Əgəngərə nə Ndjapə nə yi mata aya əgblə ne, tshə sə sə kə li gâ lə nə bale ne.»

Əbə əyi kə sə də aərə gâ ndə Jezu

(*Matic 19.16-30; Markə 10.17-31*)

¹⁸ Əbə ägbê əzü yû Jezu ə pa: «Êrê awoyisê ərə, ərə yekə dâ mə li ndə kə mbrə nə ndə kə sôtê sorô nə alonê?» ¹⁹ Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Mbrə yekə dâ bə ê əmə tə êrê əzü kə? Əbə əzü bale sə sə tə êrê əzü ne, kutê Ndjapə tshî. ²⁰ Bə wusê aəpu ênə ə sə lə ägbê əpu nə Mayizə kə gâ ye ênə ə pa: “Pä prä əwə əzü wala äkê əzü ne, wö əzü wö ne, zî angba zî ne, pä pä əterə gâ lə kumu ngâ zə ne, lü abä zə də əyi zə.”^a ²¹ Ägbê əzü nə pâ kə ətshə ə pa: «Mə vêtê kə bata aəpu sê nê pə lə mōdō tê əmə.» ²² Ênə Jezu djî əpu səkə, tshə pâ kə ətshə ə pa: «Əbə ərə bale kə sə pə ndə kə pa bə mbrə nə: kă aərə nə zə nê ə krü tshelə ngendja nə tê alayïəyo kə ə sôtê aərə mâ lafo-e. Mandânə, nă gâ əmə ə ză äwä əmə.» ²³ Alə ênə tshə djî əpu səkə, əyo sê tə losu ye tə bandanə, mbrə ênə tshə sê də aərə ngbatshe.

²⁴ Jezu wû ə pa əyo sê tə losu ye tə bandanə ə pâ əpu ə pa: «Kə li aawosə də aərə ngbatshe gâ lə Əgəngərə nə Ndjapə gbə ə gbə. ²⁵ Kə li əyirishi gâ lə Əgəngərə nə Ndjapə gbə ə rô kə ro agia ênə əndje djî əiri ye ə pa shamo^b kə lə əgro swa.» ²⁶ Azü ênə əndje djî əpu səkə pâ: «Bale, əde kə li ndə she lə kuzu?» ²⁷ Jezu kîrə əpu ə pa: «Ərə ênə azü li li ndə kə mbrə nə ne, Ndjapə li ndə kə mbrə nə.»

^a 18.20 Wu Wutu 20.12-16; Əpu 5.16-20.

^b 18.25 Wu foto nə lə Mar 10.25.

²⁸ Piarə pā: «Wü-a! Ä tshî aərə nê ä nê tū gā ye â za äwä zə kə.» ²⁹ Jezu kîrə əpə kə əndje ə pa: «Djatra əpə, mə pa kə e: əzü ênê tshə tshî anda nê ye wala əwə nə wala alaye nə wala abä nə də əyi nə wala aləvu nə tū mbrə Əgəngerə nê Ndjapä, ³⁰ tshə sə kə sətê aərə ngbatshe ə ro pā nə kpəsəye ə sə kə sə tə sorô piiii tē alə ênê ə sə kə na gu nə mandā nə kə.»

Jezu pa əpə kwatəye ə pa əne sə kə tshu â she

(Matiə 20.17-19; Markə 10.32-34)

³¹ Jezu kô atrawaya nə morofo amanə bishi gā ngotê ye ə pā kə əndje ə pa: «E wü-a! A sə kə na mâ Jeruzalamə, aəpə nê ênê aawopandəma Ndjapä tā gā lə fraka gā pā Əgblə nê Əzü kə, ndəma nə sə kə wutu nə. ³² Əndje sə kə za ətshə gā lə kəna azü ênê əndje wusê Ndjapä wu ne kə, əndje sə kə mə ətshə ə gi əyo tē ye ə ku ngrusu gā tē ye. ³³ Əndje sə kə da ətshə də djakwa, mandānə, əndje sə kə wo ətshə. Tē vətə əlo nə, tshə sə kə she nə.» ³⁴ Bale, əndje djî tshelə əpə sê djî bale ne, tshelə âdā əpə səko zā tē ye wū tē əndje gā ye. Əndje wūsê âdā əpə nə ênê Jezu yîndə kə pa nə kə wū ne.

Jezu grə rəka tē əbə əyībula mâ Jerikə

(Matiə 20.29-34; Markə 10.46-52)

³⁵ Alə ênê Jezu ndô trö də Jerikə kə, əbə əyībula sê gā tū gā ndū äwä ə sê kə e ətshe ndə aərə. ³⁶ Tshə djî tshema êkpū azü nə ênê əndje sê kə ro nə kə ə yū ətshe ə pa: «Ərə yekə kə sê?» ³⁷ Əndje pā kə ətshə ə pa Jezu, əzü əgə Nazaratə kə ro kə. ³⁸ Bale, tshə tā rāwā ə pa: «Jezu, İri Davidə, wü əyo əmə!» ³⁹ Azü ênê əndje sê gā ətshinə kə ngā kə ətshə ndə kə pa tshə ngbo ama ye gā tē nə, bale, tshə tā rāwā nə kwatəye rô pā nə ə pa: «İri Davidə, wü əyo əmə!» ⁴⁰ Jezu kâ ə zā ama ə pa əndje na də ətshə. Alə ênê tshə nā trö də ətshə gā ye kə, Jezu yū ətshə ə pa: ⁴¹ «Bə yîndə nə ə pa mə mbrə yekə kə əbə?» Tshə kîrə əpə ə pa: «Âgbô Əyîngerə, mə yîndə kə lishi!» ⁴² Jezu pā kə ətshə ə pa: «Lishi! Ləsu zə shê əbə lə kuzu gā ye.»

⁴³ Kɛ pə kôto səkɔ, tshə vôtê kə lishi ə zâ äwä Jezu nə ə mbê Ndjapă. Êkpû azü nə nê wû ərə səkɔ, ɛndje mbê ndje Ndjapă nə.

Jezu gâ ndə Zashe

19 Alb ênê Jezu lî gâ lə gala Jerikɔ nə kɔ, tshə sê kə ro lə gala nə. ² Êbê koshe sê je ênê ɛiri ye kə dê Zashe ênê tshə sê tə âgbô əzü nê aaworɔ ngendja lapɔ ə sə tə əyirishi kɔ. ³ Tshə prâ äwä ndə kə wu ə pa Jezu sə tə ɛde. Äwä ndə kə wu ətshə gûta gû ne mbrə êkpû azü nə, mbrə ênê Zashe sê tə ɛndö əzü. ⁴ Tshə kpê mâ ətshinə ə ô gâ lə ɛbê ayo ênê ɛndje djî ɛiri nə sikomɔrə kɔ, mbrə ênê Jezu sə kə ro tê äwä səkɔ. ⁵ Alb ênê Jezu wûtu gâ tê ətshə səkɔ, tshə lîshi gâ lafɔ ə pâ kə ətshə ə pa: «Zashe, jêrə katshä! Mbrə ênê kpəsəye, mə sə kə sho mâ lə anda nê zə.»

⁶ Zashe nə jêrə katshä ə wêra ətshə də êrû tê lɔsu ye. ⁷ Azü nê ênê ɛndje wû aərə səkɔ, ɛndje pâ tê Jezu nə ə pa: «Jezu nâ ə shô mâ ndə ɛbê əyinyaka!»

⁸ Bale, Zashe nə kâ gâ lafɔ ə pâ kə Âgbô Əyingerə nə ə pa: «Âgbô Əyingerə, mə sə kə kru tshelə aərə nê əmə kpə êgrû nə ə ko ɛbê nə kə alayïəyo. Kədə mə kô ngendja nê ɛbê əzü tê äwä ɛterə, mə sə kə ko ɛndə nə kə ətshə äwä vəna.» ⁹ Bale, Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Kpəsəye, Ndjapă she azü tshelə anda səye gâ ye, mbrə ênê Zashe sə ndje tə ɛbê ätä Abraamo. ¹⁰ Mbrə ênê Əgblə nê Əzü nâ ndə kə pra azü ênê ɛndje yû gâ ye kə ndə kə tshə ɛndje lə kuzu.»

Əpu nê alayikosəra vətə

(Matiə 25.14-30)

¹¹ Ênê azü sê kə dji əpu nê Jezu kɔ, tshə kwâtəye ə pâ ɛbê əpu kəwû, mbrə ênê tshə ndô trö də Jeruzalamə gâ ye, â azü nə pâ ɛnê ɛndje ə pa Əgɔngerə nê Ndjapă sə kə wutu nə katshä katshä səye. ¹² Bale, Jezu pâ kə ɛndje ə pa: «Êbê koshe sê je ênê alabä nə sə tə alayïngerə, tshə nâ na ye lə ɛbê əgɔ ngrû ndə kə pa ɛndje mbrə ətshə mâ je tə əyingerə ka tshə do tê ye ə gu. ¹³ Angbulîna ndə kə pa tshə ro, tshə ê alabê alayikosəra nê ye

morofo ə kô ngendja kə əzü bale bale ə pa kə əndje ə pa: “E kă də aərə ə sôtê əbê ngendja gâ pâ nă urred ka mə gu.” ¹⁴ Bale, azü əgə nê ye wêra tê əndje tê ye. Əndje wlâ alabê azü mandâ ye ndə kə pa kə ətshə ə pa: “A yində nă yî ndə kə pa koshe səye sə tə əyîngerə gâ pâ ä ne.”

¹⁵ «Alə ênê tshə dō tê ye ə gû, mandânə ênê tshə sê tə əyîngerə nă gâ ye kə, tshə ê alayîkosəra nê ye nă ênê tshə kô ngendja nă kə əndje kə ndə kə pa tshə wusê äwä ênê əzü bale bale prâ ngendja gâ pâ nă kə. ¹⁶ Angbulî əyîkosəra nă nă ə pâ: “Əyîngerə, mə sôtê ngendja äwä morofo gâ pâ ənê sê ênê bə kô kə əmə kə.” ¹⁷ Əyîngerə nă pâ kə ətshə ə pa: “Êrîna! Bə sə tə êrî əyîkosəra. Bə sə tə êrî əzü lə aaya aərə. Mə sə kə za əbə tə əyîngerə gâ pâ aəgə morofo.” ¹⁸ Bishi əyîkosəra nă nă ə pâ: “Əyîngerə, mə sôtê ngendja äwä mindû gâ pâ ənê sê ênê bə kô kə əmə kə.” ¹⁹ Əyîngerə nă pâ kə ətshə ə pa: “Əbə ndje, mə sə kə za əbə tə əyîngerə gâ pâ aəgə mindû.” ²⁰ Əbê ata əyîkosəra nă nă ə pâ: “Əyîngerə, ngendja nê zə kə səye, mə î də ama ləba â bâta. ²¹ Mbrə ênê awa zə mbrə əmə ə mbrə, bə sə tə əzü ênê bə gbə ndə aərə nê zə wââ, bə kə aərə tê ətshe ênê bə kô aərə kô gâ tê nă ne kə, bə kə angwa rəgo tê ətshe ênê bə lû ərə lû tê nă ne kə.” ²² Əyîngerə nă pâ kə ətshə ə pa: “Bə sə tə əmbrə əyîkosəra! Mə sə kə wa ngbanga gâ lə kumu zə lîndə əpu ama zə. Bə wusê nă ə pa mə sə tə awogbə ndə aərə, mə kə aərə tê ətshe ênê mə kô aərə kô gâ tê nă ne kə ə kə angwa rəgo tê ətshe ênê mə lû ərə lû tê nă ne kə. ²³ Bale, mbrə yekə dê bə kô ngendja nê əmə kô gâ tê əsê kə bata ngendja tê nă ne e? Mə â dō kəmə tê əmə rəke, mə sə kə kə kəmə də əbê ərə gâ pâ nă.” ²⁴ Mandânə, əyîngerə nă pâ kə azü nă ênê əndje sê je kə ə pa: “E ză ngendja nă lə kəna ye ə ză kə ətshə nă ênê tshə sə də nă äwä morofo kə.” ²⁵ Bale, əndje pâ kə ətshə ə pa: “Əyîngerə, tshə sə də ngendja äwä morofo gâ ye!” ²⁶ Tshə kîrə əpu ə pa: “Mə pa kə e: əzü ênê tshə sə də ərə, əndje sə kə za əbê nă gâ pâ nă kə ətshə. Əzü ênê tshə sə sə də ərə ne, əndje sə kə za aya ərə ênê tshə sə də nă kə tê ye. ²⁷ Kă ə dê ənê alayîkowə nê əmə ênê əndje yîndə nă yî ə pa mə sə tə əyîngerə gâ pâ əndje ne kə, e nă də əndje kpə ətshi əmə kotəye ə wă angrə əndje.” ²⁸ Mandânə ênê Jezu pâ əpu səkə, tshə tē gâ ətshi êkpû azü nă ə nă mâ Jeruzalamə.

Jezu li gâ lə Jeruzalamə

(*Matic 21.1-11; Markə 11.1-11; Zââ 12.12-19*)

²⁹ Alɔ ɛnɛ Jezu ndô trô də tshelagɔ Betəfaje də Betani, mâ tɛ kaga aayɔ ɛnɛ ɛndje ɛ ɔ pa ɔlivə kɔ, tshə wlâ alabə atrawayə nê ye bishi ³⁰ ɔ pâ kə ɛndje ɔ pa: «E nâ mâ lagɔ ɛnɛ ɔ sə ɛtshi e kɔ. Alɔ ɛnɛ e li gâ lagɔ nə, e sə kə sɔtê ɛbɛ aya kunda ɛnɛ ɛndje dū ɛtshə, ɛnɛ ɛbɛ ɛzū bale te te pa ɔ o gâ pâ ye ne kɔ, e wɔrə ɛtshə ɔ gū də ɛtshə mâtaye. ³¹ Kədə ɛbɛ ɛzū kə yu e ɔ pa: “E sə kə wora ɛtshə ndə yekɔ?”, e pâ kə ɛzū nə ɔ pa: “Âgbô Ɛyingerə yində ye.”»

³² Atrawayə nə ɛnɛ Jezu nə wlâ ɛndje kɔ rô ɔ sɔtê aərə nə mata ɛnɛ tshə pâ ndə nə kə ɛndje kɔ. ³³ Ɛnɛ ɛndje sê kə wora aya kunda nə kɔ, alayinga kunda nə yū ɛndje ɔ pa: «E wora ɛtshə ndə yekɔ?» ³⁴ Ɛndje kîrə ɛpu ɔ pa: «Âgbô Ɛyingerə sə də ɛgo ye.» ³⁵ Ɛndje gū də kunda nə kə Jezu nə ɔ kô aləba nê ɛndje gâ pâ kunda nə â zâ Jezu nə gâ pâ ye. ³⁶ Alɔ ɛnɛ tshə sê kə ro nə kɔ, azū nə sâka aləba nê ɛndje gâ ala äwä nə. ³⁷ Ɛnɛ Jezu ndô trô də Jeruzalamə ɔ sê kə jerə tɛ kaga aayɔ ɔlivə nə kɔ, ɛkpû atrawayə nê sə də âgbô êrû tɛ lɔsu ɛndje â vɔtê kə mbe Ndjapă tə âgbô, mbrə aərə ɛlū ɛnɛ ɛndje wū kɔ. ³⁸ Ɛndje pâ:

«Ndjapă tō ngwarə gâ pâ ɛyingerə,
ɛtshə ɛnɛ tshə na də ɛiri Ɛyilingū kɔ.

Tshe sə bla mâ lafɔ,

a mbə Ndjapă ɛnɛ tshə sə mâ ngâ lafɔ kɔ!»^a

³⁹ Alabə Afariza ɛnɛ ɛndje sê lə ɛkpû azū nə kɔ pâ kə Jezu nə ɔ pa: «Awoyisê ərə, ngâ kə atrawayə nê zə ɛndje sə ngboo!» ⁴⁰ Tshə kîrə ɛpu kə ɛndje ɔ pa: «Mə pa kə e, kədə ɛndje sə ngboo, aəkpū sə kə ta rāwâ!»

Jezu ki mbrə Jeruzalamə

⁴¹ Alɔ ɛnɛ Jezu ndô trô də Jeruzalamə gâ ye kɔ, tshə wū gala nə ɔ kî mbrə nə ⁴² ɔ pâ: «Ɛbə ndje, kədə bə wūsê kəmə ərə ɛnɛ ɔ sə kə za blatshe

^a 19.38 Wu Ɛtsh 118.26.

kə əbə kpəsəye! Bale, kpəsəye, ərə nə zâ tē ye wû tē zə gâ ye. ⁴³Alc sə kə na gu nə ênē alayikowə nə zə sə kə kla əbə ə kpe dji ndu zə tshakpa ə pro əbə gâ tē nə nê. ⁴⁴Əndje sə kə na pā zə, əbə də azü nê zə. Əndje sə sə kə katē əbē əkpə gâ pā əbē ngā nə ne, mbrə ênē bə wûsê alc ênē Ndjapā nā ndə kə tshə əbə tē nə kə wû ne.»

Jezu grɔ aawoka aərə lə Anda Ndjapā

(Mati 21.12-17; Markə 11.15-19)

⁴⁵Jezu lî gâ lə Anda Ndjapā ə vôtê kə grɔ aawoka aərə ⁴⁶ə pā kə əndje ə pa: «Ndjapā pā: “Anda nê əmə sə tə anda kə yu Ndjapā lə nə.” Bale, e-e, e dô tə grokpə alayiangba.»^a

⁴⁷Alcnê Jezu sê kə yisê əpə lə Anda Ndjapā. Aâgbô azü nê aawotokrɔ də aawoyisê âgbô əpə nê Mayizə gâ ndə əgbro azü əgɔ nə prâ äwä ndə kə wo ətshə. ⁴⁸Bale, əndje wûsê äwä ərə ênē əndje mbrə ndə kə wo ətshə kə wû ne. Mbrə ênē azü nê yîndə kə dji kutê əpə lə ama ye.

Əde kə wlâ Jezu â tshə mbrə aərə rə kə?

(Mati 21.23-27; Markə 11.27-33)

20 Ndə əbē alc, Jezu sê kə yisê əpə kə azü lə Anda Ndjapā â sê kə mɸ Êrô Əpə. Aâgbô azü nê aawotokrɔ də aawoyisê âgbô əpə nê Mayizə gâ ndə aâgbô azü yî kumu əndje ²ə pā kə ətshə ə pa: «Pä kə ä, əde kə zâ äwä kə əbə â bə mbrə aərə səkɔ wala əde kə zâ ama kə əbə â bə mbrə aərə səkɔ?» ³Tshə kîrə əpə kə əndje ə pa: «Əmə ndje, mə sə kə yu e də əbē əpə. ⁴E pā kə əmə əde kə wlâ Zââ ndə kə pa tshə za batamo kə azü kə? Ndjapā wala azü?»

⁵Bale, əndje tēgbɔ kumu əndje ə pā lə takpa tē əndje ə pa: «Kədə a kîrə əpə ə pa: “Ndjapā kə wlâ Zââ”, tshə sə kə yu əzê ə pa: “Mbrə yekɔ dē e yîndə əpə nê ye nə yî ne kə?” ⁶Kədə a kîrə əpə ə pa: “Azü kə wlâ Zââ kə”, azü əgɔ nə sə kə gbo əzê də badja, mbrə ênē əndje wûsê nə ngā ə pa

^a **19.46** Wu Eza 56.7; Jer 7.11.

Zââ sê tə awopandəma Ndjapä.» ⁷ Bale, əndje kîrə əpu ə pa: «Ä wusê əzü ênê tshə wlâ Zââ nə kə wu ne.» ⁸ Jezu pâ kə əndje ə pa: «Əmə ndje, mə sə sə kə yisê əzü ênê tshə zâ ama kə əmə ndə kə mbrə aərə səko kə e ne.»

Alayikosəra kəndi ayə vinyə ênê əndje sə tə alayəmbərə ərə

(Matio 21.33-46; Markə 12.1-12)

⁹ Mandānə, Jezu pâ əpu kəwû səye kə əkpû azü nə ə pa: «Əbə koshe djô kəndi vinyə ə kâtê kəndi nə gâ lə kəna alabə aawodjo kəndi vinyə ə nâ ana lə əbə əgə ndə kə pa əndu ye di. ¹⁰ Ênê alə kə kə êlê vinyə nə lî gâ ye kə, tshə wlâ əbə əyikosəra nê ye bale kə aawodjo kəndi nə ndə kə pa əndje kə əsê ənê ye êlê vinyə nə kə ətshə. Aawodjo kəndi nə dâ ətshə ə grô ətshə də tshelə kəna ye yera ambanə. ¹¹ Əyînga kəndi nə kwâtəye ə wlâ əbə ata əyikosəra nə, əndje dâ ətshə ə gû ətshə ə grô ətshə də tshelə kəna ye yera ambanə. ¹² Tshə kwâtəye ə wlâ əbə vətə əyikosəra nê ye nə, əndje mbrê əku tê ye ə grô ətshə lə kəndi nə. ¹³ Əyînga kəndi nə pâ mâ tê ləsu ye ə pa: “Mə sə kə mbrə yekə? Mə sə kə wla iri əmə ênê mə yində ye tə bandanə kə, mə wusê nə ə pa əte əndje sə kə kpe rawa ye.” ¹⁴ Bale, alə ênê aawodjo kəndi nə wû əgblə nə kə, əndje pâ lə takpa tê əndje ə pa: “E wü-a! Ətshə ênê tshə sə kə sə tə əyînga kəndi nə mandâ abä nə kə kə səye. A wô ətshə ndə kə pa kəndi nə sə tə ənê əzê.” ¹⁵ Bale, əndje zâ ətshə ə wûtu də ətshə lə kəndi nə gashu ə wô ətshə.» Jezu yû əndje ə pa: «Rəkə, əyînga kəndi nə sə kə mbrə yekə tê əndje? ¹⁶ Tshə sə kə gu nə ə wo aawodjo kəndi nə ə sə kə za kəndi nə gâ lə kəna aata alabə aawodjo kəndi nə.» Alə ênê azü nə djî əpu səko, əndje pâ: «Ə gâ marä tê ərə rəke wu wutu bale ne!»

¹⁷ Bale, Jezu shêkə əndje urred ə pâ: «Âdâ əpu sê ênê əndje tê gâ lə Fraka nê Ndjapä kə ə yində kə pa atâ a? Əndje tê ə pa:

“Əkpü ênê aawombərə anda wêra tê əndje tê nə gâ ye kə,
ə dô tê ye tə ägbô əkpü ênê ə sə tə ənü anda nə.” ^a

^a 20.17 Wu Ətsh 118.22.

¹⁸ Ɖzũ nê ênê tshê sê kâ te gâ pâ êkpũ sêkɔ, tshelê ye sê kâ ngɔ nê â êzũ ênê êkpũ nê sê kâ te gâ pâ ye, ɔ sê kâ gba tshelê ye.»

Âgbô ɛpũ zâ äwä kâ azũ ndê kâ piyi lapɔ kâ Sezarê a?

(Matiô 22.15-22; Markê 12.13-17)

¹⁹ Kũ pê kôto, ââgbô azũ nê aawotokrɔ nê dâ aawoyisê âgbô ɛpũ nê Mayizê nê prâ äwä ndê kâ tegbɔ Jezu nê. Bale, awa êkpû azũ nê mbrê ɛndje. Ɖndje wûsê nê ɔ pa tshê pâ ɛpũ kêwû sêkɔ mbrê alane. ²⁰ Ɖndje vôtê kâ kpia ɛtshê ɔ kpia. Ɖndje wlâ alabê azũ ênê ɛndje mbrê tê ɛndje tê âêrê azũ kɔ ndê kâ pa ɛndje na, kêdê ɛndje sôtê ëbê ɛpũ lê ama ye kanika alane kâ ɛtshê kâ komandâ ɛgɔ nê. ²¹ Azũ sêkɔ yû ɛtshê dâ ɛpũ ɔ pa: «Awoyisê ɛrê, ä wusê nê ɔ pa bê pa ɛpũ ɔ yisê ɛrê dâ äwänê. Bê yindê azũ yi mbrê ala ɛndje ne. Bale, bê yisê äwä kâ ma tê ɛzũ ênê Ndjapâ yindê nê kɔ tê äwä djatra ɛpũ. ²² Pâ kâ ä: âgbô ɛpũ zâ äwä kâ ä ndê kâ pa ä piyi lapɔ kâ Sezarê, âgbô ɛyîngerê ɛgɔ Rômê wala ɔ zâ äwä nê zâ kâ ä ne a?»

²³ Bale, Jezu wûsê nê ɔ pa ɛndje yîndê kâ lê ɛne ɔ lê. Tshê kîrê ɛpũ kâ ɛndje ɔ pa: ²⁴ «E mä ëbê ngbengewle ngendja kâ ɛmê mê wu. Tshitshi ɛde dâ ɛiri ɛde kâ sê la nê kɔ?» Ɖndje kîrê ɛpũ ɔ pa: «Ɖnê Sezarê kâ sê.» ²⁵ Bale, tshê pâ kâ ɛndje ɔ pa: «Rêkɔ, e kô aêrê ênê ɔ sê tê ɛnê Sezarê kâ kâ Sezarê, e kô aêrê ênê ɔ sê tê ɛnê Ndjapâ kâ kâ Ndjapâ.» ²⁶ Ɖndje lî lî ndê kâ za ɛtshê tê äwä ëbê ɛpũ ênê tshê pâ kâ azũ nê kɔ ne. Bale, kumu ɛndje kpê pâ ɛndu ɛndje mbrê kâ kîrê ɛpũ nê ye nê â ɛndje â ama ɛndje â ne.

Akuzu ɔ she je a?

(Matiô 22.23-33; Markê 12.18-27)

²⁷ Alabê Asadusa nê gâ ngotê Jezu. Asadusa nê pa azũ sê sê kâ she nê ne. Ɖndje yû Jezu dâ ɛpũ ɔ pa: ²⁸ «Awoyisê ɛrê, Mayizê tâ ɛpũ sêye gâ lê âgbô ɛpũ kâ ɛzê ɔ pa: “Kêdê ëbê ɛzũ â sê dâ yashe â sê sê dâ aneshe ne â tshu, aye nê sê kâ za yashe nê ndê kâ pa tshê zu aneshe dâ ɛiri kuzu

nə.”^a ²⁹Kandää, alabë alaye azü mindû amanə bishi sê je. Angbûlî əzü nə zâ yashe ə zû əgblə zû ne ə tshû. ³⁰Bishi əzü nə zâ yashe koya nə. ³¹Mandânə, vəta əzü nə zâ ətshə, əndje mindû amanə bishi nə zâ ətshə bale bale nê, əndje tshû nê ə zû əgblə zû tê ye ne. ³²Mandâ əndje nê, yashe nə tshû ndje. ³³Rəkə, tê alə kə she akuzu, yashe nə sə kə sə tə ənê əde lə takpa tê əndje? Mbrə ênê əndje mindû amanə bishi nə nê zâ ətshə tə yashe gâ ye kə?» ³⁴Jezu kîrə əpə kə əndje ə pa: «Akoshe də ayashe tshepashə səye sə kə ko tê əndje. ³⁵Bale, azü ênê əndje sə tə aêrê azü ênê Ndjapă wu ə pa əndje lî ndə kə she ə sə də sorô lə Əgəngerə nê ye ênê ə sə kə na gu nə kə, əndje sə sə kə ko ayashe də akoshe ne. ³⁶Əndje lî lî ndə kə tshu nə kwatəndje ne, mbrə ênê əndje sə kə sə mata atrawaya nê Ndjapă ə sə kə sə tə aləvu Ndjapă mbrə ênê əndje sə tə azü ênê əndje shê gâ ye kə. ³⁷Mayizə yîsê nə ə pa akuzu sə kə she nə. Tshə pā əpə səkə gâ lə Fraka ênê tshə pā ndə êmî ênê əwo tshê tê nə ə jû jû ne kə, alə ênê tshə ê Əyilingû ə pa: “Ndjapă nê Abraamo, Ndjapă nê Izakə, Ndjapă nê Jakəbə.”^b ³⁸Ndjapă sə sə tə Ndjapă nê akuzu ne, bale tshə sə tə Ndjapă nê asorô, mbrə ênê, ənê ye, azü nê sə tə asorô.» ³⁹Alabë aawoyisê âgbô əpə nê Mayizə nə pā əpə ə pa: «Awoyisê ərə, bə pā əpə nə də äwänə.» ⁴⁰Mandânə, əgo kə yu ətshə kwatəndje də əbë əpə mî əndje mî ne.

Kristə gâ ndə Davidə

(*Matic 22.41-46; Markə 12.35-37*)

⁴¹Jezu pā kə əndje ə pa: «Mbrə yekə dê azü lî ndə kə pa nə ə pa Kristə sə tə iri Davidə kə? ⁴²Mbrə ênê Davidə nə də êtê ye pā lə fraka Aətshi ə pa:

“Əyilingû pā kə Âgbô Əyingerə nê əmə ə pa:

Sə gâ tū gâ ndə ndəkə əmə,

⁴³urr ndjə mə mbrə alayikowə nê zə tə mbata

ənü zə gâ ye kane.”^d

^a 20.28 Wu Əpə 25.5-6.

^b 20.37 Wu Wutu 3.6.

^d 20.43 Wu Ətsh 110.1.

⁴⁴ Ænë Davidə nə ê Kristə nə ə pa Âgbô Əyïngerə kɔ, rəkɔ, Kristə nə ə sə tə iri Davidə nə atâ a?»

E mä ərə mä mata aawoyisê âgbô ərɸ nê Mayizə ne

(Matic 23.1-36; Markə 12.38-40)

⁴⁵ Ænë êkpû azü nə nê sê kə dji ərɸ nê ye kɔ, tshə pā kə atrawaya nê ye ə pa: ⁴⁶ «E bāta tē e ndə kə pa e sə sə mata aawoyisê âgbô ərɸ nê Mayizə ne. Əndje yində kə na ana kɸ də aəngrü aləba tē əndje ə yində nə ə pa azü afɔ a kə ə bla alane tē aətshe ênë azü ə kpu tē əndje tē nə kɔ ə yində kə sə kɸ gā pā angende tshitshinə lə aanda aangbɔ â yində kə sə kɸ gā êsê əgbro azü lə asandaga. ⁴⁷ Əndje sə kə ko aərə tshelə aanda nê ayashe koya nê tē äwä ətərə, â ndə kə pa azü wu alane, əndje sə kə yu Ndjapā, əndje yu ətshə urred əndə nə di. Ndjapā sə kə wa ngbanga gā pā əndje ə rô pā nə.»

Yashe koya ênë tshə sə tə əyïəyo

(Markə 12.41-44)

21 Jezu zā kumu ye gā lafɔ lə Anda Ndjapā ə wû alayïrishi ênë əndje sê kə ko ngendja gā lə sandugu lə Anda Ndjapā nə kɔ. ² Tshə wû ndje əbă yashe koya tə əyïəyo ênë tshə kô êlê mea bishi gā lə sandugu nə kɔ. ³ Tshə pā: «Djatra ərɸ, mə pa kə e: yashe koya səye ênë tshə sə tə əyïəyo kɔ, tshə kô ngendja ə rô êdû azü nə nê gā ye. ⁴ Mbrə ênë êdû azü səye nê, əndje kô kutê tshepa ngendja nê əndje ênë ərə kə mbrə də nə guta gu ne kɔ â ko gā lə sandugu nə kɔ. Bale, ənê ye, tshə kô ngendja nê ye nê ênë tshə sê də nə ndə kə yɔ də rəgo kɔ.»

Anda Ndjapā ə ndi je

(Matic 24.1-2; Markə 13.1-2)

⁵ Alabă azü sê kə tra Anda Ndjapā ênë əndje mbrê də aêrô aəkpɸ də aêrô aərə ênë azü kô kə Ndjapā ênë əndje gamba də Anda nə kɔ. Jezu pā

kə əndje ə pa: ⁶ «Əbə alə sə kə sə je ənə aərə sə nê ənə e sə kə wu nə kə, əbə əkpə bale sə sə kə sə pə gâ pâ əbə ngâ nə ne ə sə kə ngo nə nê gâ tə.»

Aərə ənə ə wutu je â tshepashə ə nglo

(Matiə 24.3-8; Markə 13.3-8)

⁷ Əndje yû ətshə ə pa: «Awoyisə ərə, ərə səkə sə kə wutu nə gorə? Azü sə kə wusə nə tē ərə yekə ə pa ərə nə ndô trö gâ ye?» ⁸ Jezu kîrə əpə ə pa: «Ala e nə ka əbə əzü bale frə e frə ne, mbrə ənə əkpû azü sə kə na də əiri əmə â əzü bale bale sə kə pa nə ə pa: “Əmə dâ Kristə nə!” Wala kwatəndje: “Alə nə lî gâ ye!” E zä äwä əndje zä ne! ⁹ Alə ənə e sə kə dji ndə əpə akowə də əpə awlra lə takpa tē azü, awa mbrə e mbrə ne. Mbrə ənə aərə səkə lî ndə kə wutu nə angbulînə, bale, tshepashə sə sə kə nglo nê kə pə kôto ne.» ¹⁰ Bale, Jezu kwâtəye ə pâ: «Əbə marä sə kə afə ndə kə tə kowə də əbə marä, əbə əgəngerə sə kə afə ndə kə tə kowə də əbə əgəngerə. ¹¹ Ashə sə kə meme tē ye tə bandanə tē aətshe na na ye. Bale, aəmburə arəka sə kə ka azü â əgo sə kə mi azü tə bandanə lə aətshe na na ye. Alabə aərə sə kə wutu nə mâ lafə ə za awa gâ lə azü.»

Aərə ənə ə sə kə wutu gâ tē atrawaya nê Jezu

(Matiə 10.17-22; Markə 13.9-13)

¹² «Bale, angbulînə ndə kə pa aərə sə nê wutu, mbrə əmə, azü sə kə tegbə e ə gi əyo tē e, əndje sə kə na də e gâ lə aanda aangbə ndə kə wa ngbanga gâ lə kumu e, əndje sə kə wli e gâ lə anda kânga, əndje sə kə na də e gâ ətshi alayîngerə də əgbro azü əgə. ¹³ Aərə səkə sə kə za äwä kə e ndə kə pa e pa əpə nê əmə kə azü. ¹⁴ E lî tshelə lî angbulînə ə pa e pa atâ ndə kə da əpə tē e ne. ¹⁵ Mbrə ənə, əmə də êtê əmə, mə sə kə za əpə gâ lə ama e ndə kə pa e pa nə də kə wusə ərə ənə əbə əyiəpə nê e bale lî lî ndə kə ro e də əpə wala ə shera əpə ama e ne. ¹⁶ Alabə e də alayî e də alaye e də alayə e gâ ndə agbəbəngə e sə kə ka e kə azü, əndje sə kə wo alabə azü ngbatshe lə takpa tē e. ¹⁷ Tshelə azü nê sə kə wəra tē əndje tē e

mbrə əmə. ¹⁸ Bale, əbə sukumu e kpiabale sə sə kə te gā tū ne. ¹⁹ Kədə e gbəgbə tē e lə aərə əyo səko nē, e sə kə she lə kuzu.»

Aərə ênē ə sə kə wutu nə gā tē azü tshe Jeruzalamə

(Matio 24.15-22; Markə 13.14-20)

²⁰ «Kədə e wu atrugu â əndje za gala Jeruzalamə tshakpa, e wusê nə ə pa alə kə ndi gala nə lî gā ye. ²¹ Bale, azü ênē əndje sə kə sə lə ashə əgə Jude, əndje kpē gā pā akaga. Azü ênē əndje sə kə sə lə Jeruzalamə, əndje wütu lə nə. Azü ênē əndje sə kə sə lə akəndi, əndje dö tē əndje dö ə gü gā lə gala nə ne. ²² Mbrə ênē aəlo nə səko sə kə sə tə alə əko nē Ndjapā ndə kə pa əpə aərə nē ênē əndje tā gā lə Fraka nē Ndjapā kə, ndəma nə wutu. ²³ Əyo gā pā ayashe ênē əndje sə kə sə də əndu gā ndə ayashe ênē aneshe sə kə ɔ angə əndje tē tsheki nə səko. Mbrə ênē azü əgə səko sə kə wu əyo tə bandanə, əko nē Ndjapā sə kə te gā pā əndje. ²⁴ Əndje sə kə tshu kuzu əngrü kamba, amarä sə kə ko əndje ə gu na ye də əndje tə akanga gā lə aəgə nē əndje, amarä ênē əndje wusê Ndjapā wu ne kə, əndje sə kə də tshelə gala Jeruzalamə nə ɯrrr kane â alə nē əndje ndə kə sə gā pā azü Jeruzalamə nə sə kə nglə nə.»

Əgblə nē Əzü sə kə na gu nə

(Matio 24.29-31; Markə 13.24-27)

²⁵ «Azü sə kə wu alabə aəmburə aərə lə ala alə də ala yipə də ala aambrepe. Lə aəgə tshəpashə, əgbə awa sə kə i azü gā tē nə mbrə əki əngü əngbrə də kplaka əngü. ²⁶ Azü sə kə tshu nə də awa aərə əyo ênē ə sə kə te gā pā azü pā ashə kə, Ndjapā sə kə meme aawlrə tshelafo. ²⁷ Bale, azü sə kə wu Əgblə nē Əzü ênē tshə sə kə gu nə lə andra də awlrə nē ye nē də əyî ye nē kə. ²⁸ Alə ênē aərə səko vətē kə wutu nə, e gamba tē e ndji ə zä kumu e gā lafo mbrə ênē alə ndə kə pa Ndjapā wutu də e lə aərə əyo ndō trö gā ye.»

Kə yisê ərə gâ tâ ayo figə

(*Matio 24.32-35; Markə 13.28-31*)

²⁹ Mandânə, Jezu pâ əpu kəwû səye kə əndje ə pa: «E wü ayo figə də êdû aayo nî. ³⁰ Alə ênë e wu atafa akako nə vətê kə tɔ tē ayo nə, e wusê nə də êtê e ə pa tsheki ngû yavri ndô trô gâ ye. ³¹ Äwä bale ndje, e-e, alə ênë e wu aərə səkɔ â wutu, e wüsê nə ə pa Əgɔngerə nê Ndjapă ndô trô gâ ye. ³² Djatra əpu, mə pa kə e: azü tshe kpəsəye sə sə kə tshu nə nî ne â aərə səkɔ nî sə kə wutu nə. ³³ Tshelafɔ də ashɔ sə kə ro nə, bale, əpu ama əmə sə sə kə ro nə bale ne.»

Əgblə nê Əzü sə kə yi kumu ye tâ alə ênë əzü bale sə sə kə ka mbrə ətshə ne

³⁴ «E gbô ndə akwa e! E zä lɔsu e zä nî kə gâ tē kə zi ərə də kə ndju ərə ro pâ nə ne. E lî tshelə e lî gâ pâ kə sə e pâ ashɔ səye ne. Kədə e gbô ndə akwa e gbô ne, əlo nə sə kə te gâ pâ e, e sə sə kə wusê nə ne. ³⁵ Mbrə ênë ə sə kə te mata gbânda gâ pâ azü nî pâ ashɔ nî. ³⁶ E sə də əkü ala e ə yü Ndjapă alɔnɔ ndə kə pa Ndjapă za awlra kə e ndə kə kpe aərə ênë ə sə kə wutu nə kɔ, ka e ka gâ lafɔ gâ ətshi Əgblə nê Əzü.»

³⁷ Də alə, Jezu yîsê əpu kə azü lə Anda Ndjapă. Də tsheləbu, tshə wûtu lə gala nə ə sê mâ pâ kaga ênë əndje dji əiri nə ə pa kaga aayo ɔlivə kɔ. ³⁸ Pə-ê də əzi, azü nə nî nâ gâ tē ye mâ lə Anda Ndjapă nə ndə kə pa əndje dji əpu nê ye.

Judasə za ama ndə kə ka Jezu

(*Matio 26.1-5,14-16; Markə 14.1-2,10-11; Zââ 11.45-53*)

22 Sandaga mapa ênë əndje mâ mâ də əyi nə ne kɔ, ênë əndje dji əiri nə ə pa Pakə kɔ ndô trô. ² Aâgbô azü nê aawotokrɔ də aawoyisê âgbô əpu nê Mayizə sê kə pra äwä ndə kə wo Jezu, mbrə ênë əndje mâ awa azü əgɔ nə ə mâ. ³ Kandää, Sataa lî gâ lə Judasə ênë əndje ê ətshə ə pa Isəkaristə kɔ, əbë əzü-awla bale lə takpa tē əndje morofo amanə bishi

nə. ⁴ Judasə nə nâ ə djî tê ye də aâgbô azü nê aawotokrɔ nə də akapita nê atrugu gâ pâ äwä ênê tshə sə kə ka də Jezu nə kə əndje kɔ. ⁵ Tshelə əndje mî â əndje yîndə nə ndə kə ko ngendja kə ətshə. ⁶ Judasə nə yîndə nə kə əndje â sê kə pra ëbë êrê äwä ndə kə ka Jezu kə əndje ndə kə pa azü nə wusê nə wu ne.

Jezu za ama ndə kə pa əndje ma rəgo Pakə

(Matiɔ 26.17-25; Markə 14.12-21; Zââ 13.21-30)

⁷ Əlo sandaga mapa ênê əndje mâ mâ də əyî nə ne kɔ lî gâ ye. Tê əlo nə səkɔ, ə lî ndə əndje wo andalimi ndə kə mbrə də sandaga Pakə nə. ⁸ Jezu wlâ a-Piarə də Zââ ə pâ kə əndje ə pa: «E nâ ə gâmba rəgo Pakə nə ndə kə pa a zi.» ⁹ Əndje yû ətshə ə pa: «Bə yində nə ə pa ä gamba rəgo Pakə nə mâta a?» ¹⁰ Tshə kîrə əpu kə əndje ə pa: «Alɔ ênê e yi kumu e gâ lə gala nə, e sə kə te ëbë koshe ênê tshə zâ ləsû êngû gâ lə kumu ye. E zâ äwä ye ndjɔ mâ lə anda ênê tshə sə kə li gâ lə nə kɔ, ¹¹ e pâ kə əyînga anda nə ə pa: “Awoyisê ərə yu əbə ə pa tshelə anda ênê əmə də atrawaya nê əmə sə kə zi rəgo Pakə lə nə kɔ sə kotâ a?” ¹² Tshə sə kə yisê ëbë əgerə tshelə anda kə e djoko lafɔ ênê əndje gâmba agbarə gâ lə nə nê gâ ye kɔ. Kôto dê e sə kə gamba rəgo Pakə nə.» ¹³ Əndje nâ ə sôtê aərə nə lîndə əpu ênê tshə pâ kə əndje kɔ â gâmba rəgo Pakə nə.

Rəgo nê Âgbô Əyîngerə

(Matiɔ 26.26-30; Markə 14.22-26; 1 Kɔratə 11.23-25)

¹⁴ Ênê alɔ kə zi rəgo nə lî gâ ye kɔ, Jezu vôtê kə zi rəgo äwä bale də azü-awla nê ye nə. ¹⁵ Tshə pâ kə əndje ə pa: «Əgo ndə kə pa mə zi rəgo Pakə səye də e mi əmə wââ angbulîna ndə kə pa mə wu əyo. ¹⁶ Mbrə ênê, mə pa kə e, mə sə sə kə kwatêmə ə zi nə ne urred tshelə âdâ rəgo Pakə nə sə kə wutu nə lə Əgɔngerə nê Ndjapă gâ ye kane.»

¹⁷ Mandânə, tshə zâ kopo duva ə zâ mərshə kə Ndjapă ə pâ: «E zâ kopo səye ə krü tshelə nə lə takpa tê e. ¹⁸ Mbrə ênê, mə pa kə e, mə sə sə

kə ndju kwatêmə êngû êlê ayo vinyə mandânə səye ne ɯrrr Əgɔngerə nê Ndjapă ə wutu gâ ye kane.»

¹⁹ Mandânə, tshə zâ mapa ə zâ mərshə kə Ndjapă ə ngô tshelə nə ə kô kə əndje ə pâ: «Ə sə tə tshekotê əmə ênê mə zâ mbrə e. E mbrə ərə səye ndə kə pa e li tshelə e tê əmə.»

²⁰ Äwä bale ndje, mandâ rəgo nə, tshə zâ kopo duva ə pâ: «Kopo səye sə tə tafa mbukū tê äwä əndjî əmə ênê ə tû mbrə e. ²¹ Bale, e wü-a: əzü ênê tshə sə kə ka əmə kɔ, tshə sə kotəye ä də ətshə kə zi rəgo nə kɔ. ²² Djatra əpu, Əgblə nê Əzü sə kə tshu nə mata ênê Ndjapă yîndə nə gâ ye kɔ, bale, əyo gâ pâ əzü nə ênê tshə sə kə ka ətshə kɔ.»

²³ Bale, əndje vôtê kə yu tê əndje lə takpa tê əndje gâ pâ əzü nə ênê tshə sə kə ma marä tê ərə rəkɔ.

Əde kə sə tə ägbô əzü lə takpa tê atrawaya?

²⁴ Atrawaya nə vôtê kə pa ashera tə bandanə ndə kə wu əzü ênê tshə sə tə ägbô əzü lə takpa tê əndje nê kɔ. ²⁵ Jezu pâ kə əndje ə pa: «Alayîngerə aəgɔ sə kə gi əyo tê əzü ênê əndje sə gâ pâ əndje kɔ. Əgbro əzü əgɔ yîndə nə ə pa əzü e alane tə aawombrə aêrô aərə kə əzü. ²⁶ E li li ndə kə ma marä tê ərə rə lə takpa tê e ne. Bale, əzü ênê tshə sə tə əgerə əzü lə takpa tê e li ndə kə mbrə tê ye tə əngu əzü. Ətshə ênê tshə sə gâ pâ əzü, tshə sə mata əyikosəra. ²⁷ Ənê e, əde kə sə tə ägbô əzü? Əzü ênê tshə sə gâ tɔ ə sə kə zi rəgo wala ətshə ênê tshə sə kə ko rəgo nə kə əzü nə kɔ a? Ə dê ətshə nə ênê tshə sə gâ tɔ ə sə kə zi rəgo nə kɔ dê ne a? Bale, ənê əmə, mə sə lə takpa tê e mata əyikosəra. ²⁸ E-e, e kânga tshelə e ə daka pə gâ ngotê əmə alonê lə aərə əyo nê əmə. ²⁹ Ädârə ênê mə za Əgɔngerə kə e mata ênê Abä əmə zâ kə əmə gâ ye kɔ, ³⁰ ndə kə pa a də a-e zi ərə ə ndju ərə lə Əgɔngerə nê əmə, e sə kə sə gâ pâ ambata ngerə ndə kə wa ngbanga gâ lə kumu amarä morofo amanə bishi nê əgɔ Isərayalə.»

Jezu pa əpu ə pa Shemɔ Piarə sə kə tshi əne tɔ

(Matic 26.31-35; Markə 14.27-31; Zââ 13.36-38)

³¹ Mandânə, Âgbô Əyîngerə nə pâ: «Shemɔ, Shemɔ! Ala zə nə, Sataa yû tshuku äwä ndə kə pa tshə pe tshelə e mata ênə əndje sə kə pe tshelə êlê rəgo kɔ. ³² Bale, mə yû Ndjapă mbrə əbə gâ ye ndə kə pa lɔsu zə te te ne. Bale, alɔ ênə bə do tê zə ə gu gâ ndə əmə gâ ye, mbrə ndə kə pa lɔsu alaye zə gbɔgbɔ tê ye.» ³³ Piarə nə pâ kə ətshə ə pa: «Âgbô Əyîngerə, mə sə trö ndə kə li anda kânga gâ ndə zə, a də aəmə ə tshu.» ³⁴ Jezu pâ kə ətshə ə pa: «Piarə, mə pa kə əbə, angbulîna ndə kə pa kɔngatə ki kpəsəye, bə sə kə vusê nə äwä vɛta ə pa bə wusê əmə wu ne.»

Əpu ngendja də ngbede gâ ndə əngrü kamba

³⁵ Jezu pâ kwatêye kə əndje ə pa: «Alɔ ênə mə wlâ e, ênə e nâ na ye nâ də ngendja də ngbede gâ ndə tama ne kɔ, e sôtê aərə sô ə lî də e ne a?» Əndje pâ kə ətshə ə pa: «Ä sôtê aərə ə lî də ä.» ³⁶ Tshə pâ kə əndje ə pa: «Bale, mandânə səye, əzü ênə tshə sə də ngbede ngendja, tshə zä trale. Əzü ênə tshə sə də ngbede, tshə zä ndje. Əzü ênə tshə sə sə də əngrü kamba ne, tshə zä əgerə ləba nê ye yɔ ərə ə yô də əngrü kamba. ³⁷ Mbrə ênə, mə pa kə e: əpu ərə ênə əndje tâ gâ lə Fraka nê Ndjapă kɔ ə lî ndə kə pa ndəma nə mbrə tê äwä əmə: “Əndje dî ətshə gâ lə takpa tê aəmbrə azü.”^a Əpu ərə ênə ə sə gâ pâ əmə kɔ ə ndô trö ndə kə pa ndəma nə mbrə.» ³⁸ Atrawaya nə pâ kə ətshə ə pa: «Âgbô Əyîngerə, wü-a, aəngrü akamba bishi kə səye.» Tshə pâ kə əndje ə pa: «Ə lî gâ ye.»

Jezu na ndə kə yu Ndjapă mâ pâ kaga aayo ɔlivə

(Matic 26.36-46; Markə 14.32-42)

³⁹ Mandânə ênə tshə wûtu lə gala nə gâ ye kɔ, tshə nâ, mata ênə tshə sə kə ma alɔnê kɔ, mâ pâ kaga aayo ênə əiri nə kə dê ɔlivə kɔ. Atrawaya

^a 22.37 Wu Eza 53.12.

nê ye nə zâ äwä ye. ⁴⁰ Alo ênê tshê yî kumu ye mâ je gâ ye kɔ, tshê pâ kə ɛndje ə pa: «E yû Ndjapâ ndə kə pa e te te lə afrɔ ərə ne.» ⁴¹ Mandânə, tshê gî tê ye ngrû tê ɛndje ə dî mata kə wli badja ə gbête ə yû Ndjapâ ⁴² ə pa: «Abä, kədä ərə ênê tshelə zə yində nə kɔ kə sê rə, gî kopo əyo səye gashe tê ɛmə. Lə aərə nê, ə dê ərə ênê mə yində nə kɔ dê ka ə mbrə ne, ərə ênê bə yində nə kɔ ka ə mbrə.» ⁴³ Bale, ɛbê trawaya nê Ndjapâ tō mâ lafɔ ə wûtu gâ tê ye ndə kə pa ɛpu kə ɛtshə ka lɔsu ye gbɔgbɔ tê ye. ⁴⁴ Ênê əyo zâ ɛtshə rô pâ nə gâ ye kɔ, tshə kwâtêye ə yû Ndjapâ ɛrrr, â əlu tshekotê ye sê mata ɛndji â sê kə gra gâ tê ashɔ.

⁴⁵ Mandânə ênê tshê yû Ndjapâ nə ə kâ gâ ye kɔ, tshê âfɔ gâ lafɔ ə nâ gâ tê atrawaya nə ə wû ɛndje, ɛndje lô na ye gâ ye mbrə ênê əyo sê tê lɔsu ɛndje ə rô pâ nə. ⁴⁶ Tshê pâ kə ɛndje ə pa: «E lo əlo mbrə yekɔ? E äfɔ ə yû Ndjapâ kanika ə te te lə afrɔ ərə ne.»

Azü zâ Jezu

(*Matic 26.47-56; Markə 14.43-50; Zââ 18.3-11*)

⁴⁷ Ênê Jezu sê pə kə pa ɛpu kɔ, êkpû azü nə wûtu gâ tê ye. ɛbê əzü-awla bale lə takpa tê ɛndje morofo amanə bishi nə, ênê ɛiri ye kə dê Judasə kɔ sê gâ ɛtshi êkpû azü nə. Tshê nâ trô də Jezu ə ſ ama ye. ⁴⁸ Bale, Jezu pâ kə ɛtshə ə pa: «Judasə, tê äwä kə ɔ ama dê bə sə kə ka ɛgblə nê ɛzü a?»

⁴⁹ Azü ênê ɛndje sê ngotê Jezu nə kɔ wû ərə nə ênê azü nə yîndə kə mbrə tê ye kɔ ə yû ɛtshə ə pa: «Âgbê ɛyîngerə, bə yində nə ə pa ä de ɛndje də ɛngrü kamba a?» ⁵⁰ ɛbê nə bale lə takpa tê ɛndje dē ɛyîkosəra nê âgbê awotokrɔ â dē ɛtu ye djoko ndə ndəkɔ kprû wli gâ tɔ. ⁵¹ Bale, Jezu zâ ɛpu ə pâ: «E kâtê nə, ə lî gâ ye!» Mandânə, tshê gôro ɛtu koshe nə â ɛtu ye nə tî gâ mandânə. ⁵² Mandânə, Jezu pâ kə aâgbê azü nê aawotokrɔ nə də akapita nê atrugu Anda Ndjapâ nə gâ ndə aâgbê azü nə ênê ɛndje nâ ndə kə za ɛtshə kɔ ə pa: «E nâ də aëngrü akamba də aayɔ ndə kə za ɛmə a pa də e na ndə kə za ɛyîangba. ⁵³ Alɔnê mə sê lə takpa tê e lə Anda Ndjapâ, e zâ ɛmə zâ ne. Bale, alɔ nê e də alɔ nê aawlra tsheləbu lî gâ ye.»

Piarə pa äwä vəta ə pa əne wusê Jezu wu ne

(Matiə 26.57-58,69-75; Markə 14.53-54,66-72; Zâä 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Mandânə ênë əndje tēgbə Jezu gâ ye kə, əndje gû də ətshə ə nâ də ətshə mâ lə anda nê âgbô awotokrə. Piarə nə sê ngrû ə sê kə za äwä əndje. ⁵⁵ Azü nə djê əwo mâ lə bəngu nə â sê gâ ndu nə. Piarə nə sê gâ tū gâ lə takpa tē əndje. ⁵⁶ Əbə əyikosəra tə yashe wû ətshə ênë tshə sê gâ tū gâ ndu əwo nə kə. Yashe nə shêkə ətshə urred ə pā: «Koshe səye sê ndje tə əbə trawaya nê ye.» ⁵⁷ Bale, Piarə nə vûsê nə ə pa: «Yashe, mə wusê ye wu ne.»

⁵⁸ Teashe mandânə, əbə koshe wû Piarə nə ə pā kə ətshə ə pa: «Əbə ndje, bə sə tə əbə trawaya nê ye.» Bale, Piarə nə pā kə ətshə ə pa: «Mə sə ədje əmə sə tə əzü nê ye ne.»

⁵⁹ Ə mâ mata ênü alə bale mandânə, əbə ata əzü kwâtəye ə shêra ə pa: «Banda əpu, koshe səye sə ndje tə əzü nê ye, mbrə ênë tshə sə tə əzü əgə Galile.» ⁶⁰ Bale, Piarə nə kîrə əpu ə pa: «Əbə, mə wusê əpu ênë bə yində kə pa nə kə wu ne.»

Pa nə ênë tshə sê pə kə pa əpu səkə, kəngatə kî. ⁶¹ Âgbô Əyingerə nə dô tē ye ə shêkə Piarə nə. Êsê əpu sê ênë Âgbô Əyingerə nə pā kə ə tē gâ lə Piarə nə: «Angbûlîna ndə kə pa kəngatə kî kpəsəye, bə sə kə vûsê əpu əmə äwä vəta.» ⁶² Piarə nə wûtu gashu ə kî tə bandanə.

Atrugu da Jezu ə gu ətshə

(Matiə 26.67-68; Markə 14.65)

⁶³ Azü nə ênë əndje sê kə bata Jezu nə kə, əndje sê kə mə ətshə â sê kə da ətshə. ⁶⁴ Əndje î ala ye də ləba ə yû ətshə ə pa: «Tə awopandəma Ndjapă, pā kə ä: əde kə dâ əbə kə?» ⁶⁵ Azü nə gû ətshə də êgû wâä.

Jezu gâ ətshi ngbanga nê Ajuwufu

(*Matic 26.59-66; Marka 14.55-64; Zââ 18.19-24*)

⁶⁶ Alɔ ɛnɛ ɛtshe nɛ krâ gâ ye kɔ, aâgbɔ azü nê Ajuwufu dɛ aâgbɔ azü nê aawotokrɔ gâ ndɛ aawoyisɛ ɔgbɔ ɛpu nê Mayizɛ ngbɔ tɛ ɛndje gâ tɛ nɛ. ɛndje pɛ ɛndje na dɛ Jezu nɛ gâ ətshi aangbɔ ngbanga nê alane. ⁶⁷ ɛndje yû ɛtshɛ ɛ pa: «Kɛdɛ bɛ sɛ tɛ Kristɛ^a nɛ, pɛ ndɛ nɛ kɛ ä.» Tshɛ kîrɛ ɛpu kɛ ɛndje ɛ pa: «Kɛdɛ mɛ pa ndɛ nɛ kɛ e, e sɛ sɛ kɛ yindɛ nɛ dɛ lɔsu e bale ne. ⁶⁸ Kɛdɛ mɛ yu e dɛ ɛbɛ ɛpu, e sɛ sɛ kɛ kirɛ dɛ ɛpu kɛ ɛmɛ bale ne. ⁶⁹ Bale, mandânɛ sɛye, ɔgblɛ nê ɛzü sɛ kɛ sɛ gâ tɛ gâ ndɛ ndɛkɔ Ndjapɛ ɛnɛ tshɛ sɛ tɛ ɛyîworɔgbɔ nɛ kɔ.» ⁷⁰ Azü nɛ nɛ pa: «Bale, rɛkɔ bɛ sɛ tɛ Iri Ndjapɛ a?» Tshɛ kîrɛ ɛpu kɛ ɛndje ɛ pa: «ɔ sɛ mata ɛnɛ e pa kɔ, mɛ dɛ ɛtshɛ.» ⁷¹ Bale, ɛndje pɛ: «A sɛ kɛ kwatɛzɛ ɛ yu ɛtshɛ dɛ ɛbɛ ɛpu mbrɛ yekɔ? A dji dɛ ɛtɛ ɛzɛ ɛpu ɛnɛ tshɛ pɛ dɛ ama ye kɛ gâ ye.»

Jezu gâ ətshi Pilatɛ

(*Matic 27.1-2,11-14; Marka 15.1-5; Zââ 18.28-38*)

23 Azü nɛ nɛ âfɔ äwä bale ɛ nɛ dɛ Jezu gâ ətshi Pilatɛ. ² ɛndje vɛtɛ kɛ lea ɛtshɛ ɛ pa: «Ä sɛtɛ koshe sɛye, tshɛ sɛ kɛ frɔ angâ ä dɛ Ajuwufu ɛ pa ɛndje dji ɛpu ama ɛgbro azü ɛgɔ dji ne ɛ piyi lapɔ pi mandânɛ sɛye kɛ ɔgbɔ ɛyîngerɛ Sezarɛ ne. Tshɛ pɛ dɛ ɛtɛ ye ɛ pa ɛne sɛ tɛ Kristɛ, ɛyîngerɛ.» ³ Bale, Pilatɛ nɛ yû ɛtshɛ dɛ ɛpu ɛ pa: «ɛbɛ, bɛ sɛ tɛ ɛyîngerɛ nê Ajuwufu a?» Jezu kîrɛ ɛpu kɛ ɛtshɛ ɛ pa: «ɛpu nɛ kɛ sɛ â bɛ pa kɔ.»

⁴ Pilatɛ nɛ pɛ kɛ aâgbɔ azü nê aawotokrɔ nɛ dɛ ɛkpû azü nɛ ɛ pa: «Mɛ sɛtɛ ɛbɛ ɛpu sɔ lɛ kumu koshe sɛye ndɛ kɛ pa mɛ wa ngbanga gâ pɛ ye bale ne.» ⁵ Bale, ɛndje shêra ɛ pɛ: «Tshɛ sɛ kɛ frɔ azü ndɛ kɛ pa ɛndje wɛra tɛ ɛndje tɛ ɛpu ama ɛgbro azü ɛgɔ, ɛ yisɛ ɛpu sɛ kɛ azü lɛ ɛgɔ Jude nɛ. Tshɛ vɛtɛ nɛ mɛ lɛ ɛgɔ Galile ɛrrr â wûtu dɛ nɛ ndjɔ mâtɛye kɔ.»

⁶ Alɔ ɛnɛ Pilatɛ nɛ dji ɛpu sɛkɔ, tshɛ yû ɛtshe ɛ pa: «Koshe sɛye sɛ tɛ ɛzü ɛgɔ Galile a?» ⁷ Alɔ ɛnɛ tshɛ wû ɛ pa Jezu sɛ tɛ ɛzü ɛgɔ ɛnɛ Erɔdɛ

^a **22.67** Kristɛ: Wu ɛpu ɛnɛ ɛ sɛ gâ pɛ Kristɛ nɛ kɛ lɛ Mat 26.63.

sê tã äyïngerã nã kã, tshã wlã ändũ ye kã Erødã nã ênë tshã sê ndje mã Jeruzalamã tã tsheki nã sãkã.

Jezu gã ätshi Erødã

⁸Alc ênë Erødã nã wũ Jezu nã kã, tshelã ye sã dã ägbõ êrũ mbrã ênë ã mã ãlo ngbatshe dã tshã sã dã ägo kã wu ätshã kã. Tshã yïndã kã wu ätshã mbrã äpũ ênë tshã djĩ gã pã ye kã. Tshã yïndã kã wu ätshã dã kã mbrã äbã äã ãlũ. ⁹Tshã yũ Jezu dã äpũ ärrr, bale, Jezu nã kîrã äpũ kîrã kã ätshã bale ne. ¹⁰Aägbõ azü nã aawotokrã nã dã aawoyisã ägbõ äpũ nã Mayizã sã je, ändje lêã ätshã tã bandanã. ¹¹Erødã nã dã atrugu nã ye mbrã tã Jezu tã äã kene ã mã ätshã. Mandãnã, ändje yĩ læba ênë ã tshe ã tshe kã gã tã ye ã wlã ätshã kwatändje kã Pilatã nã. ¹²Kũ pã tã alc nã sãkã, Pilatã nã dã Erødã nã mbrã tã ägbãbgã, ändje ênë leme-e ändje djĩ tã ändje djĩ ne kã.

Ändje wa ngbanga kuzu gã læ kumu Jezu

(*Matio 27.15-26; Markã 15.6-15; Zãã 18.39–19.16*)

¹³Pilatã nã wlã ätshe ndã äägbõ azü nã aawotokrã nã dã ägbro azü ägo gã ndã azü ägo nã ¹⁴ã pã kã ändje ã pa: «E nã dã koshe säye kã ämã ã pã tshã sã kã frã azü ndã kã pa ändje dji äpũ ama ägbro azü ägo dji ne. Mã yũ ätshã dã ala e nũ, mã sãtã äbã äpũ ênë e læã ätshã tã nã kã sã bale ne. ¹⁵Erødã ndje sãtã äbã äpũ sã læ kumu ye ne, ädãrã ênë tshã wlã ändũ ye kã äzã kã kã sã. Koshe säye mã äbã äã ênë ã lĩ dã ngbanga kuzu kã mã bale ne. ¹⁶Mã sã kã za ama ndã kã pa ändje dã ätshã dã djakwa. Mandãnã, mã sã kã katã ye.» [¹⁷Alcnũ tã ãlo sandaga Pakã, Pilatã sã kã worã äbã äyikãnga bale kã ändje.]^a

¹⁸Bale, ändje tã råwã mvrã ã pa: «Wö koshe säye ã wöã Barabasã kã ä!» ¹⁹Ändje kãnga Barabasã nã mbrã ênë tshã sã læ takpa tã azü ênë ändje äfã dã awlra tã ägbro azü ägo gã ndã tã ênë tshã wö äzũ kã.

^a 23.17 Äpũ säke sã sã læ alabã aangbro afraka Ndjapã dã ama grakã ne.

²⁰ Pilatə nə kwâtəye ə pā əpu kə azü nə mbrə ênë tshə yîndə kə wora Jezu nə. ²¹ Bale, azü nə tâ rāwā ə pa: «Kü ətshə gā ala masheyɔ! Kü ətshə gā ala masheyɔ!»

²² Tê äwä vətə nə, Pilatə nə pā kə əndje ə pa: «Bale, əmbrə ərə yekɔ dē tshə mâ a? Mə sôtê äbë əpu ênë ə lî də ngbanga kuzu kɔ sî lə kumu ye bale ne. Mə sə kə za ama ndə kə pa əndje da ətshə də djakwa. Mandānə, mə sə kə wora ətshə.» ²³ Bale, əndje shêra kprû ə tâ rāwā tə ägbô ə pa tshə wo ətshə gā ala masheyɔ. Rāwā əndje rô pā Pilatə nə gā ye. ²⁴ Bale, Pilatə nə zâ ama lîndə ərə ênë əndje yîndə nə kɔ. ²⁵ Tshə wôra koshe sê ênë əndje kânga ətshə mbrə ênë əndje də azü âfɔ də awlra tē əgbro azü əgɔ gā ndə tē ênë tshə wô əzü kɔ, mata ênë əndje yû tshuku nə kɔ. Bale, tshə zâ Jezu nə kə əndje ə pā əndje ma ərə tshelə əndje tē ye.

Əndje na də Jezu ndə kə wo ətshə

(Mati 27.31-32; Markə 15.20-21)

²⁶ Alə ênë əndje sê kə za Jezu nə na na ye kɔ, əndje zâ äbë koshe ênë əiri ye kə dē Shemɔ, əzü əgɔ Siranə kɔ, ênë tshə tô mâ lə kəndi â sê kə gu nə kɔ. Əndje zâ masheyɔ nə gā pā əgɔ ye ndə kə pa tshə na də nə mandā Jezu nə.

²⁷ Äbë əgerə êkpû azü sê kə za äwä ye də alabë ayashe. Ayashe nə kô kəna əndje gā ndu əgɔ əndje ə sê kə ki nə mbrə ətshə. ²⁸ Jezu lîshi gā mandā ye gā tē ayashe nə ə pā kə əndje ə pa: «Ayashe Jeruzalamə, e kî kî mbrə əmə ne! Bale, e kî mbrə e də aləvu e, ²⁹ mbrə ênë əlo sə kə na gu nə ênë azü sə kə pa nə ə pa: “Ənê əndje tə êrônə, alayimara də ayashe ênë əndje zû zû ne kɔ gā ndə əndje ênë aneshe î angɔ əndje î ne kɔ!” ³⁰ Bale, azü sə kə pa kə əgbro akaga ə pa: “E yǝ gā pā ä!” Əndje sə kə pa nə kə aaya akaga ə pa: “E tshü ä!” ³¹ Mbrə ênë, kədə əndje mbrə marä tē ərə rəke gā tē təyu ayo, ərə yekɔ dē əndje sə kə mbrə gā tē äkü ayo?»

³² Azü nə kô ndje alabë aəmbrə azü bishi ə nâ də əndje ndə kə wo əndje äwä bale də Jezu nə.

Atrugu ku Jezu gâ ala masheyɔ

(*Matiɔ 27.33-44; Markə 15.23-32; Zââ 19.17-24*)

³³ Alo ênë ɛndje yî kumu ɛndje mâ tê ɛtshe ênë ɛndje djî ɛiri nɛ ɔ pa «Gbɔkrɔ» kɔ gâ ye kɔ, ɛndje kû Jezu gâ ala masheyɔ nɛ kôto gâ ndɔ aɛmbrɔ azü nɛ bishi nɛ, ɛndje kû ɛbɔ nɛ djoko ndɔ ndɔkɔ ye ɔ kû bale nɛ djoko ndɔ gɔle ye. ³⁴ Jezu pâ ɛpu ɔ pa: «Abä, gbä tshelɔ ɛpu lɔ kumu ɛndje, mbrɔ ênë ɛndje wusɔ ɛrɔ ênë ɛndje sɔ kɔ mbrɔ nɛ kɔ wu ne.»

ɛndje krû tshelɔ alɔba nê ye lɔ takpa tê ɛndje tê äwä kɔ tɔ dɔ kadi.^a ³⁵ Êkpû azü nâ ɔ kâ ndɔ kɔ wu aɛrɔ nɛ. Aägbɔ azü nê Ajuwufu mɔ ɛtshɔ ɔ pâ: «Tshɔ tshɔ azü lɔ kuzu. Kɛdɔ tshɔ sɔ tɔ Kristɔ ênë Ndjapä kɛ ɛtshɔ ngâ gâ ye kɔ, tshɔ tshɔ tê ye dɔ êtê ye lɔ kuzu!» ³⁶ Atrugu nɛ ndje mɔ ɛtshɔ. ɛndje nâ trɔ dɔ ɛtshɔ ɔ zâ duva ênë ɔ kpi ɔ kpi kɔ kɔ ɛtshɔ ³⁷ ɔ pâ: «Kɛdɔ bɔ sɔ tɔ ɛyîngerɔ nê Ajuwufu, tshɔ tê zɔ dɔ êtê zɔ lɔ kuzu!» ³⁸ Djoko lafɔ, pâ kumu ye, ɛndje tâ ɛbɔ ngrowɔ ɔ pa: «ɛtshɔ koye sɔ tɔ ɛyîngerɔ nê Ajuwufu.»

³⁹ ɛbɔ ɛmbrɔ ɛzü nɛ bale ênë ɛndje kû ɛndje gâ lafɔ kɔ gû Jezu ɔ pâ: «Bɔ sɔ sɔ tɔ Kristɔ ne a? Tshɔ tê zɔ dɔ êtê zɔ lɔ kuzu ɔ tshɔ ä ndje!» ⁴⁰ Bale, bɛngâ nɛ sɔkɔ ngâ kɔ ɛtshɔ ɔ pâ: «Bɔ kpe rawa Ndjapä kpe ne a? ɛ dɔ kutê ngbanga ênë ɛndje wâ gâ pâ zɔ dɔ ɛndje wâ ndje gâ pâ ye kɔ ne a? ⁴¹ ɛnê ɛzê, ɔ sɔ dɔ äwänɔ, mbrɔ ênë ä sɔtê ɛrɔ lîndɔ aɛrɔ ênë ä mbrɔ gâ ye kɔ. Bale, ɛtshɔ koye, tshɔ mâ ɛbɔ ɛmbrɔ ɛrɔ mâ bale ne.» ⁴² Mandânɔ, tshɔ pâ: «Jezu, ɛsɔ ɛmɔ djërɔ ɛbɔ djërɔ ne alɔ ênë bɔ vɔtê ngerɔ nê zɔ.» ⁴³ Jezu kîrɔ ɛpu ɔ pa: «Djatra ɛpu, mɔ pa kɔ ɛbɔ: kpəsəye, kpəsəye, a dɔ aɛmɔ sɔ kɔ sɔ mâ lɔ paradi.»

Kuzu Jezu

(*Matiɔ 27.45-56; Markə 15.33-41; Zââ 19.28-30*)

⁴⁴ Ênë alɔ kâ kpɔ êgrû ɛtshe kɔ, ɛtshe bû sɔ pâ ashɔ nɔ ɛrrr alɔ nîno tê ye gâ êgrû nɛ. ⁴⁵ Tshela alɔ bû. Tshelɔ ɛgerɔ lɔba ênë ɛndje dû gâ lafɔ

^a 23.34 Wu ɛtsh 22.19.

ə wâ tshelə Anda Ndjapā nə kɔ tshelə nə sūru kprû bishi. ⁴⁶ Jezu tâ râwâ tə âgbô ə pa: «Abä, mə za yirê əmə gâ lə kəna zə.»^a Mandânə ênē tshə pā əpu səko, tshə tshû. ⁴⁷ Ênē kapita nê atrugu nə wû aərə sê rəko, tshə mbê Ndjapā ə pā: «Djatra əpu, koshe səye sə tə êrê əzü.»

⁴⁸ Êkpû azü nə nê ênē əndje nâ ndə kə wu ərə ênē ə mbrə kɔ, əndje dô tē əndje gu na ye ə kô kəna əndje gâ ndu əgu əndje. ⁴⁹ Azü nê ênē əndje yêrɔ Jezu də ayashe ênē əndje vôtê nə pə mâ Galile ndə kə za äwä ye kɔ, əndje kâ ngrû â wû ərə ênē ə sê kə mbrə nə kɔ.

Jozafu shi əko Jezu

(*Matiə 27.57-61; Markə 15.42-47; Zâä 19.38-42*)

⁵⁰ Əbë əyingbanga nê Ajuwufu bale sê je, əiri ye kə dē Jozafu. Tshə sê tə êrê əzü, kə mbrə tē ye sê də äwänə. ⁵¹ Tshə yîndə ərə ênē angâ nə zâ ama ndə kə mbrə nə də aərə ênē əndje mbrê kɔ yî ne. Tshə sê tə əzü əgɔ Arimate, gala nê Ajuwufu. Tshə sê kə ka tē alɔ ngerə nê Ndjapā. ⁵² Tshə nâ mâ ndə Pilatə nə ə yû ətshə ndə kə za əko Jezu nə. ⁵³ Jozafu nə nâ ə djê əko Jezu nə la masheyɔ nə gâ tɔ ə wôle ətshə də ləba ə shî ətshə gâ lə əbë êdû ênē əndje djî gâ lə əkpû ênē əndje tē tē pa ə shi kuzu gâ lə nə ne kɔ. ⁵⁴ Alɔ nə səko sê tē əlo kə gamba aərə mbrə saaba ênē ə ndô trô kɔ.

⁵⁵ Ayashe nə ênē əndje âfɔ mâ Galile ə zâ äwä Jezu nə kɔ, əndje nâ mandâ Jozafu nə. Əndje wû êdû nə də äwä ênē əndje zâ əko Jezu nə gâ lə nə kɔ. ⁵⁶ Mandânə, əndje dô tē əndje ə gû na ye ndə kə gamba kâdâ də yombo. Tē əlo saaba nə, əndje wû tē əndje mata ênē âgbô əpu yîsê nə kɔ.

Jezu she

(*Matiə 28.1-10; Markə 16.1-8; Zâä 20.1-10*)

24 Tê angbulî əlo dəmashi nə, ayashe nə âfɔ pə-ê də əzi ə nâ mâ tē manda êdû nə də yombo nə ênē əndje gamba gâ ye kɔ. ² Əndje wû ə pa əndje gî əkpû nə ênē əndje zâ gâ tē manda êdû nə kɔ gashe gâ

^a 23.46 Wu Ətsh 31.6.

ye. ³ Ændje lî gâ lə êdû nə, bale, ændje sôtê æko Âgbô Əyîngerə Jezu nə sô ne. ⁴ Ênê ændje sê pə kə tegbɔ kumu ændje gâ pâ ərə nə ênê ə wûtu kɔ, bale, akoshe bishi wûtu gâ tê ændje, aləba nê ændje tshe ə tshe. ⁵ Awa mbrê ayashe nə, ændje têrə kumu ændje gâ tɔ. Akoshe nə pâ kə ændje ə pa: «Mbrə yekɔ dê e sə kə pra əzû ênê tshə sə tə sorô kɔ lə takpa tê akuzu? ⁶ Tshə sə sə kotəye ne, tshə shê gâ ye. E lî tshelə e gâ pâ əpɔ ênê tshə pâ kə e alɔ ênê tshə sê pə mâ Galile kɔ ⁷ ə pa: “Əgblə nê Əzû lî ndə kə pa azû za ətshə gâ lə kəna alayinyaka, ændje wo ətshə gâ ala masheyɔ â tê vətə əlo nə, tshə sə kə she nə.”»

⁸ Əsə əpɔ sê ênê Jezu pâ kɔ tê gâ lə ændje. ⁹ Ændje âfɔ mâ tê manda êdû nə je ə gû ə pâ ndəma əpɔ aərə sê nê kə azû-awla morofo amanə bale də êdû atrawaya nə. ¹⁰ Ayashe səkɔ kə dê: Marê nê əgɔ Magədala də Zanə də Marê, əyi Zake gâ ndə alabə ayashe nə. Ændje pâ kutê əpɔ səkɔ kə azû-awla nə. ¹¹ Bale, azû-awla nə pâ ənê ændje ə pa əpɔ səkɔ sê sê tə djatra əpɔ ne, ændje zâ lɔsu ændje zâ gâ tê əpɔ nê ayashe səkɔ ne. ¹² Bale, Piarə âfɔ ə kpê ärɔ na na ye mâ tê manda êdû nə mâ je. Tshə têrə ə wû kutê aama aləba gâ tɔ. Mandânə, tshə dō tē ye gu na ye, kumu ye kpê pâ əndu ye mbrə ərə nə ênê ə mâ kɔ.

Atrawaya bishi te Jezu

(Markə 16.12-13)

¹³ Kɔ pə tē alɔ nə səkɔ, atrawaya bishi sê kə na na ye mâ lə əbə aya əgɔ ênê əiri nə kə dê Emayusə kɔ. Əgɔ səkɔ dî tē Jeruzalamə ə lî də ana ənü lə ənü alɔ bishi. ¹⁴ Lə ana nə, ændje sê kə pa əpɔ gâ pâ aərə nê ênê ə mbrê kɔ. ¹⁵ Alɔ ênê ændje sê kə pa əpɔ nə ə sê kə shera ashəra gâ pâ əpɔ səkɔ, Jezu tē ændje â ændje də ændje sê kə na na ye tē äwä nə. ¹⁶ Ændje wû ətshə, bale, əbə ərə kânga äwä tē ændje ndə kə pa ændje yerɔ ətshə. ¹⁷ Jezu yû ændje ə pa: «Əpɔ yekɔ dê e pa ndə nə lə ana nə kɔ?» Ændje kâ tri, əyo rô pâ ændje gâ ye. ¹⁸ Əbə nə bale lə takpa tē ændje ênê əiri ye kə dê Kleɔpasə kɔ kîrə əpɔ kə ətshə ə pa: «Kutê əbə tshî lə Jeruzalamə səye kə wusə aərə ênê ə mbrê lə aəlo səye kɔ wu ne a?» ¹⁹ Tshə yû ændje ə pa: «Ərə yekɔ?» Ændje kîrə əpɔ kə ətshə ə pa: «Ərə ênê ə mbrê gâ tē Jezu

əzü əgɔ Nazaratə kɔ. Tshə sê tə worɔgbɔ awopandəma Ndjapä tê äwä kə ma aərə nê ye də aəpɥ nê ye lə ala Ndjapä də azü nê. ²⁰ Aägbô azü nê aawotokrɔ də alayĩgbanga nê ä zâ ətshə gâ lə kəna azü ndə kə pa əndje wa ngbanga kuzu gâ pā ye â əndje wô ətshə gâ ala masheyɔ kɔ. ²¹ Ä zâ lɔsu ä gâ pā ye ə pa ətshə əte kə sə kə djɔ Isərayalə lə kanga. Bale, vətə əlo nə kpəsəye â aərə sê mbrê kɔ. ²² Ə sə tə djatra əpɥ, alabö ayashe ênê əndje sə lə takpa tê ä kɔ, əndje pā əbö əpɥ ênê kumu ä kpê pā əndu ä mbrə nə kɔ. Əndje nā mā tê manda êdû pə-ê də əzi ²³ ə wû əko ye wû ne. Əndje gû ə pā kə ä ə pa alane wû atrawaya nê Ndjapä â əndje pā kə alane ə pa tshə sə tə sorô. ²⁴ Alabö angâ ä nā mā tê manda êdû nə mā je ə wû aərə nə mata ênê ayashe nə pā ndəma nə kɔ. Bale, ətshə, əndje wû ətshə wû ne.» ²⁵ Bale, Jezu pā kə əndje ə pa: «E-e, azü ênê e wusə ərə wu ne kɔ, ênê kə yində aəpɥ nê ênê aawopandəma Ndjapä pā kɔ gbɔ ə gbɔ tê e kɔ! ²⁶ Kristə nə lî lî ndə kə pa tshə wu marä tê əyo rəke əlîna ka ə li gâ lə əyî ye ne a?» ²⁷ Mandânə, tshə vôtê nə tə əpɥ ênê Mayizə də aawopandəma Ndjapä nê tā gâ lə fraka kɔ ə yîsê âdâ Fraka nê Ndjapä ênê ə wû ətshə nê kɔ kə əndje.

²⁸ Alc ênê əndje ndô trô də tshelagɔ nə ênê əndje sê kə na gâ tê nə kɔ, Jezu mā tê ye a pa də tshə yîndə kə na ngrû. ²⁹ Bale, əndje shêra ətshə ə pa: «A də a-e sə pə koye mbrə ênê alc dî gâ ye, ətshe vôtê kə bu nə gâ ye.» Tshə lî gâ lə anda ndə kə pa əndje də aəndje daka pə kôto. ³⁰ Alc ênê əndje sê gâ tɥ ndə kə zi rəgo, tshə zâ mapa ə ê êrô əpɥ gâ pā nə ə ngô tshelə nə ə kô kə əndje. ³¹ Bale, tshelə ala əndje krâ, əndje yêrɔ ətshə, mandânə, tshə yû tê əndje gâ ye. ³² Ä əndje pā lə takpa tê əndje ə pa: «Lɔsu əzê sê sê kə tshe nə alc ênê tshə sê kə pa əpɥ kə əzê ə sê kə yisê âdâ Fraka nê Ndjapä kə əzê lə äwä kɔ ne a?»

³³ Kɥ pə tê alc nə səkɔ, əndje âfɔ ə dô tê əndje ə gû mā Jeruzalamə ə tē azü-awla morofo amanə bale nə də êdû azü nə ênê əndje ngbô tē əndje gâ tē nə kɔ. ³⁴ Azü nə pā kə əndje ə pa: «Djatra əpɥ, Ägbô Əyingerə shê gâ ye, Shemɔ wû ətshə!» ³⁵ Bale, atrawaya nə bishi pā ndəma ərə nə ênê ə wûtu gâ tē əndje lə äwä kɔ də äwä ênê əndje yêrɔ Jezu tē alc ênê tshə sê kə ngɔ tshelə mapa nə kɔ.

Jezu ma tê ye kə atrawaya nê ye*(Zâa 20.19-23)*

³⁶ Alɔ ênê ɛndje sê pə kə pa əpu səko, Jezu də êtê ye wûtu gâ lə takpa tê ɛndje ə blâ ɛndje ə pa: «Blatshe sê də e!»

³⁷ Awa mbrê ɛndje â lɔsu ɛndje tî kpi kpi kpi, ɛndje pâ ɛnê ɛndje ə pa alane wû êbê ngandrə gâ ye. ³⁸ Bale, Jezu pâ kə ɛndje ə pa: «Awa mbrə e ndə yeko? E sə də əpu ashera tê lɔsu e mbrə yeko? ³⁹ E wû kəna əmə də ɛnû əmə: djatra əmə kə sê! E gôro əmə ə wû. Ngandrə sə sə də dîngô wala gbabi tê ye mata ênê mə sə də nə kə ne.»

⁴⁰ Ênê tshə sê kə pa əpu səko, tshə mâ asheku lə akəna ye də aɛnû ye kə ɛndje. ⁴¹ Tshelə ɛndje sê də êrû wââ â ɛndje sê də ashera tê lɔsu ɛndje, kumu ɛndje kpê pâ ɛndu ɛndje gâ ye. Jezu yû ɛndje ə pa: «E sə də êbê ərə ndə kə zi nə kotəye a?»

⁴² ɛndje zâ êbê ɛndô giangû ênê ɛndje zô ə zô kə kə ətshə. ⁴³ Tshə zâ ə zî də ala ɛndje. ⁴⁴ Mandânə, tshə pâ kə ɛndje ə pa: «Əpu sê ênê mə pâ kə e alɔ ênê mə sê pə lə takpa tê e kə ə tə nə kə səye: aəpu nî ênê ɛndje tâ gâ lə âgbô əpu nê Mayizə də əpu nê aawopandəma Ndjapă, ndje gâ lə Aətshi gâ pâ əpu nê əmə kə ə lî ndə kə pa ndəma nə mbrə.»

⁴⁵ Bale, tshə yîsê tshelə âdâ Fraka nê Ndjapă kə ɛndje ndə kə pa ɛndje dji tshelə nə. ⁴⁶ Tshə pâ kə ɛndje ə pa: «ɛndje tâ gâ lə fraka ə pa: Kristə sə kə wu əyo ə tshu ə she tê vətə ɔlo nə. ⁴⁷ ɛndje sə kə yîsê əpu də ɛiri ye kə azû tshepashə nî ə vôtê nə mâ Jeruzalamə ə pa azû tshi äwä angbrə kə mbrə tê ɛndje tɛ kanika Ndjapă gba tshelə anyaka nê ɛndje. ⁴⁸ E sə tə azû ênê e wû aərə səko də ala e gâ ye. ⁴⁹ Mə sə kə wla ərə ênê Abä əmə zâ ama ndə kə mbrə nə kə gâ pâ e. Bale, e-e, e sê pə kpə lə gala nə kotəye ɛrrr ndjə awlra tshelafə jerə gâ pâ e gâ ye kane.»

Jezu katê atrawaya nê ye*(Markə 16.19-20; Azü-awla 1.9-11)*

⁵⁰ Jezu nâ də ɛndje ɛrrr mâ Betani ə yî kəna ye gâ lafə ə ê êrê əpu gâ pâ ɛndje. ⁵¹ Alɔ ênê tshə sê kə e êrê əpu nə gâ pâ ɛndje kə, tshə kâtê ɛndje

ə ô na ye gâ lafɔ. ⁵²Bale, ənê əndje, əndje vrê ətshə â dô tê əndje ə gû
mâ Jeruzalamə də âgbê êrû tê lɔsu əndje. ⁵³Alɔnê, əndje sê mâ lə Anda
Ndjapă â sê kə mbe Ndjapă.

ACATBA

Ce travail est sous licence Creative Commons

Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.